

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 19. XIV aastakäik

2. oktoobril 1939

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 3.50
Poolaastas . . . " 2.00
Välismaale . . . " 7.00
Poolaastas . . . " 4.00

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

$\frac{1}{4}$ lhk. kr. 40.00
 $\frac{1}{2}$ " " 22.00
 $\frac{1}{4}$ " " 12.00
Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Erakordsete määruste ellurakendamine. Kaubandusettevõtete liikumine 1938. Erakorralisi seadusi, määrusi ja korraldusi. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Äride register. Välisbörsid. Kaubahindu. Toiduainete turg. Tallinna fondibörsi kursisedel.

BONALIIN

Ideaalne põletisaine tulemasinaile

Ei häise

Ei suitse

Ei tahma

Ei plahvata

Ühest korrast „BONALIINIGA“ täitmisest aitab nädalaiks!

M ü ü g i l: paremates rohukauplustes ja tubakakauplustes üle Eesti

BONALIIN

Tulemasinate põletisainetööstus

EGON P. R. GERRETZ

Pikkjalg 3. Telef. 411-80. Rataskaevu 6, Tallinn

30. IX 1929

Kümme aasiaal tagasi

avasin oma äri ukсед! Tänutundega meenuan kõiki ärisõpru ja arvukat ostjaskonda, kelle kaasabil on minu firmast kujunenud see, mis ta on. Täna des kõiki asjaosalisi usalduse, poolehoiu ja sõbraliku suhtumise eest julgen loota, et senine hea vahetkord püsima jääb ja veelgi süveneb.

Austavali

Joh. Krahe

Teras-rauakaupade ja
ehitustarvete eri äri

Tallinn, Narva mnf. 4. Tel. 308-93

Hinnakiri

Vasalemma marmorist toodete kohta

franko ehitusplats Tallinnas.

1) soklikivid — a) klombitud	Kr.	7.50 m ²
b) puhtalt tahatud	„	16 — „
2) seinakatteplaadid paksuses 3 kuni 6 sm —		
a) lihvitud või puhtalt näkitud ja freesitud	„	13.— „
b) poleeritud ja freesitud	„	20—25.— „
3) akende ja uste raamistud ning portaalid — lihvitud või näkitud —		
a) hariilikud profiilid	„	16—18.— „
b) käsitsi töödeldud profiilid (barokk jne.) . .	„	20—24.— „
4) karnlisid, vööd, pilastrid jne. —		
näkitud või lihvitud	„	16—20.— „
5) põrandaplaadid paksuses 3 cm —		
a) jämedalt lihvitud 35×35 sm	„	10.— „
b) puhtalt —, —, —, —	„	11.— „
6) kõnniteeplaadid ja terrassi-katteplaadid paksuses 6 sm, freesitud 50×50 sm	„	9.— „
7) treolastmed, puhtalt hõõveldatud	„	4.80 jm
8) kaminad, poleeritud, lihvitud jne., komplekt	„	180—250.—
9) erirajatööd — sambad, vaasid, plaketid jne. tüki viisi või m ² järgi.		

Tellimise korral palutakse pöörduda Murru vangimaja direktori poole Vasalemmas, telefon Kloostri 17, või Vangimajade Talituse poole Tallinnas, tel. 433-39.

Erakordsete määruste ellurakendamine

Kaubandus-tööstuskoja märgukirjad majandusministrile

Viimasel ajal majanduse alal antud erakordsete määruste ellurakendamisel on tulnud ette raskusi, missuguseile Kaubandus-tööstuskoda on juhtinud Majandusministeeriumi tähelepanu, esitades majandusministrile kolm märgukirja. Esimeses märgukirjas on puudutatud puutumatu tagavarade ja kaubahindade küsimusi.

Ühenduses tarbeainete tagavarade soetamise seaduse eeskirjade teostamisega on ilmnenu, et paljudel ettevõtetel ei ole õnnestunud antud tähtaegadeks soetada nõutavaid tagavarasid.

Suuremad ettevõtted, tööstused ja hulgimüüjad, kes vastavaid toor- ja tarbeaineid sisse toovad ja kel mitmesuguseil neist mitteolenevail põhjusil ei õnnestunud muretseda määratud tähtaegadeks nõutud tagavarasid, on palunud Majandusministeeriumilt otseselt vastavate tähtaegade pikendamist. Suur hulk väiksemaid, valdavas enamuses jaekaubanduslikke, ettevõtteid üle maa on aga nende pidajate vähesest seadusetundmisest tingituna oma esimese järgu tarbeainete tagavarad sõja esimesel nädalal tekkinud erakordse nõudmise surve all ära müünu, teised ei ole seda tehes suutnu ette näha, et neil osutub võimatuks kohe tavalises korras oma väikesi ladusid raskusteta täiendada, pealegi kuna nendelt nõutud tagavarad on minimaalsed. Nüüd on tekkinud aga olukord, kus hulgimüüjail mitme kauba alal puudub võimalus neid jaekaupmehi korrapäraselt varustada, olles ise sunnitud hoidma puutumatu tagavarasid. Seega on eriti paljud väikekaupmehed ja -töösturid tõsisel mures, et neid hakatakse nõutavate tagavarade puudumisel karistama, nagu see mõnel pool on juba sündinud. Teiselt poolt ei ole suured hulgad vähemaid ettevõtjaid veel täiesti teadlikud neil lasuvast puutumata tagavarade hoidmise kohustusest, nagu selgus reageeringuist Kaubandus-tööstuskoja poolt kõikidele kaupmeestele ja töösturitele saadetud tagavarade hoidmise kohustusi meeletuletavale ringkirjale.

Kaubandus-tööstuskoda palub, et valitsusvõimud sellaste kaupmeeste ja töösturite võimalikul kontrollimisel näitaksid üles tõsist kannatlikkust, piirdudes asjade korrast äraolekul esialgu meeletulevistega ja uute tähtaegade andmisega, ega tegutseks täie karmusega.

Ühtlasi Kaubandus-tööstuskoda paneb ette kaaluda, kas ei oleks otstarbekohane üldse kustutada puutumata tagavarade nõue III järgu

kaubanduslike ettevõtete kohta kui ebaotstarbekohane.

Edasi juhtis Kaubandus-tööstuskoda Majandusministeeriumi tähelepanu hindade kujunemisele ja hindade tõusu kontrollile.

Teatavasti toimub praegusel erakordsel ajal meie ostukaupade hindade tasemes paljudel turudel suur muutus tõusu suunas. Samal ajal on rasketest blokaadidest ja kaubalaevade ründamisest tingituna laevaprahid ja kindlustuskulud tõusnu väga suurelt. Kaupu välismaalt tellides nõutakse sularahas ettemaksmisi, kuna kaup ise alles mõne kuu pärast välja lubatakse saata. Valuutakursside ebakindlus suurendab tunduvalt kauplemise riisikot.

Ja lõpuks on paisunud suureks hädahoht, et juba teel olevaid kaupu võidakse sõdivate riikide poolt konditsionaalseks sõjakonterbandiks tunnistada ja selle alusel rekvireerida. Seega on kauplemise riisiko tõusnu määratult.

Kõik see toob endaga paratamatult kaasa tunduva hindade tõusu siseturul. Et see hindade tõus ei kujuneks spekulatiivseks, on majandusministri poolt antud määrusega pandud maksma vastav kord, mis näeb ette, missugustel juhtudel on hindade tõstmine lubatud. Kõnesoleva määruse üldeeskirja kohaselt peab toor- ja tarbeainete müük toimuma õiglase hindadega, mis ei või ületada müüdavate ainete tootmisega või soetamisega ühenduses olnud kulusid ühes normaalse vahekasuga. Samuti seda, et hindade tõstmine peab olema põhjendatud. Umbes samad eeskirjad on maksma pandud juba 20 aastat tagasi antud määrusega hangeldamise (spekulatsiooni) ja liigkasu võtmise vastu. Hindade kontroll, samuti ka teiste määruse eeskirjade täitmise järelevalve on pandud politsei ning linna- ja vallavalitsustele.

Kaubandus-tööstuskoda juhib tähelepanu kontrolli teostamise suurtele raskustele ja sellega seoses ette tulla võivatele arusaamatustele, mille otseseks tulemuseks võiks olla kirgede ülespiitsutamine ühe rahvaklassi — kaupmeeskonna — vastu, kes samuti nagu iga teine teenib üldsust ja praegu seda teeb koguni raskeks kujunevates oludes. Kaubandus-tööstuskoda palub kanda hoolt selle eest, et ametivõimud, kel kalkulatsiooni küsimustesse tungimine on tihti raskendatud, suhteliselt tähtsusetule hinnatõusudele, näiteks 10—15% senisest hinnast, mis

peaks olema kõigiti õigustatud eespool kirjeldatud määratult suurenenud kauplemise riisiko tõttu. kui ka selle tõttu, et tõenäoliselt vähenevate läbikäikude juures ärikulude osatähtsus tõuseb tunduvalt ja seega saadavat puhastulu vähendab, ei pööraks tähelepanu. Eriti veel siis, kui on tegemist vähem tähtsate kaupadega. Sellane riisikopreemia suurendamine kõrvalisematelt kaupadelt kergendaks hoida esimese järgu tarbeainete hindu ja kompenseerida neilt tihti saamata jäävat vahendustasu või koguni tekkida võivaid kahjusid.

Praktilise ettepanekuna palub Kaubandus-tööstuskoda leida teid vastavatele ametivõimudele korralduse tegemiseks, et normaalseks vahetasuks, mida kaupmees on igal juhul õigustatud võtma, oleks see vahetaku, mida võeti enne 1. septembril 1939. a., kusjuures, olgu siinkohal korratud juba eespool märgitud seisukohta, ei tohiks 10—15% -ne kõrgendus mitte ametivõimudele põhjuseks olla protokollil koostamiseks liigkasu võtmise pärast. Meie kaubandusaparaadi säilitamise huvides, kelle kapitalid rasketel ja segastel aegadel väga kergelt võivad hävida, oleks see võimalus hädatarviline.

Kaubandus-tööstuskoda püüab lähemal ajal omalt poolt, nii palju kui see on teostatav, normaalse vahetaku norme üksikute kaubandusalade järgi selgitada ja need Majandusministeeriumile teha teatavaks. Samal ajal paneb Kaubandus-tööstuskoda oma koosolekuil üle maa, samuti oma häälekandja, ringkirjade jne. kaudu kogu kaupmeeskonnale südamele tõsiselt hoiduda spekulatiivsest hindade tõstmisest ja muudest lubamatutest teguviisidest.

Veel leiab Kaubandus-tööstuskoda, et toor- ja tarbeainete müügi ja hindade korraldamise määruse § 5 täpne täitmine on seotud suurte raskustega. Kõigepealt on koja arvates asjatu ja üleliigne nõuda eranditult kõigilt ettevõtelt hindade kõrgendamise registreerimist. Eriti on eeltoodu maksev vähemate jaotikauplevate ettevõtete kohta, kus hindade tõus on otseseks kajastuseks hulgimüüjate hindade tõstmisele. Seega oleks tegu asjatu kahekordse registreerimisega, mille täitmine paljude tuhandete väikeettevõtete poolt selle juures on veel rohkem kui küsitav ja samal ajal ka asjatult ministeeriumi koormav. Võimatuks kujuneb olukord eriti jaotikauplejatele veel selle tõttu, et need ettevõtted, nagu nõuab määrus, uue kõrgendatud hinnaga hulgimüüjailt ostetud kaupu edasi müües peavad hinna kõrgendamisest ministeeriumi 7 päeva ette informeerima. Tegelikult jääb kaks võimalust —

kas on need ettevõtted kohustatud 7 päeva juba uuel kõrgema hinnaga ostetud kaupa müüma vana madalama hinnaga, mis ei ole mõeldav, või tuleb neil igat sellast kaupa, mille sisseostuhind on tõusnud, hoida 7 päeva müümata laos, mis praeguse kaubanappuse juures on ettekujutamatu.

Sellased korraldused ei suuda Kaubandus-tööstuskoda arvates tagada nende küsimuste lahendamist, mida määruse väljatöötamisel on taotletud.

Ka tekivad ülepeaamatud raskused ettevõtteil, kus kaubeldakse väga suure arvu artiklitega, mida hindade tõus puudutab (näit. kirjutusmaterjali- ja paberikauplused), iga üksiku artikli kalkulatsiooni esitamisega. Kaubandus-tööstuskoda arvates peaks olema küllaldane, kui nõutakse tüüpilisemate kalkulatsioonide esitamist ja selle najal lubatakse hindu tõsta ka teistelt samast saadetest pärinevalt kaupadelt.

Teises märgukirjas juhib koda tähelepanu 14. septembril 1939. a. (RT 79 — 1939. a.) antud suhkru ostu- ja müügikorra määruse § 6-le, mille järgi suhkru jaotimüüjad, kes soovivad oma suhkrutagavarasid importööridelt või hulgimüüjailt ostu teel täiendada, peavad esitama kohalike linna- või vallavalitsusele avalduse (vorm nr. 4) ostuluba saamiseks. Sellastelt avaldustelt on nõutud tempelmaksu tasumist Kr. 1.20 suuruses.

Teatavasti tuleb jaotimüüjal hulgimüüjale suhkrukoti — 100 kg — eest maksa kuni Kr. 49.50, väljamüügi hinnaks Tallinnas ja Nõmmel on määratud 50 senti per kg või kotihinna seega Kr. 50.—. Kui nüüd arvestada kadu kaalumisel 1,2 kg suurustesse kvantumitesse, selleks tarvitatavate kottide, sidumismaterjali jne. kulused, mis üle 100-kg koti kohta teevad välja vähimalt Kr. 1.—, kusjuures on arvestamata eranditult kõik üldised ärikulud, siis on selge, et suhkrumüük jaotikauplevas ettevõttes annab niigi ilmselt kahju.

Suhkru ostu- ja müügikorra määruse § 6 alusel antakse ostuluba ainult kogusele, mille ulatuses oli esitatud varustuskaartide kuponge. Kui võtta arvesse, et puutumata suhkru tagavara II järgu jaemüügi ettevõtteis on määratud 100 kg peale ja et suure nõudmise tõttu vaevalt ettevõtteis leidis suuremaid tagavarasid, on selge, et praktiliselt ei saa sellane jaotimüüja äripidaja esitada varustuskaartide kuponge suuremale kogusele kui 100 kg peale. Sellase koguse juures tuleb tempelmaksu lisakoormisena kaupmehel kanda Kr. 1.20 kotilt või 1,2 senti kilo-

grammilt, mida aga ei saa, nagu eespool märgitud, lubatavast vahekasust kuidagi katta.

Tempelmaksu tariifi p. 1. alusel avaldustest võetavale tempelmaksule tuleks tariifi p. 2 nõudel koguni veel lisada 20 senti igalt varustuskaardi kupongilt ja aruandelt.

Sellases olukorras on mõistetav, et tempelmaksuna esinev lisakoormis ei võimalda sulhku jaemüügi hinda hoida ettekirjutatud tasemel.

Kaubandus-tööstuskoda palus astuda samme tempelmaksu tariifi muutmiseks sellaselt, et toor- ja tarbeainetega varustamise korraldamise alal majandusministrile volituse andmise seaduse alusel nõutud aruanded, avaldused, palved ja nende lisad arvataks tempelmaksuvabaks.

Kolmandas märgukirjas leiab koda, et koja ümber koondunud ehitusettevõtjad on muutunud oludes sattumas suurte raskuste ette, missugused võivad kogu ehitustegevuse kujunemisele avaldada tunduvat mõju ja rahvamajanduslikult viia ebasoovitavate tulemusteni.

Peale raskuste, mis ehitusettevõtjail on tekkinud ehitusmaterjalide saamisel, ähvardab neid suurte kahjude saamine veel seetõttu, et ehitusmaterjalide saamisel ilmnenu viivitused ei võimalda kokkulepitud tähtaegadeks ehituste lõpetamist, millega kaasnevad sagedasti väga kõrged lepingutrahvid. Kui on tegemist eratööandjatega, on viimased suures osas nõustumas ehitusettevõtjast mitteolenevatel viivitustel lepingute tähtaegu kokkuleppel pikendada.

Samal ajal ei nõustuvat aga riigi- ja omavalitsusasutused ja -ettevõtted, kui nad antud juhul esinevad tööandjana, hankelepinguis ettenähtud tähtaegu pikendada, vaid nõudvat resoluutselt ehitustel tähtaegadest kinnipidamist, ähvardades ettevõtjaid lepingutrahviga. Seejuures on ilmnenu, et kui ka hankeandja, saades aru tekkinud raskustest, on sisuliselt nõus

tähtaegu pikendada, siis ei ole tal selleks õigust, kuna riigi hangete seaduse järele selleks peab olema veel ka hanget kinnitava instantsi luba, mida aga sagedasti on raske saada.

Samuti on ehitusettevõtjad riigi- ja omavalitsusasutuste ehitustel sattumas ka teiselt poolt suurtesse raskustesse. Teatavasti on ärimaailmas kõikjal erakordsete aegade tõttu rakendatud sularahas ost-müük või on krediitide tähtaegu suuresti lühendatud.

Seega on ettevõtjad sunnitud ka ametlike ehituste jaoks materjale ostes nende eest sularahas kohe või lühikese tähtaja jooksul maksma. Samal ajal aga ei võimaldata nendele riigi- ja omavalitsuste hangete andjate poolt mingisuguseid avansse kohaletoimetatud ehitusmaterjalide arvel.

Kaubandus-tööstuskoda palub astuda samme, et võimaldataks lihtsustatud korras tähtaegade pikendamist ja, teiseks, et lubataks riigi- ja omavalitsusasutustel anda ehitusettevõtjaille avansse kohaletoimetatud ehitusmaterjalide arvel.

K/t-koja märgukirjades ettetoodud küsimustest on osa juba leidnud lahenduse.

Nii on Maksude Talituse ringkirjaga, mis on toodud meie lehes teisel, tempelmaksu kohustusest vabastatud kõik vastav kirjavahetus.

Majandusministeerium on asunud tõlgitsema hindade tõstmisest etteteatamise kohustust sellesel, et hinnatõstmisest teatavad 7 päeva jooksul, kui hinnatõstmine on sündinud pärast 1. septembrit, ja sama aja jooksul, kui kavatsetakse hindu tõsta, mitte jae- ja hulgikaupmehed, vaid nende varustajad tööstused ja importöörid.

Samuti on Majandusministeerium kuuldavasti asunud ka seisukohale, et kaupmehe vahetuse ei tohi olla suurem kui see oli enne 1. septembrit s. a.

Teisi ülestõstetud küsimusi veel kaalutakse.

*Enne kui otsustate oma sügisriiete
ostu tutvuge meie inglise ja kodumaa*

**uudis-
kangaslega**

O-Ü. Riiefurite Ühiskaubamaja RUK

Tallinn, S. Karja 19. Tartu, Aleksandri 5.

Kaubandusettevõtete liikumine 1938. a.

(Kaubandus-tööstuskoja andmeil.)

Alljärgnevalt käsitleme ainult Kaubandus-tööstuskoja alla kuuluvate kaubanduslike ettevõtete arvu, nende äriala ja liikumist. Välja on jäetud ühistegelised, riigi- ja omavalitsuste kaubanduslikud ettevõtted ja IV ning V järgu äritunnistusega tegutsevad kaubanduslikud ettevõtted.

Kaubandus-tööstuskoja alla kuuluvate kaubanduslike ettevõtete üldarv 1938. a. oli 10.820.

Kaubandus-tööstuskoja alla kuulus kaubandusettevõtteid 1926.—1938. aastani.

Aasta	II sekts.		III sekts.	Kokku
	I j.	II j.	III j.	
1926	524	2436	7871	10.831
1927	488	2444	7852	10.784
1928	458	2672	7805	10.935
1929	428	2719	7699	10.846
1930	396	2728	7529	10.653
1931	376	2681	7356	10.413
1932	599	2255	7064	9.918
1933	504	2273	6725	9.502
1934	519	2335	6898	9.752
1935	543	2120	7215	9.878
1936	551	2213	7307	10.071
1937	592	2488	7443	10.523
1938	598	2599	7623	10.820

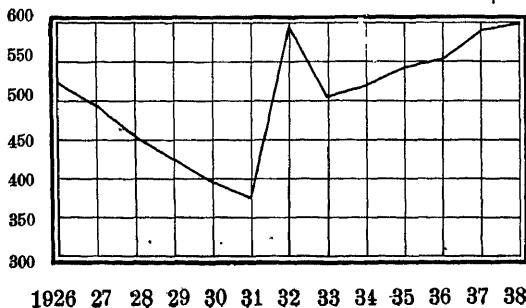
Suur- ja keskaubandus.

Suurkaubanduse ettevõtteiks käesolevas ülevaates on loetud kõik I järgu kaubandusliku äritunnistuse alusel tegutsevad ettevõtted, sõltumata sellest, kas nad teostavad hulgi- (en gros) või jaemüüki (en detail).

Jälgides suurkaubanduse ettevõtete liikumist võime tähele panna, et see arv on viimaseil aastail pikkamööda tõusnud, kuid 1938. a. võrre-

Diagramm nr. 1.

Suurkaubanduslike ettevõtete arv 1926.—1938. a.

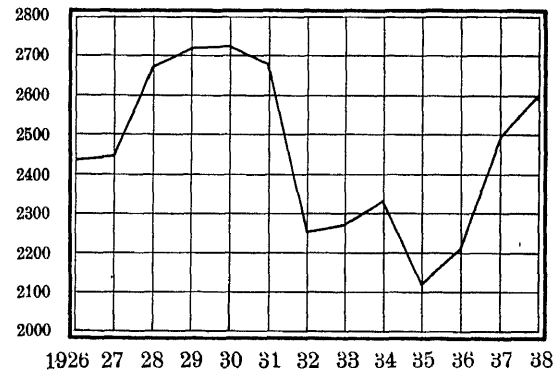

des 1937. aastaga on see tõus olnud õige väike, arvult ainult 6 ettevõtet. Üldse peab suurkaubanduse ettevõtete kohta märkima, et nende küllalt kõrge arv on kunstlik nähtus, mis on tingitud sellest, et kaupu välismaalt sisse vedada võivad ainult I järgu ärid. Oma läbikäikude järgi kuuluksid paljud neist tegelikult keskaubandusettevõtete hulka.

II järgu kaubanduslike (keskaubanduse) ettevõtete arv on samuti järjekindlalt tõusnud, alates 1936. a., ja on jõudnud 1938. a. 2599-ni. See tõus ei peaks olema eriti häiriv, sest ka varemmail majandusliku kõrgseisu aastail (1928—1931) on see arv ca 2700 ja üle selle.

Diagramm nr. 2

Keskaubanduslike ettevõtete arv 1926.—1938. a.

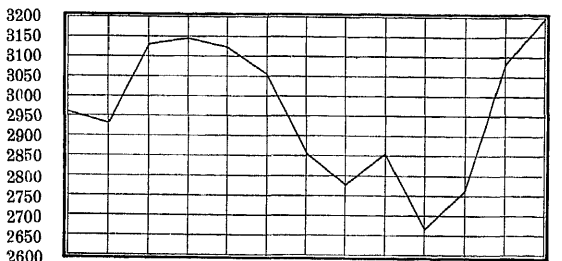
Suur- ja keskaubanduse ettevõteteid 1926. kuni 1938. aastani.

Aasta	I j.	II j.	Kokku
1926	524	2436	2960
1927	488	2444	2932
1928	458	2672	3130
1929	428	2719	3147
1930	396	2728	3124
1931	376	2681	3057
1932	599	2255	2854
1933	504	2273	2777
1934	519	2335	2854
1935	543	2120	2663
1936	551	2213	2764
1937	592	2488	3080
1938	598	2599	3197

Võrreldes suur- ja keskkaubanduse ettevõtete arvu ajavahemikul 1926—1938 (diagramm nr. 3) näeme, et nende üldarv 1938. a. on ületanud 1929. a. kõrgseisu (3147) 50 võrra. Võrreldes eelmise aastaga, 1937. a., tõusis suur- ja keskkaubanduse ettevõtete arv 117 võrra ehk 3,8%.

Diagramm nr. 3.

Suur- ja keskkaubanduslike ettevõtete arv 1926.—1938. a.

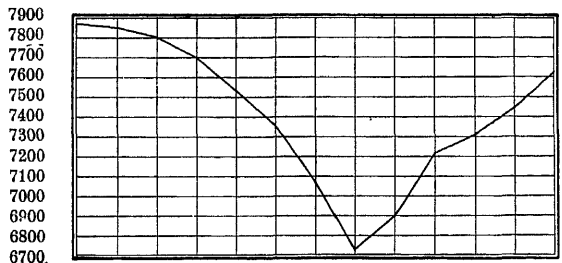
1926 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

Väikekaubandus.

Väikekaubanduse alla kuuluvad kõik III järgu kaubandusliku äritunnistusega tegutsevad ettevõtted (IV ja V järgu ettevõtete osatähtsus on minimaalne, ja kuna need pealegi ei kuulu Kaubandus-tööstuskoja alla, siis nad käesolevas ülevaates ei figureeri). Väikekaubanduse ettevõtete arvu liikluse kohta saame kujuka pildi diagramm nr. 4. Nende ettevõtete arv oli kõige väiksem 1933. a., kus see ulatus 6725-ni, kuid alates 1934. a. tõuseb III järgu kaubanduslike ettevõtete arv järjekindlalt, jõudes 1938. a. 7623-ni. Tõus võrreldes eelmise aastaga, 1937. aastaga, on 180 ehk 2,4%.

Diagramm nr. 4.

Väikekaubanduslike ettevõtete arv 1926.—1938. a

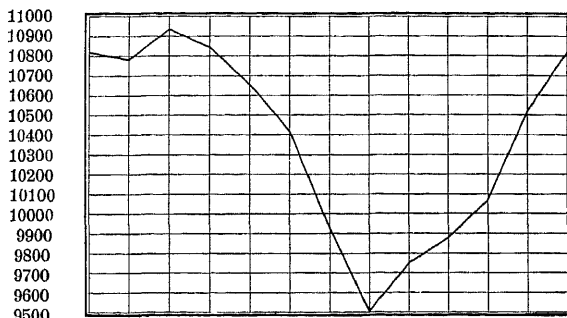
1926 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

Mis puutub Kaubandus-tööstuskoja alla kuuluvate suur-, kesk- ja väikekaubanduse ettevõtete

üldarvusse, siis ka siin võime tähele panna järjekindlat tõusu alates 1934. a., kusjuures tõus oli kõige suurem 1937. a. 1938. a. oli Kaubandus-tööstuskoja alla kuuluvaid kaubanduslikke ettevõtteid üldse 10.820. Võrreldes 1937. aastaga oli suurenemine 297 ettevõtte võrra ehk 2,8%. See tõus ei peaks tekitama erilist muret, kui me silmas peame, et laiendatud ehitustegevus linnades paratamatult tingib uute jaekaubanduse ettevõtete asutamist uutes elamute rajoonides.

Diagramm nr. 5

Kaubanduslike ettevõtete arv 1926.—1938. a.

1926 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

Kaubanduslikud ettevõtted 1938. a. ärialade järgi.

Kõiki kaubanduslikke ettevõtteid ärialade järgi oli 1938. a. 11.544, neist oli linnades 8567 ja maal 2977 ettevõtet. Seega langes linnade peale 74,2% (1937. a. 70,8%) ja maale 25,8% (1937. a. 25,1%).

Ärialade järgi on kaubandus oma iseloomult jaotatud 76 ärialasse, mis omakorda on jaotatud alljärgnevalt kolmeteistkümmesse gruppi:

I. Vahetalitus ja kontorid:

1. kaubakontorid, eksport- ja importärid,
2. agentuur, esindus ja komisjoniärid,
3. vahetalituskontorid,
4. ehitus- ja tehnikakontorid,
5. vabrikute kontorid ja laod,
6. filmikontorid,
7. reisibürood,
8. muu vahetalitus,
9. pandimajad.

II. Speditsoon ja transport:

1. speditsoon-, transportärid ja maaklerid,
2. veoärid ja sõiduriistade üürimine,
3. transport- ja laotööliste artellid.

III. Võõrastemajad, restoranid ja kohvikud:

1. võõrastemajad ja möbleeritud toad,
2. söögisaalid,
3. restoranid ja einelauad,
4. kohvikud.

IV. Elatusvahenditekauplused:

1. pagari- ja kondiitriärid,
2. liha-, vorsti- ja kalakauplused,
3. piima- ja piimasaadustekauplused,
4. koloniaal-, toiduainete- ja puuviljakauplused,
5. koloniaal-, toiduainete- ja puuviljakauplused mitmesuguste jookide müübiga.
6. viina- ja piiritusemüük,
7. õllemüük,
8. tubakakauplused.

V. Mööbli, majapidamis- ja matmistarvetekauplused:

1. mööblikauplused,
2. majapidamistarvetekauplused,
3. puusärgiärid.

VI. Riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakauplused:

1. riidekauplused,
2. pudu-, pesu- ja moekauplused,
3. jalanõudekauplused,
4. naha-, karusnaha- ja sadulsepatöödekauplused,
5. valmisriietekauplused,
6. kübara- ja mütsikauplused,
7. köie- ja nõrikauplused,
8. kalapüügiistadekauplused,
9. kaltsukauplused,
10. kootud esemete ja lõngakauplused.

VII. Metallesemetekauplused:

1. raua-, metallkaupade-, masinate-, autode- ja nende osade kauplused,
2. laskeriistade- ja jahitarvetekauplused,
3. optika-, arstiriistade- ja fototarvetekauplused,
4. sporditarvetekauplused,
5. õmblus-, arve- ja kirjutusmasinate-, jalgrataste- ja nende osade kauplused,
6. kella- ja kullasepärid,
7. elektritarvetekauplused,
8. vanarauakauplused,
9. laevatarvetekauplused.

VIII. Apteegid, rohu-, parfüümi-, kummi- ja värvikauplused:

1. apteegid, rohu-, parfüümi-, kummi- ja värvikauplused,

2. bensiinjamaad ja mineraalõlidekauplused,
3. kummikaupade ja muude keemiliste ainete kauplused,
4. harja- ja pintslikauplused.

IX. Ehitusmaterjalid ja puuhoovid:

1. ehitusmaterjalikauplused,
2. puuhoovid,
3. klaasi- ja peeglikauplused.

X. Raamatu-, paberi-, noodi-, kunstiesemete- ja muusikariistadekauplused ja lilleärid:

1. raamatu-, paberi-, tapeedi- ja kirjutusmaterjalikauplused,
2. kirjastusärid ja ajalehekontorid,
3. muusikaärid,
4. aiandus- ja lillekauplused,
5. mänguesemetekauplused,

XI. Sega- ja vanakraamikauplused:

1. segakauplused tarbeesemetega,
2. vanakraamikauplused,
3. ülesostjad,
4. postmarkidekauplused,
5. muud kauplused.

XII. Kinod.

XIII. Saunad.

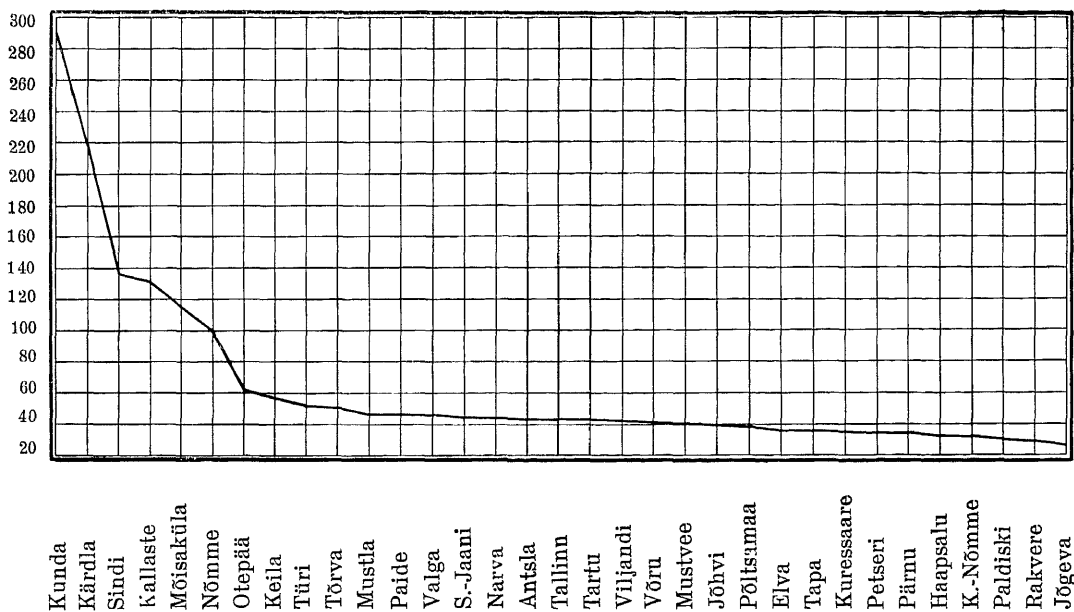
Kõige suurema äriala moodustasid toiduainete-kauplused — 2247 (1937. a. 2250). Sellele järgnesid segakauplused 1968 (1865), pudukauplused 483 (460), liha- ja vorstikauplused 445 (447), pagari- ja kondiitriärid 327 (319), raamatu-, paberikauba- ja kirjutusmaterjalikauplused 297 (283) jne.

Nii moodustasid kuus suuremat äriala, s. o. toiduainete-, sega- (kauplevad samuti toiduainetega), pudu-, liha- ja vorsti-, pagari- ja kondiitri-, paberikauba- ja kirjutusmaterjalikauplused kokku 5767 kauplust ehk 50% kaubanduslikest ettevõttest. Tabel nr. 1 näitab üksikasjaliselt iga linna ja maakonna kohta ärialade järgi kaubanduslike ettevõtete arvu.

Vaadeldes kaubanduslike ettevõtete tihedust linnades (diagramm nr. 6) näeme, et kõige harvem oli kaubanduslike ettevõtete võrk Kundas. Nimelt tuli seal iga 291 inimese peale üks kaubanduslik ettevõtte. Sellele järgnesid Kärddla 218, Sindi 136, Kallaste 131 ja Mõisa küla 115 inimesega, kuna järgnevates linnades tuleb juba iga ettevõtte peale alla 100 inimese. Kõige tihedam oli kaupluste võrk Rakveres ja Jõgeval, neis tuli iga kaubandusliku ettevõtte peale vastavalt 29 ja 26 inimest. Igale kaubanduslikule ettevõttele langes keskmiselt linnades 43 inimest (1937. a. 41).

Diagramm nr. 6.

Iga kaubandusliku ettevõtte peale tuli inimesi linnades

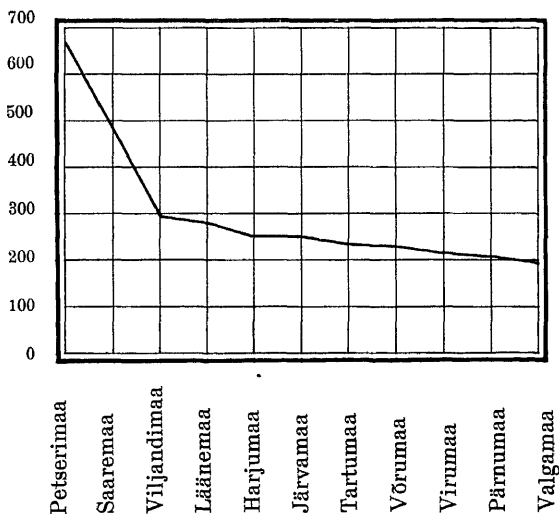

Vaadeldes kaubanduslike ettevõtete tihedust maakondades (välja arvatud linnad) (diagramm nr. 7) näeme, et kõige harvemini oli ettevõtteid Petserimaal, kus iga 679 inimese peale oli üks kaubanduslik ettevõtte, sellele järgnes Saaremaa 485 inimesega, Viljandimaa 293, Läänemaa 278, Järvamaa 250, kuna järgnevates maakondades

iga ettevõtte peale langes alla 250 inimese. Kõige tihedam oli maakondadest ettevõtete võrk Pärnu- ja Valgamaal — neis tuli iga kaubandusliku ettevõtte peale vastavalt 207 ja 196 inimest. Keskmiselt aga langes maakondades iga kaubandusliku ettevõtte peale 258 inimest.

Diagramm nr. 7.

Iga kaubandusliku ettevõtte peale tuli inimesi maakondades

Kaubanduslikud ettevõtted gruppide järgi.

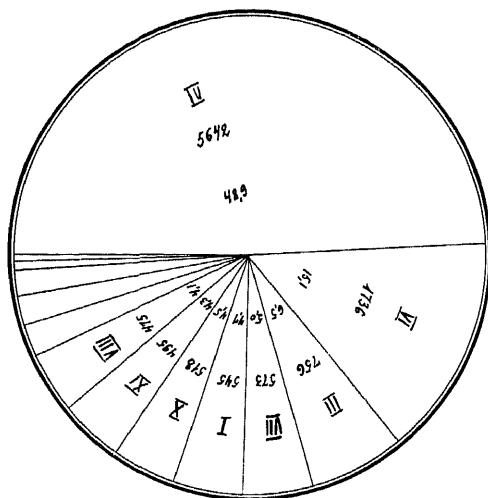
Kõik kaubanduslikud ettevõtted on jaotatud kolmeteistkümnesse gruppi oma ärialade iseloomule vastavalt (vaata eespool gruppide jaotus). Kõige suurema grupi moodustasid elatusvahendite kaubanduslikud ettevõtted ja segakauplused, kus müüakse ka toiduaineid. Sellesse gruppi kuulus üldse 5642 ettevõtet ehk 48,9% kaubanduslike ettevõtete üldarvust (puhtelatusvahenditekauplusi oli 3674 ehk 31,8% ja segakauplusi ühes toiduainetemüügiga 1968 ehk 17,0%); siis järgnes riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakaupluste grupp 1736 ettevõttega ehk 15,1%, sellele võõrastemajade, restoranide ja kohvikute grupp 756 ettevõttega ehk 6,5%. Need grupid kokku andsid 8134 ettevõtet (1937. a. 7981) ehk 70,5% (71,1%) kõigi kaubanduslike ettevõtete arvust. Diagramm nr. 8 näitab üksikasjaliselt, kui palju igasse gruppi kuulus kaubanduslike ettevõtteid ja kui suure % üldarvust nad moodustasid. Missugused ärialad igasse gruppi kuulusid, selle kohta on toodud andmed eespool.

ettevõtted 1938. a.

Viljandimaa				Valgamaa				Läänemaa				Saaremaa			Võrumaa				Petserimaa			Järvamaa					Linn	Maa	Kokku					
Viljandi	Põhjamäe	S.-Jaani	Mustla	Viljandi m.	Kokku	Valga	Tõrva	Valga m.	Kokku	Haapsalu	Kärdla	Lääne m.	Kokku	Kuressaare	Saare m.	Kokku	Võru	Anjala	Võõpsu	Võru m.	Kokku	Petseri	Petseri m.	Kokku	Paide	Tapa				Türi	Järva m.	Kokku		
2				1	3	1			1			2	2														1		1	2	268	21	289	
1					1																										12		12	
2				2	4	1	1	5	7	1		1	2	2	1	3	1	1		1	3				1		1	2	4	54	18	72		
4					4	2	1		3	1		1	1	1	1	1	7													119	1	120		
3	1	1	1	10	16	2	1	7	10	1		11	12	1	6	7	1	1		11	13	1	3	4	1	1		10	12	66	126	192		
1					1	2			2					1		1	4	1		1	6	2		2						81	3	84		
					1	1			1																					23		23		
6	4			1	11	7	2		9	3		4	7	1		1	4		1	3	8	9		9	4	2	1	5	12	170	44	214		
4					4	4		1	5					1		1	2			3	5	2	2	4	1	1	2	4	6	67	14	81		
7	2		1	1	11	2	2		4					3		3	2	1		3	3		3		1	2	1	2	6	104	7	111		
9	2	1			12	6	1		7	5		2	7	5		5	4	1		5	4		4	3	3	2	2	10	260	11	271			
																														5		5		5
1					1					3		1	4	1		1														41	1	42		
															1	1														7		8		
						7			7																					20		20		
																														24		24		
6	1		1		8	5	1		6	2			2	1		1				1	8	1		3	1	1	1	3	132		132			
2	1				3	2	1		3	1			1	1		1	1			1	1	1		1	1	1		2	45	5	50			
2					2	1			1	1			1	1		1	1			1	1	1						1	66		66			
						2			2																					15		15		
2					2					2			2	1		1														37		37		
3	3				6	1			1	3		3	2	2		2				1	7	1		1				65	7	72				
8					8	3	2	4	9	1		2	3		1	1	3	1		3	7	1		1	3	1	1	2	109	25	134			
																														13		13		
																														19		19		
																														14		14		
8	1				9	2	2		4					1		1	1	1		2	2		2	2	5	1		8	137	3	140			
																														1		1		
1		1			2																				1				1	13		13		
7	6	1	3	2	19	11	2	2	15	3		1	4	3		3	9	4		5	18	5		5	4	3	4	9	20	390	55	445		
3					3	2			2	4	2	2	8	6	2	8	6			2	8	9	1	10	4	3	2		2	52		52		
7	1				8	5	4		9	4	2	2	8	6	2	8	6			2	8	9	1	10	4	3	2		9	224	11	235		
6					6	2			2	3		1	4	3		3	4			4	3		3				1	1	124	2	126			
10	3	1	1	1	16	3	1		4	1		1	2	3		3	3			5	5		5	2	2	2	2	8	128	8	136			
					1					1			1							1	1		1						100	4	104			
2					2	1	1		2					1		1					1				1	1	2		4	38	3	41		
1					1																									30		30		
4					4																									71		71		
9	3				12	8	1		9	3		2	5	3		3	7	1		3	11	9		9	2	3	2	3	10	172	18	190		
4					4	1	1		2	4			4	3		3						2		2		1		1	102	1	103			
7	5	2	3	6	23	7	4	1	12	8		4	12	5		5	4	3		3	10	6		6	1	5	18	24	232	95	327			
1	1				2							1	1	1		1													1		1		1	
2					2		1	1	2			2	5		1	1	1					1		1	1				64	11	75			
					1				1																					39		40		
					3				3	1			1																	129	3	132		

Kaupluse liik	Harjumaa					Tartumaa						Virumaa					Pärnumaa									
	Tallinn	Nõmme	Paldiski	Keila	Harju m.	Kokku	Tartu	Jõgeva	Kallaste	Elva	Mustvee	Otepää	Tartu m.	Kokku	Narva	Rakvere	Jõhvi	Kunda	Viru m.	Kokku	Pärnu	K.-Nõmme	Mõisaküla	Sindi	Pärnu m.	Kokku
Puusärgikauplused	7	—	—	—	1	8	6	1	—	—	—	—	7	2	3	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
Pudukauplused	207	14	—	—	2	223	68	—	4	4	1	2	79	29	20	2	—	6	57	34	1	—	—	—	6	41
Päevapilditarvete kauplused	16	—	—	—	—	16	5	—	—	—	—	—	5	1	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1
Põllu- ja karjasaaduste ost- mütük	40	1	—	—	3	44	29	5	7	1	—	14	56	3	14	3	—	15	35	18	4	—	—	10	32	
Raamatu-, paberi- ja kirju- tusmaterjalikauplused	126	9	—	—	1	136	62	—	1	—	1	—	64	18	7	3	—	2	30	16	2	1	—	2	21	
Reisibürood	3	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	
Reklaambürood	11	—	—	—	—	11	5	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	
Restoranid	35	6	1	—	9	51	26	2	1	3	2	4	38	13	9	1	—	3	26	20	1	1	1	6	29	
Riigiviina- ja -piiritusekpl-d	—	—	—	—	9	9	1	1	1	—	1	11	15	—	1	—	16	17	17	—	1	1	—	9	11	
Rohu- ja värvikauplused	61	2	—	1	7	71	29	1	—	1	1	2	35	11	5	2	—	7	25	9	1	—	—	7	17	
Saunad	19	2	1	—	1	23	9	1	—	—	—	2	12	5	2	1	—	—	8	2	—	—	—	—	2	
Seemnekauplused	4	—	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	3	2	2	—	—	—	4	2	1	—	—	1	4	
Segakauplused	29	5	6	1	80	121	31	11	4	8	16	10	231	311	13	24	16	2	268	323	12	11	5	2	182	
Speditsooni- ja transportärid	40	—	—	—	—	40	3	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	3	
Sporditarveteärid	4	—	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	3	1	3	—	—	1	5	1	—	—	—	—	1	
Toiduainetekauplused	667	86	2	4	139	898	339	3	1	6	9	5	115	478	131	79	6	49	265	170	4	3	4	22	203	
Tubakakauplused	10	—	—	—	—	10	4	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
Vabrikute kontorid ja laod	34	—	—	—	—	34	2	—	1	—	—	—	3	1	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	5	
Vahetalituskontorid	16	—	—	—	—	16	7	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	
Valmisriieteärid	61	1	1	—	1	64	19	—	—	—	2	—	21	8	7	1	—	1	17	14	1	—	—	1	16	
Veoärid ja sõiduriistade üürimine	42	2	—	—	4	48	17	—	2	—	—	24	43	9	1	1	—	10	21	15	3	—	2	27	47	
Võõrastemajad	19	1	1	—	6	27	24	—	5	1	—	—	30	28	1	—	—	6	35	19	—	1	—	—	20	
Õllekauplused	11	—	—	1	6	18	22	1	—	—	—	13	36	3	2	1	—	12	18	7	—	—	—	4	11	
Moeärid	47	1	—	—	—	48	9	—	—	—	—	—	9	2	3	—	—	1	6	5	—	—	—	—	5	
Postmarkide ja vanarahadek.	8	—	—	—	—	8	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Puuvilja- ja maiustustek.	47	4	—	—	2	53	14	—	—	—	—	3	17	14	4	—	—	2	20	6	—	—	—	—	6	
Sadulsepatööde kauplused	3	—	—	—	—	3	6	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	
Kokku	3372	219	24	21	350	3986	1406	50	12	58	52	41	486	2105	543	355	66	7	502	1473	638	49	21	15	333	1056

Diagramm n r. 8.

Kui võrrelda üksikasjaliselt kaubanduslike ettevõtete arvu 1937. a. ja 1938. a. vahel, siis näeme, et 1937. a. oli kaubanduslikke ettevõt-

teid ärialade järgi 11.229, kuna 1938. a. oli neid 11.544, seega oli tulnud juure 315 ettevõtet ehk 2,8%. Kõige rohkem tuli juure segakauplusi, nimelt 103, siis veoärisid ja sõiduriistade üürimise ettevõtteid — 43, agentuur-, esindus- ja komisjoniärisid — 33, puuvilja- ja maiusainetekauplusi — 31. Teistel aladel tuli juure alla 30 kaubandusliku ettevõtte.

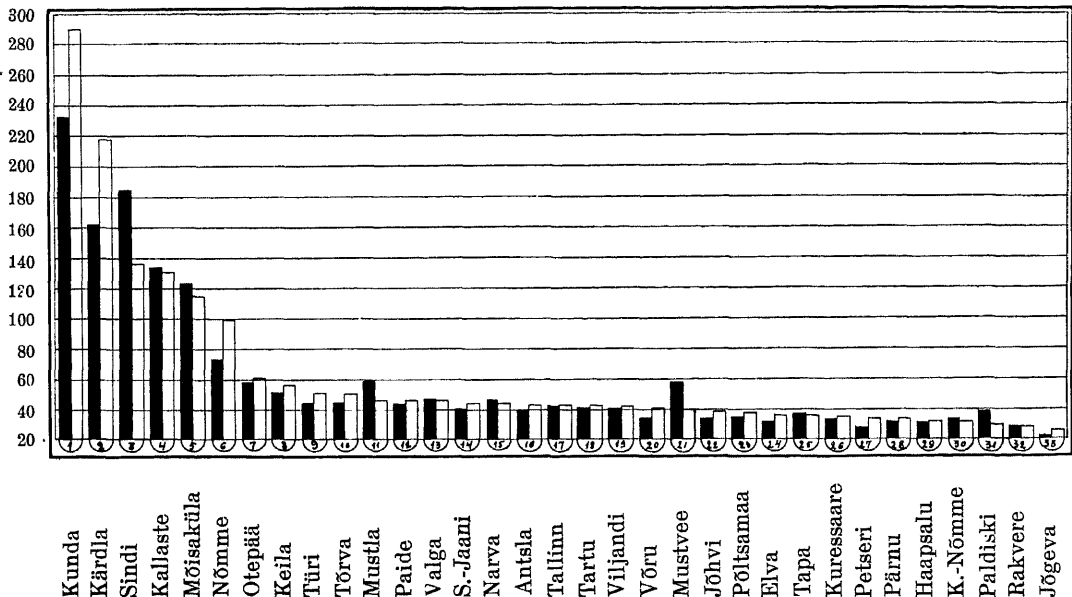
Vähenes ettevõttest kõige rohkem riigiviina- ja -piiritusekauplusi, nendest 28, siis õllekauplusi — 17, kuna teistel aladel oli vähenemine alla 15 kaubandusliku ettevõtte.

Maakondade järgi (kaasa arvatud ka linnad) tuli kaubanduslikke ettevõtteid juure Harjumaa 142, Virumaal 55, teistes maakondades alla 50 ettevõtte. Ettevõtete arv vähenes ainult Valgamaal, nimelt 3 ettevõtte võrra, kuna Tartumaal jäi ettevõtete arv muutumatuks, võrreldes 1937. aastaga. Linnades 1938. a. ettevõtete arv suurenes 616 võrra (suurenemine oli tingitud osalt uute linnade juuretulekust), kuma maakondades see vähenes 301 võrra (peamiselt alevite

Viljandimaa					Valgamaa				Läänemaa				Saaremaa			Võrumaa					Petserimaa			Järvamaa					Linn	Maa	Kokku			
Viljandi	Põltsamaa	S.-Jaani	Mustla	Viljandi m.	Kokku	Valga	Tõrva	Valga m.	Kokku	Haapsalu	Kärdla	Lääne m.	Kokku	Kuressaare	Saare m.	Kokku	Võru	Antsla	Võõpsu	Võru m.	Kokku	Petseri	Petseri m.	Kokku	Paide	Tapa	Türi	Järva m.	Kokku	Linn	Maa	Kokku		
3				3	3	2	1	3									1				1											26	2	28
12	2	2		3	19	9	2	11		8		4	12	5		5	7	1		4	12	10	2	12	1	6	3	2	12	452	31	483		
3				3													1				1										28		28	
9	2			5	16	7	2	3	12			11	11	4	1	5	8	2		6	16	11	1	12	7	6	2	8	23	185	77	262		
7		1	1	1	10	4	2		6	4		2	6	5		5	4	1		1	6	3		3	2	4	2	2	10	286	11	297		
1					1																										5		5	
7	2	2	2	2	15	9	2	4	15	6	1	2	9	3	3	6	6	3		7	16	4	4	8	3	2	4	1	10	178	45	223		
			1	10	11			3	3			8	8	1	2	3		1		10	11		3	3		1		6	7	11	87	98		
5	2	2	1	1	11	3	1		4	2		5	7	3		3	3	2		3	8	4		4		2	1	2	5	156	34	190		
4	1				5	3			3	3			3				3				3	1		1		1	1		2	61	1	62		
1					1					1			1							1	1	2		2						18		20		
8	17	7	5	118	155	8	15	83	106	26	2	148	176	28	74	102	21	10	5	230	266	18	66	84	8	6	9	89	112	394	1574	1968		
1					1	2			2					1		1														51	1	52		
1					1																									13	1	14		
81	15	4	2	26	128	69	5	12	86	28	2	15	45	12	1	13	26	1	1	11	39	12	4	16	12	32	18	14	76	1838	409	2247		
3					3					1			1				2				2									22		22		
1					1																	2		2		1				1	45		45	
2					2																									26		26		
6					6					1		1	2	9		9	1				1	3		3	1	3			4	139				
1	1			2	4	2	2		4	1		4	5	3	12	15	3			4	7	1	2	3	1	1	1	5	8	111	94	128		
5	1				6	6	1		7	15		6	21	10	1	11	3			1	4	3		3	1	1		2	146	20	161			
4	2	1		7	14	1	1	5	7	2		5	7	2		2	3	1		11	15	3	1	4	1	1	1	6	9	71	70	145		
2					2	3	1		4								3				3					1			1	77	1	76		
																														9		1		
5					5	2			2					1		1	1				1				1				1	99	7	109		
																														11			16	
307	79	26	22	200	634	228	63	132	423	154	7	248	409	141	106	247	161	37	7	328	533	148	89	237	75	106	64	196	441	8567	2977	11544		

Diagramm nr. 9.

Iga kaubandusliku ettevõtte peale tuli inimesi linnades aastail 1937 ja 1938

Tabel nr. 2.

1937. ja 1938. a.

	Harjumaa			Tartumaa			Virumaa			Pärnumaa			Viljandim.			Valgamaa		
	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±
Agentuur, esindus ja komisjoniärid	223	237	+14	23	37	+14	1	3	+2	5	4	-1	1	3	+2	1	1	-
Ajakirjanduse kontorid ja agentuurid	5	5	-	1	2	+1	3	3	-	-	1	+1	1	1	-	-	-	-
Alkoholsete jookide kauplused	18	15	-3	23	24	+1	4	5	+1	6	5	-1	5	4	-1	7	7	-
Antiik- ja vanaasjade kauplused	35	29	-6	51	53	+2	9	8	-1	16	21	+5	3	4	+1	3	3	-
Apteegid	35	33	-2	37	38	+1	27	27	-	19	20	+1	16	16	-	9	10	+1
Ehitus- ja metsamat. kontorid ja kpl-d	43	42	-1	14	14	-	8	9	+1	8	7	-1	1	1	-	2	2	-
Ehitus- ja tehnikakontorid	24	22	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Einelaad, tee- ja söögimajad	57	64	+7	40	35	-5	35	36	+1	20	22	+2	12	11	-1	8	9	+1
Einelaad (alkoholsete jookidega)	33	28	-5	16	13	-3	12	9	-3	9	8	-1	4	4	-	5	5	-
Elektritarveteärid	39	36	-3	21	22	+1	11	18	+7	9	8	-1	7	11	+4	5	4	-1
Jalanõudekauplused	113	125	+12	37	34	-3	35	38	+3	24	24	-	13	12	-1	10	7	-3
Filmikontorid	6	5	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Harja- ja pintslikauplused	3	3	-	3	2	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalakauplused	17	21	+4	6	8	+2	3	4	+1	4	3	-1	2	1	-1	-	-	-
Kalapüügiriistade kauplused	5	6	+1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaltsukauplused	4	5	+1	3	4	+1	2	2	-	2	2	-	-	-	-	6	7	+1
Karusnahkauplused	16	15	-1	11	8	-3	1	-	-1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Kaub.-kontorid ja eksp.-imp.-ärid	116	110	-6	12	8	-4	3	4	+1	7	6	-1	-	-	-	2	2	-
Kella- ja kullasepaärid	36	38	+2	26	28	+2	12	13	+1	8	9	+1	9	8	-1	5	6	+1
Kinod	16	17	+1	5	7	+2	9	11	+2	5	3	-2	3	3	-	3	3	-
Kirjastusärid	33	37	+4	17	16	-1	2	3	+1	2	3	+1	2	2	-	1	1	+1
Klaasi- ja peeglikauplused	9	10	+1	3	3	-	1	-	-1	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Kootud esemete, lõnga- ja niidi-kpl-d	18	16	-2	7	7	-	4	3	-1	6	6	-	2	2	-	-	-	-
Kohvikud	17	18	+1	7	7	-	16	21	+5	12	12	-	6	6	-	1	1	-
Koloniaalkauplused	42	41	-1	39	40	+1	9	8	-1	9	9	-	10	8	-2	7	9	+2
Kummi-, asbesti-, linoleumi- ja vahariidekpl.-d	10	11	+1	1	2	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Käsitöökauplused	9	12	+3	3	3	-	1	-	-1	4	4	-	-	-	-	-	-	-
Kõie- ja nõõrikauplused	7	7	-	3	2	-1	3	3	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-
Kübara- ja mütsikauplused	46	51	+5	26	25	-1	26	25	-1	14	13	-1	7	9	+2	3	4	+1
Laeva tarbeainete kauplused	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Laskeriistade ja jahitarvete kpl.-d	3	3	-	5	5	-	1	1	-	1	1	-	2	2	-	-	-	-
Liha- ja vorstikauplused	234	226	-8	62	66	+4	52	51	-1	18	18	-	18	19	+1	17	15	-2
Lillekauplused ja aiadärid	16	20	+4	9	9	-	8	11	+3	5	5	-	2	3	+1	2	2	-
Manufaktuurkauplused	91	97	+6	22	21	-1	30	31	+1	26	26	-	9	8	-1	10	9	-1
Metallkaupade ja mitmes. tööriist. kpl.-d	58	52	-6	25	26	+1	13	15	+2	8	10	+2	5	6	+1	1	2	+1
Masinate ja sõiduriistade ärid	48	42	-6	18	22	+4	14	16	+2	18	15	-3	10	16	+6	6	4	-2
Moeärid	44	48	+4	10	9	-1	5	6	+1	5	5	-	4	2	-2	4	4	-
Muud kauplused	56	65	+9	22	24	+2	5	8	+3	4	3	-1	1	1	-	-	-	-
Muusikariistadeärid	12	11	-1	8	8	-	4	5	+1	7	8	+1	1	2	+1	2	2	-
Mänguasjadekauplused	13	15	+2	5	5	-	8	7	-1	3	2	-1	1	1	-	-	-	-
Mööbliärid	28	35	+7	11	15	+4	15	16	+1	3	2	-1	3	4	+1	-	-	-
Naha- ja nahakaupade kauplused	54	53	-1	25	29	+4	24	25	+1	20	24	+4	12	12	-	9	9	-
Nõude- ja mitmes. majatarvete kpl.-d	47	53	+6	14	15	+1	7	7	-	13	12	-1	4	4	-	2	2	-
Optika- ja arstiriistade kpl.-d	10	10	-	7	8	+1	2	2	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Pagari- ja kondiitriärid	83	82	-1	56	55	-1	64	66	+2	27	32	+5	22	23	+1	12	12	-
Pandimajad	-	-	-	1	-	-1	-	1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pesukauplused	37	40	+3	9	9	-	4	5	+1	4	3	-1	2	2	-	-	-	-
Petrooleumi-, naftasaad. ja õlide kpl.-d	29	34	+5	11	11	-	10	9	-1	4	6	+2	2	2	-	2	2	-
Piima- ja piimasaaduste kpl.-d	6	5	-1	20	24	+4	5	4	-1	4	4	-	1	-	-1	1	1	-
Postmarkide ja vanarahade kpl.-d	9	8	-1	-	1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Puuhoovid	90	92	+2	24	18	-6	13	13	-	3	2	-1	-	-	-	3	3	-
Puusärgikpl.-d	6	8	+2	7	7	-	6	6	-	-	-	-	3	3	-	3	3	-
Puuvilja- ja maiusainetekpl.-d	38	53	+15	16	17	+1	9	20	+11	5	6	+1	1	5	+4	2	2	-
Pudukpl.-d	211	223	+12	75	79	+4	52	57	+5	39	41	+2	20	19	-1	11	11	-
Päevapilditarvete kpl.-d	12	16	+4	5	5	-	2	2	-	1	1	-	3	3	-	-	-	-

võrdlustabel.

Läänemaa			Saaremaa			Võrumaa			Petserimaa			Järvamaa			Linn			Maa			Kokku			
1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	%
—	2	+2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	249	268	+19	7	21	+14	256	289	+33	12,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	12	+2	—	—	—	10	12	+2	20,0
2	2	—	3	3	—	3	3	—	—	—	—	4	4	—	60	54	-6	15	18	+3	75	72	-3	4,0
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	119	+4	3	1	-2	118	120	+2	1,7
12	12	—	7	7	+1	13	13	—	4	4	—	11	12	+1	51	66	+15	139	126	-13	190	192	+2	1,1
—	—	—	1	1	—	4	6	+2	2	2	—	—	—	—	79	81	+2	4	3	-1	83	84	+1	1,2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	23	-2	—	—	—	25	23	-2	8,0
8	7	-1	3	1	-2	9	8	-1	7	9	+2	12	12	—	157	170	+13	54	44	-10	211	214	+3	1,4
—	—	—	1	1	—	7	5	-2	4	4	—	6	4	-2	72	67	-5	25	14	-11	97	81	-16	16,5
—	—	—	2	3	+1	4	3	-1	1	—	+1	4	6	+2	96	104	+8	7	7	—	103	111	+8	7,8
6	7	+1	3	5	+2	5	5	—	2	4	+2	9	10	+1	235	260	+25	22	11	-11	257	271	+14	5,4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	-1	—	—	—	6	5	-1	16,6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	-1	—	—	—	6	5	-1	16,6
3	4	+1	1	1	—	—	—	—	1	—	-1	—	—	—	34	41	+7	3	1	-2	37	42	+5	13,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	7	+1	—	1	+1	6	8	+2	33,3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	20	+3	—	—	—	17	20	+3	17,6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	24	-4	1	—	-1	29	24	-5	17,3
1	—	-1	1	1	—	2	—	-2	1	1	—	—	—	—	145	132	-13	—	—	—	145	132	-13	9,0
2	2	—	2	2	—	8	8	—	3	3	—	3	3	—	105	117	+12	9	3	-6	114	120	+6	5,3
1	1	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	3	2	-1	43	45	+2	5	5	—	48	50	+2	4,1
—	1	+1	1	1	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	59	66	+7	—	—	—	59	66	+7	11,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	15	—	—	—	—	15	15	—	0,0
2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	37	-2	1	—	-1	40	37	-3	7,5
4	3	-1	3	2	-1	1	1	—	—	1	+1	—	—	—	59	65	+6	8	7	-1	67	72	+5	7,5
2	3	+1	1	1	—	7	7	—	1	1	—	8	7	-1	99	109	+10	36	25	-11	135	134	-1	0,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	13	+2	—	—	—	11	13	+2	18,2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	19	+2	—	—	—	17	19	+2	11,8
—	—	—	1	—	-1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	14	-2	—	—	—	16	14	-2	12,5
1	—	-1	3	1	-2	2	2	—	2	2	—	7	8	+1	132	137	+5	5	3	-2	137	140	+3	2,2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	0,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	12	13	+1	1	—	-1	13	13	—	0,0
3	4	+1	3	3	—	18	18	—	5	5	—	17	20	+3	364	390	+26	83	55	-28	447	445	-2	0,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	+1	43	52	+9	—	—	—	43	52	+9	20,9
8	8	—	7	8	+1	8	8	—	10	10	—	11	9	-2	209	224	+15	23	11	-12	232	235	+3	1,3
5	4	-1	3	3	—	4	4	—	3	3	—	1	1	—	124	124	—	2	2	—	126	126	—	0,0
2	2	—	2	3	+1	3	3	—	4	5	+1	6	8	+2	119	128	+9	12	8	-4	131	136	+5	3,8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	75	77	+2	1	1	—	76	78	+2	2,6
1	1	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	89	100	+11	2	4	+2	91	104	+13	14,2
—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	4	+1	36	38	+2	2	3	+1	38	41	+3	7,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	29	30	+1	1	—	-1	30	30	—	0,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	-1	61	71	+10	1	2	+1	62	73	+11	17,7
5	5	—	4	3	-1	10	11	+1	11	9	-2	10	10	—	157	172	+15	27	18	-9	184	190	+6	3,3
3	4	+1	3	3	—	—	—	—	2	2	—	1	1	—	94	102	+8	2	1	-1	96	103	+7	7,3
1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	24	+1	—	—	—	23	24	+1	4,3
8	12	+4	5	5	—	11	10	-1	6	6	—	25	24	-1	196	232	+36	123	95	-28	319	327	+8	2,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	0,0
2	1	-1	2	1	-1	—	—	—	—	—	—	2	2	—	59	61	+2	3	2	-1	62	63	+1	1,6
5	15	—	1	1	—	2	2	—	1	1	—	3	2	-1	57	64	+7	13	11	-2	70	75	+5	7,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	+1	37	39	+2	1	1	—	38	40	+2	5,3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	—	—	—	—	9	9	—	0,0
—	1	+1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	+2	131	129	-2	3	3	—	134	132	-2	1,5
—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	23	26	+3	3	2	-1	26	28	+2	7,7
—	—	—	2	1	-1	1	1	—	—	—	—	1	1	—	74	99	+25	1	7	+6	75	106	+31	41,3
13	12	-1	5	5	—	11	12	+1	11	12	+1	12	12	—	427	452	+25	33	31	-2	460	483	+23	5,0
—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	-1	—	—	—	24	28	+4	1	—	-1	25	28	+3	12,0

	Harjumaa			Tartumaa			Virumaa			Pärnumaa			Viljandim.			Valgamaa		
	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±
Põllu- ja karjasaaduste ost-müük	44	44	—	62	56	-6	37	35	-2	34	32	-2	19	16	-3	14	12	-2
Raamatu-, paberi- ja kirjutusmat. kpl.-d	128	136	+8	62	64	+2	29	30	+1	21	21	—	11	10	-1	4	6	+2
Reisibürood	3	3	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Reklaambürood	12	11	-1	5	5	—	2	1	-1	—	1	+1	—	1	+1	—	—	—
Restoranid	49	51	+2	39	38	-1	27	26	-1	26	29	+3	13	15	+2	12	15	+3
Riigiviina- ja -piiritusekpl.-d	10	9	-1	22	15	-7	24	17	-7	16	11	-5	13	11	-2	6	3	-3
Rohu- ja värvikpl.-d	70	71	+1	36	35	-1	26	25	-1	20	17	-3	10	11	+1	4	4	—
Sadulsepatöödekpl.-d	3	3	—	6	6	—	—	1	+1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Saunad	22	23	+1	10	12	+2	9	8	-1	3	2	-1	6	5	-1	3	3	—
Seemnekauplused	2	4	+2	3	3	—	3	4	+1	5	4	-1	1	1	—	—	—	—
Segakauplused	107	121	+14	291	311	+20	291	323	+32	205	212	+7	141	155	+14	104	106	+2
Speditiooni- ja transportärid	39	40	+1	3	3	—	—	2	+2	2	3	+1	—	1	+1	2	2	—
Sporiditarveteärid	4	4	—	3	3	—	3	5	+2	1	1	—	1	1	—	—	—	—
Toiduainetekauplused	873	898	+25	505	478	+27	286	265	-21	192	203	+11	126	128	+2	90	86	-4
Tubakakauplused	12	10	-2	4	4	—	2	2	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—
Vabrikute kontorid ja laod	32	34	+2	5	3	-2	3	1	-2	3	3	—	2	1	-1	1	—	-1
Vahetalituskontorid	17	16	-1	5	7	+2	—	—	—	—	1	+1	1	2	+1	—	—	—
Valmisriieteärid	55	64	+9	22	21	-1	16	17	+1	12	16	+4	4	6	+2	1	—	-1
Veoärid ja sõiduriistade üürimine	44	48	+4	46	43	-3	12	21	+9	36	47	+11	4	4	—	1	4	+3
Võõrastemajad	27	27	—	33	30	-3	37	35	-2	19	20	+1	6	6	—	6	7	+1
Õllekauplused	20	18	-2	39	36	-3	21	18	-3	13	11	-2	17	14	-3	10	7	-3
Kokku	3844	3986	+142	2105	2105	—	1418	1473	+55	1021	1056	+35	608	634	+26	426	423	-3

muutmise tõttu linnadeks, kuna varem arvati alevite kauplused maakonnakauplusteks). Üldine ettevõtete juurekasv oli 315 ehk 2,8%.

Tabel nr. 2 selgitab üksikasjaliselt iga äriala ja maakonna kohta juuretunud ja väljalangenud ettevõtete arvu. 1937. aastal tegutses 11.229 kaubanduslikku ettevõtet; lõpetas tegevuse (kas täieliselt või läks üle teisele) 1. jaanuariks 1938. a. 2132 (1937. a. 2046), juure tuli aga 1938. aastal 2467 (1937. a. 2495) ettevõtet — seega juurekasv 315 ettevõtet ehk 2,8%.

Tabel nr. 3 selgitab üksikasjaliselt, kui palju 1938. aasta alguses langes iga äriala kohta ettevõtteid välja ja kui palju tuli juure 1937. a.

Alljärgnevad diagrammid annavad ülevaate, kui palju tuli 1937. ja 1938. a. iga kaubandusliku ettevõtte peale inimesi, Mustad tulbad näitavad 1937. a., valged aga 1938. a. arve.

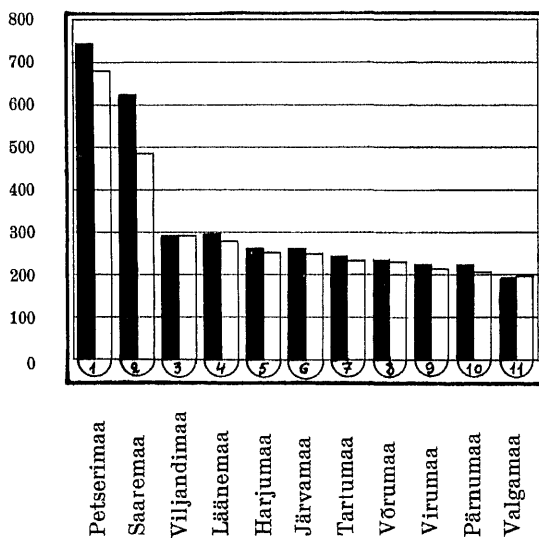
Diagramm nr. 9 näitab, kui palju tuli inimesi iga kaubandusliku ettevõtte peale linnades aastail 1937 ja 1938. Arvudest näeme, et enamikus linnades on kaubandusliku ettevõtte peale tulevate inimeste arv veidi suurenenud või jäänud enam-vähem endiseks. Ühele ettevõttele tulevate inimeste arvu märgatavat suurenemist võisime panna tähele Kundas, Kärldas ja Nõmmel.

Diagramm nr. 10 annab ülevaate selle kohta, kui palju tuli inimesi iga kaubandusliku ettevõtte peale maakondades (välja arvatud linnad) aastail 1937 ja 1938. Selgub, et suuremas osas maakondades on iga kaubandusliku ettevõtte peale tulevate inimeste arv jäänud peaaegu endi-

seks, välja arvatud Petseri- ja Saaremaa, kus iga ettevõtte peale tulevate inimeste arvu vähenemine on tunduvam. Seega ettevõtete arv neis maakondades näitab suurenemist.

Diagramm nr. 10.

Iga kaubandusliku ettevõtte peale tuli inimesi maakondades aastail 1937 ja 1938

Elatusvahenditekauplused.

Elatusvahenditekauplusi (mille all mõistame pagari- ja kondiitriärisid, liha-, vorsti- ja kala-kauplusi, piima- ja piimasaadustekauplusi, kolo-

Läänemaa			Saaremaa			Võrumaa			Petserimaa			Järvamaa			Linn			Maa			Kokku			
1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	1937	1938	±	%
3	11	+8	5	5	—	16	16	—	12	12	—	20	23	+3	174	185	+11	92	77	-15	266	262	-4	1,5
4	6	+2	4	5	+1	6	6	—	3	3	—	11	10	-1	260	286	+26	23	11	-12	283	297	+14	4,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	5	5	—	0,0
8	9	+1	5	6	+1	13	16	+3	8	8	—	10	10	—	19	19	—	52	45	-7	19	19	—	0,0
10	8	-2	2	3	+1	10	11	+1	4	3	-1	9	7	-2	158	178	+20	101	87	-14	210	223	+13	6,2
6	7	+1	3	3	—	10	8	-2	4	4	—	6	5	-1	25	11	-14	50	34	-16	126	98	-28	22,2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	156	+11	—	—	—	195	190	-5	2,6
3	3	—	—	—	—	3	3	—	1	1	—	2	2	—	10	11	+1	—	—	—	10	11	+1	10,0
1	1	—	—	—	—	1	1	—	2	2	—	—	—	—	59	61	+2	3	1	-2	62	62	—	0,0
181	176	-5	85	102	+17	265	266	+1	83	84	+1	112	112	—	15	18	+3	3	2	-1	18	20	+2	11,1
—	—	—	—	1	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	51	+5	—	1	+1	46	52	+6	13,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	13	+1	—	1	+1	12	14	+2	16,7
39	45	+6	12	13	+1	35	39	+4	18	16	-2	74	76	+2	1773	1838	+65	477	409	-68	2250	2247	-3	0,1
1	1	—	—	—	—	1	2	+1	—	—	—	—	—	—	23	22	-1	—	—	—	23	22	-1	4,3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	1	—	47	45	-2	2	—	-2	49	45	-4	8,2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	26	+3	—	—	—	23	26	+3	13,0
3	2	-1	10	9	-1	1	1	—	3	3	—	4	4	—	126	139	+13	5	4	-1	131	143	+12	9,2
2	5	+3	7	15	+8	5	7	+2	1	3	+2	4	8	+4	99	111	+12	63	94	+31	162	205	+43	26,5
26	21	-5	10	11	+1	4	4	—	3	3	—	3	2	-1	143	146	+3	31	20	-11	174	166	-8	4,6
7	7	—	2	2	—	17	15	-2	3	4	+1	9	9	—	73	71	-2	85	70	-15	158	141	-17	10,8
395	409	+14	219	247	+28	528	533	+5	234	237	+3	431	441	+10	7951	8567	+616	3278	2977	-301	11229	11544	+315	2,8

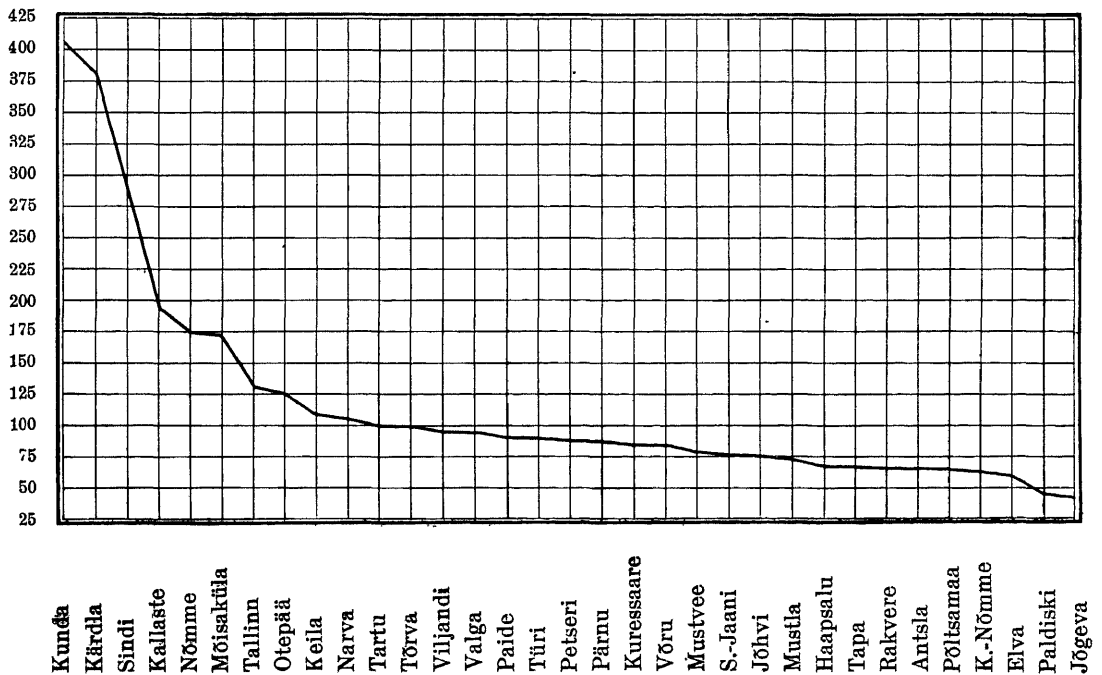
niaal-, toiduainete- ja puuviljakauplusi mitmesuguste jookide müügi, viina- ja piiritusekauplusi, õllekauplusi, tubakakauplusi) oli 1938. a. 5904 (tabel nr. 4) ehk 51,1% kaubanduslike ettevõtete üldarvust. 1937. a. olid need arvud vastavalt 5814 ehk 49,3%. Linnades oli neist ette-

võtteist 3485 ehk 59,0% ja maal 2419 ehk 41,0%.

Vaadeldes elatusvahenditekaupluste tihedust linnades (diagramm nr. 11) näeme, et kõige harvemini oli kauplusi Kundas, nimelt tuli seal iga 407 inimese peale üks elatusvahenditekauplus, sellele järgnes Kärdla 381 inimesega, siis Sindi

Diagramm nr. 11.

Iga elatusvahenditekaupluse peale tuli inimesi linnades

Tabel nr. 3.

1937. a. tegevuse lõpetanud ja 1938. a. juure tulnud ettevõtted.

Äriala nimetus	Tegutses 1937. a.	Lõpetas 1. I 1938	Algas tege- vust 1938. a.	±	%%	Äriala nimetus	Tegutses 1937. a.	Lõpetas 1. I 1938	Algas tege- vust 1938. a.	±	%%
Agentuur, esindus ja komisjoniärid	256	55	88 + 33		12,9	Mänguasjadekauplused	30	5	5	—	—
Ajakirjanduse kontorid ja agentuurid	10	—	2 +		20,0	Mööbliärid	62	10	21 + 11		17,7
Alkoholsete jookide kauplused	75	6	3 — 3		4,0	Naha- ja nahakaupade kpl-d	184	21	27 + 6		3,3
Antiik- ja vanaasjade kauplused	118	33	35 + 2		1,7	Nõude- ja mitmes. majatarvete kpl-d	96	14	21 + 7		7,3
Apteegid	190	14	16 + 2		1,1	Optika- ja arstiriistade kpl-d	23	3	4 + 1		4,3
Ehitus- ja metsamaterj.-kpl-d	83	14	15 + 1		1,2	Pagari- ja kondiitriärid	319	60	68 + 8		2,5
Ehitus- ja tehnikakontorid	25	3	1 — 2		8,0	Pandimajad	1	1	1	—	—
Einelaud, tee- ja söögi- majad	211	82	85 + 3		1,4	Pesukauplused	62	11	12 + 1		1,6
Einelaud (alkoholiga)	97	25	9 — 16		16,5	Petrooleumi-, naftasaaduste ja õlide kpl-d	70	5	10 + 5		7,1
Elektritartveteärid	103	23	31 + 8		7,8	Piima- ja piimasaaduste kauplused	38	8	10 + 2		5,3
Jalanõudekauplused	257	42	56 + 14		5,4	Postmarkide ja vanarahade kpl-d	9	2	2	—	0,0
Filmikontorid	6	1	—		16,6	Puuhoovid	134	26	24 — 2		1,5
Harja- ja pintlikauplused	6	2	1 — 1		16,6	Puusärgikauplused	26	3	5 + 2		7,7
Kalakauplused	37	11	16 + 5		13,5	Puuvilja- ja maiusainete kauplused	75	18	49 + 31		41,3
Kalapüügiriistadekpl-d	6	—	2 + 2		33,3	Pudukauplused	460	81	104 + 23		5,0
Kaltsukauplused	17	1	4 + 3		17,6	Päevapilditarvetekpl-d	25	5	8 + 3		12,0
Karusnahakauplused	29	7	2 — 5		17,3	Põllu- ja karjasaaduste ost-müük	266	78	74 — 4		1,5
Kaub.-kontorid ja eksp.-imp.-ärid	145	38	25 — 13		9,0	Raamatu-, paberikauba- ja kirjut.-materjalikpl.	283	45	59 + 14		4,9
Kella- ja kullasepaärid	114	9	15 + 6		5,3	Reisibürood	5	—	—	—	—
Kinod	48	7	9 + 2		4,1	Reklaambürood	19	5	5	—	—
Kirjastusärid	59	11	18 + 7		11,9	Restoranid	210	35	48 + 13		6,2
Klaasi- ja peeglikauplused	15	1	1	—	0,0	Riigiviina- ja -piirituse- kauplused	126	31	3 — 28		22,2
Kootud esemete, lõnga- ja niidikauplused	40	12	9 — 3		7,5	Rohu- ja värvikpl-d	195	29	24 — 5		2,6
Kohvikud	67	25	30 + 5		7,5	Sadulsepatöödekauplused	10	1	2 + 1		10,0
Koloniaalkauplused	135	14	13 — 1		0,8	Saunad	62	9	9	—	—
Kummi-, asbesti-, lino- leumi- ja vahariidekpl.	11	—	2 + 2		18,2	Seemnekauplused	18	4	6 + 2		11,1
Käsitöökauplused	17	2	4 + 2		11,8	Segakauplused	1865	274	377 + 103		5,5
Kõie- ja nõõrikauplused	16	2	—		12,5	Speditsooni- ja trans- portärid	46	1	7 + 6		13,0
Kübara- ja mütsikpl-d	137	21	24 + 3		2,2	Sporditarveteärid	12	3	5 + 2		16,7
Laeva tarbeainete kpl-d	1	—	—	—	—	Toiduainete kauplused	2250	535	532 — 3		0,1
Laskeriistade- ja jahitar- vetekpl-d	13	—	—	—	—	Tubakakauplused	23	1	—	—	4,3
Liha- ja vorstikauplused	447	118	116 — 2		0,5	Vabrikute kontorid ja laod	49	6	2 — 4		8,2
Lillekauplused ja aiaärid	43	8	17 + 9		20,9	Vahetalituskontorid	23	6	9 + 3		13,0
Manufaktuurkauplused	232	27	30 + 3		1,3	Valmisriieteärid	131	19	31 + 12		9,2
Metallkaupade ja mitmes. tööriistade kpl-d	126	16	16	—	—	Veoärid ja sõiduriistade üürimine	162	50	93 + 43		26,5
Masinate ja sõiduriistade ärid	131	15	20 + 5		3,8	Võõrastemajad	174	33	25 — 8		4,6
Moeärid	76	16	18 + 2		2,6	Õllekauplused	158	28	11 — 17		10,8
Muud kauplused	91	23	36 + 13		14,2						
Muusikariistadeärid	38	2	5 + 3		7,9						
						Kokku	11229	2152	2467	+ 315	2,8

291, kuna järgnevais linnades tuli iga kaupluse peale alla 200 inimese. Tihedaim oli elatusvahenditekaupluste võrk Paldiskis ja Jõgeval, neis tuli iga elatusvahenditekaupluse peale vastavalt 46 ja 43 inimest.

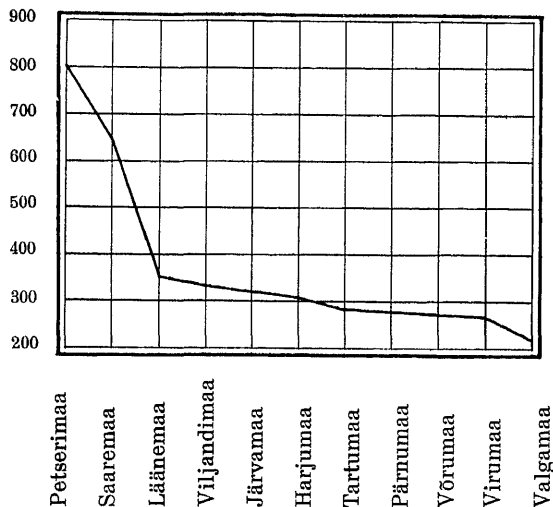
Keskmiselt langes linnades iga elatusvahenditekaupluse peale 107 inimest (1937. a. 102).

Vaadeldes elatusvahenditekaupluste tihedust maakondades, välja arvatud linnad (diagramm nr. 12), näeme, et kõige harvemini oli kauplusi

Petserimaal, kus iga 806 inimese peale tuli üks elatusvahenditekauplus. Sellele järgnes Saaremaa 642 inimesega, siis Läänemaa 352, kuma järgnevas maakondades langes igale elatusvahenditekauplusele alla 350 inimese. Kõige tihedam oli elatusvahenditekaupluste võrk Valgamaal, kus iga kaupluse peale tuli 219 inimest.

Diagramm nr. 12.

Iga elatusvahenditekaupluse peale tuli inimesi maakondades

Keskmiselt langes maakondades iga elatusvahenditekaupluse peale 317 inimest (1937. a. 302).

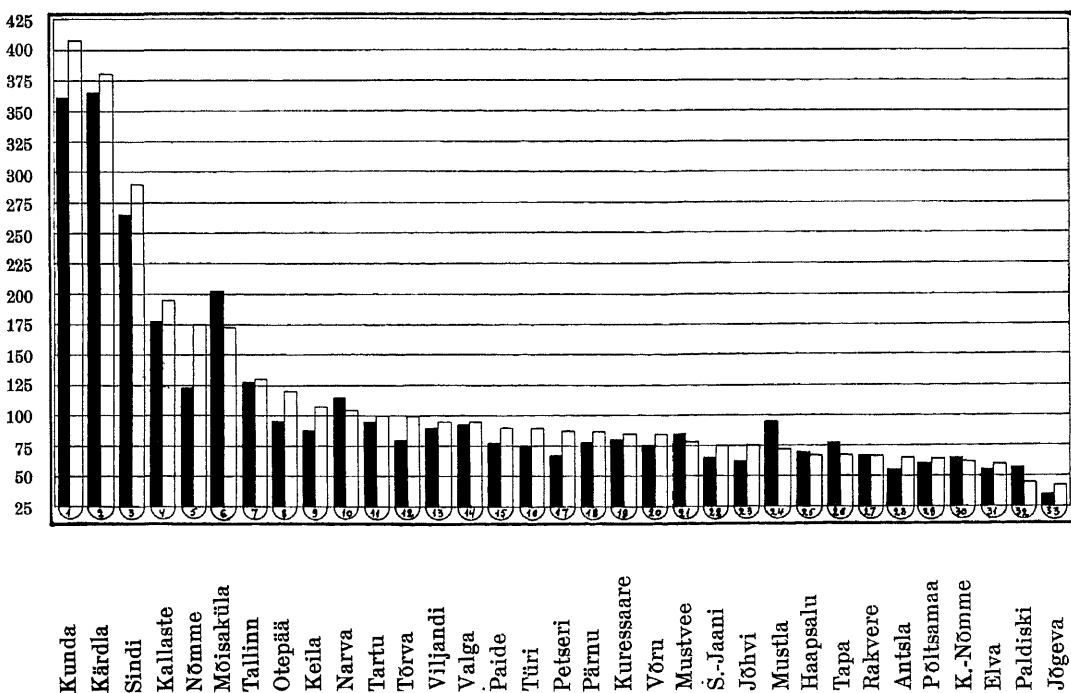
1938. a. tegutses 5904 elatusvahenditekauplust, 1937. a. aga 5814 — seega suurenes nende kaupluste üldarv 90 võrra. Linnades suurenes kaupluste arv 297 võrra ehk 9,3%, kuna maal vähenes 207 võrra ehk 7,9%. Tabel nr. 5 selgitab üksikasjaliselt iga linna ja maakonna kohta, kuipalju ja kus 1938. a. elatusvahenditekauplusi tuli juure või lõpetas tegevuse.

Alljärgnevad diagrammid annavad ülevaate sellest, kuipalju tuli 1937. ja 1938. a. iga elatusvahenditekaupluse peale inimesi. Mustad tulbad on 1937 a., valged aga 1938. a. omad. Diagramm nr. 13 näitab iga elatusvahenditekaupluse peale tulevate inimeste arvu linnades 1937. ja 1938. a. Sellest näeme, et suuremas osas linnades iga elatusvahenditekaupluse peale tulevate inimeste arv suurenes, seega seal harvenes elatusvahenditekaupluste võrk.

Diagramm nr. 14 käsitleb iga elatusvahenditekaupluse peale tulevate inimeste arvu maakondades (välja arvatud linnad) aastail 1937 ja 1938. Nendest arvudest näeme, et rõhuvas enamuses maakondades iga elatusvahenditekaupluse peale tulevate inimeste arv vähenes, seega neis maakondades kaupluste arv suurenes.

Diagramm nr. 13.

Iga elatusvahenditekaupluse peale tuli inimesi linnades aastail 1937 ja 1938

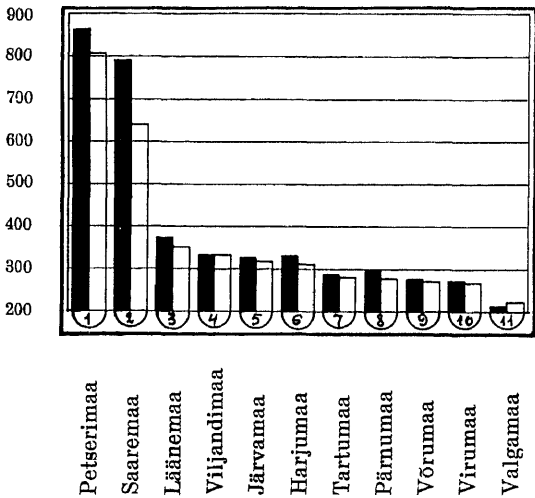
Tabel nr. 4.

Elatusvahendite

	Harjumaa					Tartumaa					Virumaa					Pärnumaa										
	Tallinn	Nõmme	Paldiski	Keila	Harju m.	Kokku	Tartu	Jõgeva	Kallaste	Elva	Mustvee	Otepää	Tartu m.	Kokku	Narva	Rakvere	Jõhvi	Kunda	Viru m.	Kokku	Pärnu	K-Nõmme	Mõisaküla	Sindi	Pärnu m.	Kokku
Kalakauplused	18	—	3	—	—	21	8	—	—	—	—	—	8	3	1	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	3
Liha- ja vorstikauplused	186	22	2	3	13	226	53	2	5	2	2	2	66	16	14	4	1	16	51	8	2	2	1	5	18	
Pagari- ja kondiitriidid	49	5	—	2	23	82	35	4	8	1	2	4	55	30	10	—	1	22	66	13	2	—	—	14	32	
Piima- ja piimasaad. kpl-d.	5	—	—	—	—	5	23	—	—	—	—	1	24	2	1	—	—	—	4	4	—	—	—	—	4	
Segakaupl. ühes toiduainet.	29	5	6	1	80	121	31	11	4	8	16	10	231	13	24	16	2	268	323	12	11	5	2	182	212	
Toiduainetekauplused	667	86	2	4	139	898	339	3	1	6	9	5	115	478	131	79	6	—	265	170	4	3	4	22	203	
Tubakakauplused	10	—	—	—	—	10	4	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
Koloniaalkauplused	32	1	—	—	8	41	28	3	1	2	—	5	40	5	3	—	—	—	8	8	—	1	—	—	9	
Puuvilja- ja maiusain. kpl-d.	47	4	—	—	2	53	14	—	—	—	—	3	17	14	4	—	—	2	20	6	—	—	—	—	6	
Alkoholsete jookide kpl-d.	14	—	—	—	1	15	20	—	—	—	—	4	24	4	1	—	—	—	5	4	—	—	—	1	5	
Põllu- ja karjasaad. ja karja ost-müük	40	1	—	—	3	44	29	5	7	1	—	14	56	3	14	3	—	15	35	18	4	—	—	10	32	
Riigiviina- ja -piiritusekpl-d	—	—	—	—	9	9	1	1	—	1	—	11	15	—	—	1	—	16	17	—	1	1	—	9	11	
Õllekauplused	11	—	—	1	6	18	22	1	—	—	—	13	36	3	2	1	—	12	18	7	—	—	—	4	11	
Kokku	1108	124	16	11	284	1543	607	30	8	35	32	19	403	1134	226	153	34	5	400	818	253	25	14	7	247	546

Diagramm nr. 14.

Iga elatusvahenditekaupluse peale tuli inimesi maakondades aastail 1937 ja 1938

Riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakauplused.

Teise suurema grupi kaubanduslikest ettevõttest moodustavad riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakauplused. Sellesse gruppi kuuluvad riidekauplused, pudu-, pesu- ja moekauplused; jalanõudekauplused, naha-, karusnaha- ja sadulsepatöödekauplused; valmisriietekauplused; kübara- ja mütsikauplused, köie- ja nõõrikauplused, kalapüügiriistadekauplused, kalsukauplused ning kootud esemete ja lõngakauplused. Sellesse gruppi kuulus 1736 (1937 — 1674) ettevõtet ehk

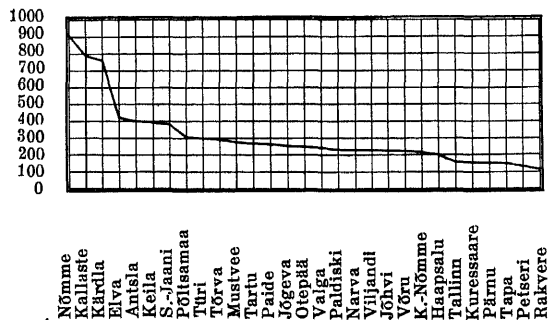
15,0% (14,9%) kaubanduslike ettevõtete üldarvust (tabel nr. 6). Neist asus linnades 1654 ehk 95,0% ja maal 82 ehk 5,0%.

Selle grupi ettevõtteid vaatleme linnade kui ka maakondade järgi, sest need ettevõtted ei teeni üksnes oma linna, vaid kogu maakonnna ostjaskonda.

Kõige harvemini (diagramm nr. 15) oli linnadest ettevõtteid Nõmmel, nimelt tuli seal iga 906 inimese kohta üks sellane kaubanduslik ettevõtte, sellele järgnes Kallaste: 785 inimesega, siis Kärddla 762 inimesega, kuna järgnevais linnades iga riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakaupluse peale tuli alla 500 inimese. Tihedaim oli aga ettevõtete võrk Petseris ja Rakveres, kus iga ettevõtte peale tuli vastavalt 134 ja 119 inimest. Keskmiselt langes linnades iga sellase kaubandusliku ettevõtte peale 225 inimest (1937. a. 209 inimest).

Diagramm nr. 15.

Iga riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakaupluse peale tuli inimesi linnades

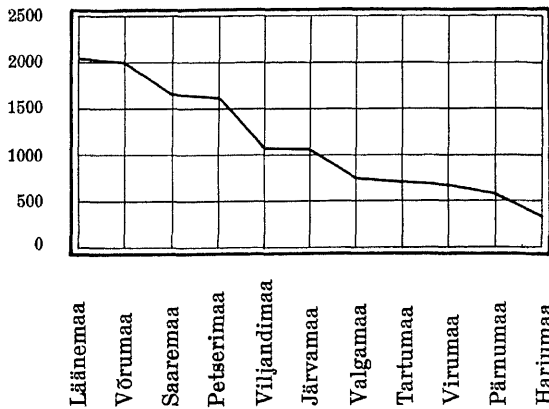
kauplused.

Viljandimaa							Valgamaa				Läänemaa				Saaremaa			Võrumaa				Petserim.			Järvamaa										
Viljandi	Põltsamaa	S-Jaani	Mustla	Viljandi m.	Kokku		Valga	Tõrva	Valga m.	Kokku	Haapsalu	Kärdla	Lääne m.	Kokku	Kuressaare	Saare m.	Kokku	Võru	Antsla	Võõpsu	Võru m.	Kokku	Petseri	Petseri m.	Kokku	Paide	Tapa	Türi	Järva m.	Kokku	Linn	Maa	Kokku		
1	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	3	—	1	4	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	1	42
7	6	1	3	2	19	—	11	2	2	15	3	—	1	4	3	—	3	—	9	4	—	5	18	5	—	5	4	3	4	9	20	390	55	445	
7	5	2	3	6	23	—	7	4	1	12	8	—	4	12	5	—	5	—	4	3	—	3	10	6	—	6	1	5	—	18	24	232	95	327	
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	39	1	40	
8	17	7	5	118	155	—	8	15	83	106	26	2	148	176	28	74	102	21	10	5	230	266	18	66	84	8	6	9	89	112	394	1574	1968		
81	15	4	2	2	128	—	69	5	12	86	28	2	15	45	12	1	13	26	1	1	11	39	12	4	16	12	32	18	14	76	1838	409	2247		
3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	22	
8	—	—	—	—	8	—	3	2	4	9	1	—	2	3	—	1	7	3	1	—	3	7	1	—	7	3	1	1	2	7	109	25	134		
5	—	—	—	—	5	—	2	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	99	7	106		
2	—	—	—	2	4	—	1	1	5	7	1	—	1	2	2	1	3	1	1	—	1	3	—	—	—	1	—	1	2	4	54	18	72		
9	2	—	—	5	16	—	7	2	3	12	—	—	11	17	4	1	5	8	2	—	6	16	11	1	12	7	6	2	8	23	185	77	262		
—	—	—	1	10	17	—	—	—	3	3	—	—	8	8	1	2	3	—	1	—	10	17	—	3	3	—	1	—	6	7	17	87	98		
4	2	1	—	7	14	—	1	1	5	7	2	—	5	7	2	—	2	3	1	—	11	15	3	1	4	1	1	1	6	9	71	70	147		
135	47	15	14	176	387	110	32	118	260	73	4	196	273	59	80	139	78	24	6	280	388	57	75	132	38	56	36	154	234	3485	2419	5904			

Kõige harvemini (diagramm nr. 16) oli maakondades (kaasa arvatud linnad) ettevõtteid Läänemaal, seal tuli iga 2039 inimese kohta üks säärane ettevõtte. Sellele järgnes Võrumaa 1998 inimesega, Saaremaa 1656, Petserimaa 1635, kuna järgnevates maakondades tuli ca 1000 inimest või alla selle ühe ettevõtte kohta. Kõige tihedam oli aga ettevõtete võrk Harjumaal, kus tuli iga ettevõtte peale 336 inimest. Keskmiselt tuli maakondades iga sellase kaubandusliku ettevõtte peale 9360 (1937. a. 6551) inimest. Üle maa langes keskmiselt ühe ettevõtte peale 656 inimest (667).

Diagramm nr. 16.

Iga riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakaupluse peale tuli inimesi maakondades (kaasa arvatud linnad)

1937. a. oli kõnesolevas grupis 1674 ettevõtet, 1938. a. aga 1736, seega tuli juure 62 ettevõtet

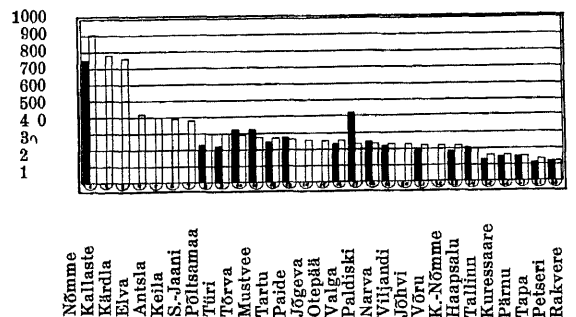
ehk 3,7%. Linnades tuli juure 101 kauplust ehk 6,5%, kuna maal vähenes nende arv 39 ettevõtte võrra ehk 32,2%.

Tabel nr. 7 selgitab üksikasjaliselt iga linna ja maakonna kohta, kuipalju ja kus 1938. a. tuli juure või lõpetas tegevuse riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakauplusi.

Diagrammid nr. 17 ja 18 käsitlevad seda, kuipalju tuli 1937. ja 1938. a. iga sellase ettevõtte peale inimesi. Mustad tulbad on 1937. a. ja valged 1938. a. arvud (uute linnade, s. o. endiste alevite, kohta puuduvad võrdlusandmed 1937. a. kohta). Diagramm nr. 17 näitab iga riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakaupluse peale tulevate inimeste arvu linnades aastail 1937 ja 1938. Neist aruandeist näeme, et enamikus vanades linnades iga kaupluse peale tulevate inimeste arv on vähe suurenenud.

Diagramm nr. 17.

Iga riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakaupluse peale tuli inimesi linnades aastail 1937 ja 1938

Tabel nr. 5

Elatusvahenditekauplused.

Mkn-d		1937. a.	1938. a.	+	0/0	
Harjumaa	Tallinn	1087	1108	+21	1,9	
	Nõmme	123	124	+1	0,8	
	Paldiski	15	16	+1	6,7	
	Keila	11	11	—	—	
	Maakond	268	284	+16	6,0	
	Kokku	1504	1543	+39	2,6	
Tartumaa	Tartu	621	607	-14	2,3	
	Jõgeva	33	30	-3	9,0	
	Kallaste	9	8	-1	11,1	
	Elva	31	35	+4	12,9	
	Mustvee	33	32	-1	3,0	
	Otepää	21	19	-2	9,5	
	Maakond	397	403	+6	1,5	
	Kokku	1145	1134	-11	1,0	
Virumaa	Narva	220	226	+6	2,7	
	Rakvere	150	153	+3	2,0	
	Jõhvi	33	34	+1	3,0	
	Kunda	6	5	-1	16,7	
	Maakond	398	400	+2	0,5	
	Kokku	807	818	+11	1,4	
Pärnumaa	Pärnu	261	253	-8	3,1	
	Kil.-Nõmme	22	25	+3	13,6	
	Mõisaküla	11	14	+3	27,3	
	Sindi	7	7	—	—	
	Maakond	232	247	+15	6,5	
	Kokku	533	546	+13	2,4	
Viljandimaa	Viljandi	133	135	+2	1,5	
	Põltsamaa	43	47	+4	9,3	
	S.-Jaani	16	15	-1	6,3	
	Mustla	10	14	+4	40,0	
	Maakond	176	176	—	—	
	Kokku	378	387	+9	2,4	
Valgamaa	Valga	117	110	-7	6,0	
	Tõrva	32	32	—	—	
	Maakond	121	118	-3	2,5	
		Kokku	270	260	-10	3,7
	Läänemaa	Haapsalu	66	73	+7	10,6
Kärdla		4	4	—	—	
Maakond		189	196	+7	3,7	
	Kokku	259	273	+14	5,4	
Saaremaa	Kuressaare	56	59	+3	5,4	
	Maakond	65	80	+15	23,0	
	Kokku	121	139	+18	14,9	
Võrumaa	Võru	72	78	+6	8,3	
	Antsla	29	24	-5	17,2	
	Võõpsu	7	6	-1	14,3	
	Maakond	276	280	+4	1,4	
	Kokku	384	388	+4	1,0	
Petserimaa	Petseri	64	57	-7	10,9	
	Maakond	70	75	+5	7,1	
	Kokku	134	132	-2	1,5	
Järvamaa	Paide	42	38	-4	9,5	
	Tapa	48	56	+8	16,7	
	Türi	38	36	-2	5,2	
	Maakond	151	154	+3	2,0	
	Kokku	279	284	+5	1,8	
Kokku	Linn	3188	3485	+297	9,3	
	Maa	2626	2419	-207	7,9	
	Kokku	5814	5904	+90	1,5	

Diagramm nr. 18.

Iga riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakaupluse peale tuli inimesi maakondades (kaasa arvatud linnad) aastail 1937 ja 1938

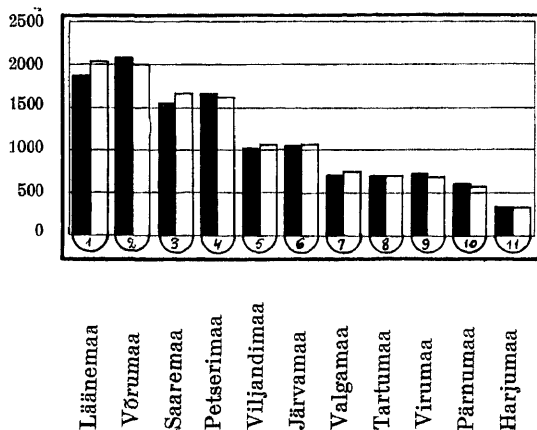

Diagramm nr. 18 näitab iga sellase kaupluse peale tulevate inimeste arvu maakondades (kaasa arvatud linnad) aastail 1937 ja 1938. Neist arvudest näeme, et maakondades iga kaupluse peale tulevate inimeste arv on võrreldes 1937. a. üldse vähe muutunud 1938. a.

Metallesemetekauplused.

Metallesemetekaupluste gruppi kuuluvad raua-, metallkaupade, masinate, autode ja nende osade kauplused; laskeriistade-, jahitarvetekauplused; õmblus-, arve- ja kirjutusmasinate-, jalgrataste- ja nende osade kauplused; kella- ja kullasepaärid, elektritarvetekauplused ja vanarauakauplused. Sellesse gruppi kuulus 572 ettevõtet ehk 4,6% kaubanduslike ettevõtete üldarvust. Neist asus linnades 551 (1937. a. 515) ja maal 21 (32).

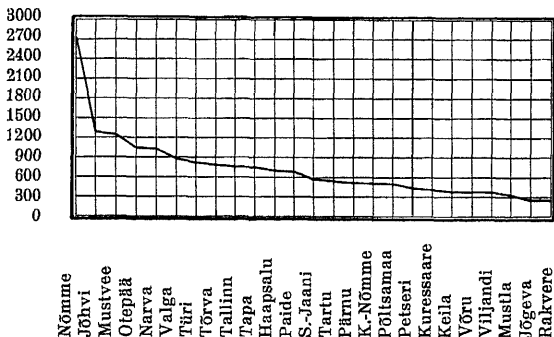
Sellesse gruppi kuuluvad kauplused asusid linnades 96% ja maal 4,0% (tabel nr. 8). Selle

grupi ettevõtteid vaatleme linnade kui ka maakondade seisukohast, kuna need ettevõtted ei teeni üksnes oma linna, vaid kogu maakonna ostjaskonda.

Kõige harvemini (diagramm nr. 19) oli linnadest ettevõtteid Nõmmel, nimelt tuli seal iga ettevõtte peale 2719 inimest. Sellele järgnes Jõhvi 1274 inimesega, Mustvee 1242, Otepää 1145, Narva 1036, kuna teistes linnades tuli iga ettevõtte peale alla 1000 inimese. Tihedaim oli võrk Jõgeval ja Rakveres, kus iga ettevõtte peale tuli vastavalt 255 ja 251 inimest. Kaheksas vähemas linnas polnud ühtki säärast ettevõtet puhtal kujul. Keskmiselt langes linnades iga sellase kaubandusliku ettevõtte peale 675 inimest (1937. a. 630).

Diagramm nr. 19.

Iga metallesemetekaupluse peale tuli inimesi linnades

Kõige harvemini (diagramm nr. 20) oli maakondadest (kaasa arvatud linnad) ettevõtteid Läänemaal, kus iga 8383 inimese kohta tuli üks sellane ettevõtte; sellele järgnes Petserimaa 5945 inimesega, siis Saaremaa 4693, Võrumaa 4418, kuna ülejäänud maakondades ühe ettevõtte kohta tuli alla 3500 inimese. Kõige tihedam oli ettevõtete võrk Tartu- ja Harjumaal, kus vastavad arvud olid 1538 ja 1278. Keskmiselt tuli maakondades iga sellase kaubandusliku ettevõtte peale 1992 inimest (1937. a. 2043).

1937. aastal tegutses 547 metallesemetekauplust, 1938. a. aga 572 — seega tuli juure 25 ettevõtet ehk 4,6%. Linnades tuli juure 36, maal vähenes ettevõtete arv 11 võrra.

Tabel nr. 9 selgitab üksikasjaliselt iga linna ja maakonna kohta, kuipalju ning kus 1938. aastal tuli juure või lõpetas tegevuse metallesemetekauplusi. Alljärgnevad diagrammid käsitlevad ülevaateid sellest, kuipalju tuli 1937. a. ja 1938. a. iga metallesemetekaupluse peale inimesi. Mustad tulbad on 1937. ja valged 1938. a. arvud

(uute linnade, s. o. endiste alevite, kohta puuduvad andmed 1937. a. kohta).

Diagramm nr. 20.

Iga metallesemete kaupluse peale tuli inimesi maakondades (kaasa arvatud linnad)

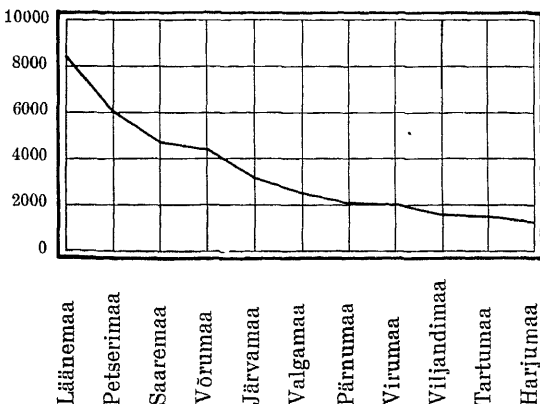

Diagramm nr. 21 käsitleb metallesemetekaupluste peale tulevate inimeste arvu linnades aastail 1937 ja 1938. Toodud diagrammist näeme, et suuremas osas vanades linnades (uute kohta puuduvad võrdlusandmed 1937. a. kohta) on ettevõtete arv vähe muutunud või koguni jäänud endiseks.

Diagramm nr. 21.

Iga metallesemetekaupluse peale tuli inimesi linnades aastail 1937 ja 1938

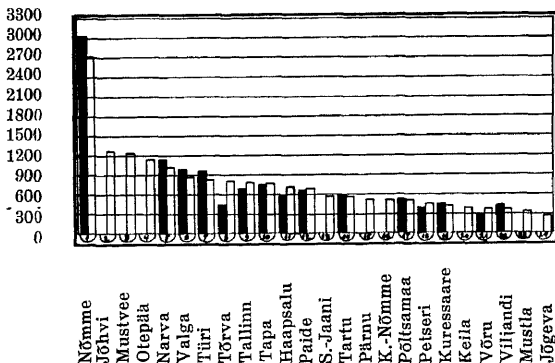

Diagramm nr. 22 käsitleb iga metallesemetekaupluse peale tulevate inimeste arvu maakondades (kaasa arvatud linnad) aastail 1937 ja 1938. Neist arvudest nähtub, et kõikides maakondades on iga kaupluse peale tulevate inimeste arv suurenenud, seega on vastavalt sellele ka metallesemetekaupluste arv tõusnud.

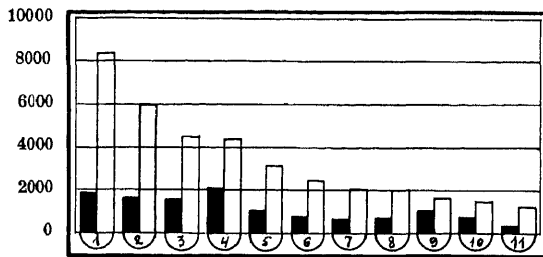
Tabel nr. 6.

Riide-, kehakatte-, pudu-,

	Harjumaa					Tartumaa						Virumaa				Pärnumaa											
	Tallinn	Nõmme	Paldiski	Keila	Harju m.	Kokku	Tartu	Jõgeva	Kallaste	Elva	Mustvee	Otepää	Tartu m.	Kokku	Narva	Rakvere	Jõhvi	Kunda	Viru m.	Kokku	Pärnu	K.-Nõmme	Mõisaküla	Sindi	Pärnu m.	Kokku	
Jalanõudekauplused	120	1	—	2	2	125	28	1	1	—	2	2	—	34	19	13	4	—	2	38	20	1	—	—	3	24	
Kalapüügiriistadekauplused . . .	6	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kaltsukauplused	5	—	—	—	—	5	4	—	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	
Karusnahakauplused	15	—	—	—	—	15	8	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	
Kootud esemete, lõnga- ja niidi- kauplused	15	1	—	—	—	16	6	—	—	—	1	—	—	7	3	—	—	—	—	3	6	—	—	—	—	6	
Käsitöökauplused	12	—	—	—	—	12	3	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	4	
Kõie- ja nõõrikauplused	7	—	—	—	—	7	2	—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	3	1	—	—	—	—	1	
Kübara- ja mütsikauplused	51	—	—	—	—	51	25	—	—	—	—	—	—	25	13	11	1	—	—	25	10	—	—	—	—	13	
Manufaktuurkauplused	91	3	2	—	1	97	12	2	1	1	3	—	2	21	14	16	1	—	—	31	22	1	1	1	1	26	
Moeärid	47	1	—	—	—	48	9	—	—	—	—	—	—	9	2	3	—	—	1	6	5	—	—	—	—	5	
Naha- ja nahakaupadekauplused . .	49	2	—	1	1	53	25	1	—	—	3	—	—	29	9	11	2	—	3	25	15	3	—	—	6	24	
Pesukauplused	39	1	—	—	—	40	8	1	—	—	—	—	—	9	4	—	—	—	1	5	3	—	—	—	—	3	
Pudukauplused	207	14	—	—	2	223	68	—	—	4	4	1	2	79	29	20	2	—	6	57	34	1	—	—	—	6	41
Sadulsepatöödekauplused	3	—	—	—	—	3	6	—	—	—	—	—	—	6	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	
Valmisriieteärid	61	1	1	—	1	64	19	—	—	—	2	—	—	21	8	7	1	—	1	17	14	1	—	—	1	16	
Kokku	728	24	3	3	7	765	224	5	2	5	9	9	4	258	102	86	11	—	14	213	138	7	1	1	20	167	

Diagramm nr. 22.

Iga metallesemetekaupluse peale tuli inimesi maakondades (kaasa arvatud linnad) aastail 1937 ja 1938

Võõrastemajad, restoranid ja kohvikud.

Võõrastemajade, restoranide ja kohvikute gruppi kuuluvad võõrastemajad, einelauad, tee- ja söögimajad, restoranid, einelauad alkoholsete jookidega ja kohvikud.

Sellesse gruppi kuulus 756 ettevõtet, neist linnades 626 (1937. a. 589) ja maal 130 (170). Sellesse gruppi kuuluvad ettevõtted asuvad linnades 82,8% (77,6%) ja maal 17,2% (22,4%).

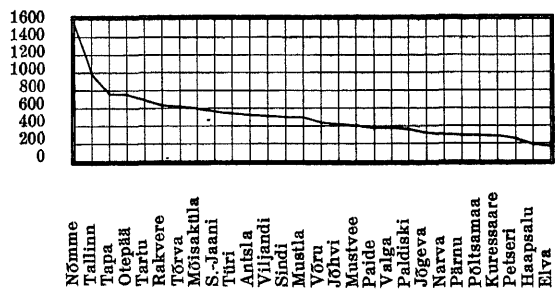
Neid ettevõtteid vaatleme linnade kui ka maakondade järgi, kuna need ei teeni üksnes oma linna, vaid kogu maakonna tarvitajaskonda (tabel nr. 10).

Kõige harvemini (diagramm nr. 23) oli linnades ettevõtteid Nõmmel, kus tuli iga 1554 inimese peale üks säärane ettevõtte, sellele järgnes Tallinn 993 inimesega, siis Tapa 764, Otepää 763, kuna teistes linnades tuli iga sellase ettevõtte peale juba alla 750 inimese.

Tihedaim oli aga kõne all olevate ettevõtete võrk Haapsalus ja Elvas, kus iga ettevõtte peale tuli vastavalt 185 ja 174 inimest.

Diagramm nr. 23.

Iga võõrastemaja, restorani ja kohviku peale tuli inimesi linnades

Keskmiselt langes linnades iga sellase ettevõtte peale 594 inimest (1937. a. 551). Kõige

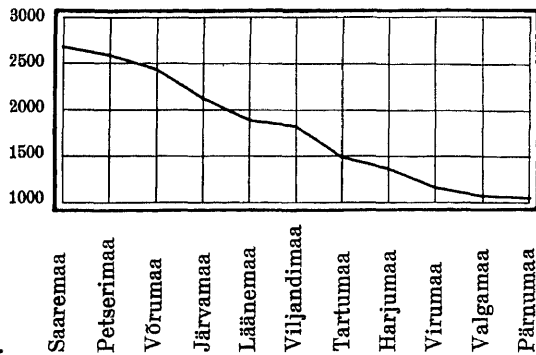
jalanõude- ja nahakauplused.

Viljandimaa						Valgamaa				Läänemaa				Saaremaa			Võrumaa					Petserim.			Järvamaa					Linn	Maa	Kokku	
Viljandi	Põltsamaa	S.-Jaani	Mustla	Viljandi m.	Kokku	Valga	Tõrva	Valga m.	Kokku	Haapsalu	Kärdla	Lääne m.	Kokku	Kuressaare	Saare m.	Kokku	Võru	Antsla	Võõpsu	Võru m.	Kokku	Petseri	Petseri m.	Kokku	Paide	Tapa	Türi	Järva m.	Kokku				
9	2	1	—	—	12	6	1	—	7	5	—	2	7	5	—	5	4	1	—	—	5	4	—	4	3	3	2	2	10	260	11	271	
—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	24	
2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	—	37	
—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	19	
8	1	—	—	—	9	2	2	—	4	—	—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	2	2	—	2	2	5	1	—	8	14	—	14	
7	1	—	—	—	8	5	4	—	9	4	2	2	8	6	2	8	6	—	—	—	2	8	9	1	10	4	3	2	—	9	137	3	140
2	—	—	—	—	2	3	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	1	77	1	78	
9	3	—	—	—	12	8	1	—	9	3	—	2	5	3	—	3	7	1	—	—	3	11	9	—	9	2	3	2	3	10	172	18	190
1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	61	2	63	
12	2	2	—	3	19	9	2	—	11	8	—	4	12	5	—	5	7	1	—	—	4	12	10	2	12	1	6	3	2	12	452	31	483
6	—	—	—	—	6	—	—	—	—	1	—	1	2	9	—	9	1	—	—	—	—	1	3	—	3	1	3	—	—	4	139	—	143
56	10	3	—	3	72	41	11	—	52	23	2	12	37	31	3	34	29	4	—	—	9	42	37	3	40	13	25	11	7	56	1654	82	1736

harvemini (diagramm nr. 24) oli maakondadest (kaasa arvatud linnad) ettevõtteid Saaremaal, nimelt tuli seal iga 2682 inimese kohta üks ettevõtte, sellele järgnes Petserimaa 2616 inimesega, siis Võrumaa 2468, Järvamaa 2128, kuna järgnevates maakondades tuli alla 2000 inimese ühe sellase ettevõtte peale. Tihedaim oli ettevõtete võrk Valga- ja Pärnumaal, kus vastavad arvud olid 1065 ja 1062. Keskmiselt tuli maakondades iga sellase ettevõtte peale 1507 inimest (1937. a. 1472). 1937. a. tegutses 759 ettevõtet, 1938. a. 756 — seega vähenemine 3 ettevõtte võrra. Linnades tuli juure 37 ettevõtet, kuna maal nende arv vähenes 40 ettevõtte võrra (peamiselt endiste alevite arvel, mis nimetati ümber linnadeks).

Diagramm nr. 24.

Iga võõrastemaja, restorani ja kohviku peale tuli inimesi maakondades (kaasa arvatud linnad)

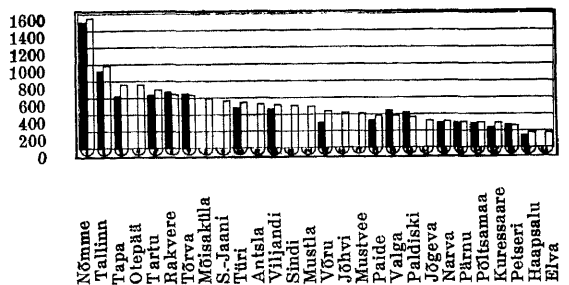

Tabel nr. 11 näitab üksikasjaliselt iga linna ja maakonna kohta, kuipalju ning kus 1938. a. tuli juure või lõpetas tegevuse võõrastemaja, restorane, einelaudu, söögimaju ja kohvikuid. Alljärgnevad diagrammid käsitlevad ülevaateid sellest, kuipalju tuli 1937. ja 1938. a. iga säärase ettevõtte peale inimesi. Mustad tulbad on 1937. a. ja valged 1938. a. arvud (uute linnade, s. o. endiste alevite, kohta puuduvad andmed 1937. a. kohta).

Diagramm nr. 25 annab iga ettevõtte peale tulevate inimeste arvu linnades aastail 1937 ja 1938 (uute linnade kohta puuduvad võrdlusandmed 1937. aastast). Siit näeme, et vanades linnades enamikul juhtudel on ettevõtete arv jäänud suuremate muudatusteta.

Diagramm nr. 25.

Iga võõrastemaja, restorani ja kohviku peale tuli inimesi linnades aastail 1937 ja 1938

Tabel nr. 7.

Riide-, kehakatte-, pudu-, jalanõude- ja nahakauplused.

Maak-d		1937. a.	1938. a.	±	0/00	Maak-d		1937. a.	1938. a.	±	0/00
Harjumaa	Tallinn	678	728	+50	7,4	Valgamaa	Valga	46	41	-5	10,9
	Nõmme	20	24	+4	20,0		Tõrva	8	11	+3	37,5
	Paldiski	2	3	+1	50		Maakond	1	—	-1	—
	Keila	3	3	—	—		Kokku	55	52	-3	5,5
	Maakond	10	7	-3	30,0		Lääne-maa	Haapsalu	26	23	-3
Kokku	713	765	+52	7,3	Kärdla	3		—	—	33,3	
Tartumaa	Tartu	238	224	-14	5,9	Maakond		11	12	+1	9,1
	Jõgeva	5	5	—	—	Kokku		40	37	-3	7,5
	Kallaste	1	2	+1	100,0	Saare-maa	Kuressaare	33	31	-2	6,1
	Elva	1	5	+4	400,0		Maakond	3	3	—	—
	Mustvee	6	9	+3	50,0	Kokku	36	34	-2	5,6	
	Otepää	7	9	+2	28,6	Võrumaa	Võru	28	29	+1	3,6
Maakond	2	4	+2	100,0	Antsla		3	4	+1	33,3	
Kokku	260	258	-2	0,8	Võõpsu		1	—	-1	—	
Virumaa	Narva	102	102	—	—		Maakond	8	9	+1	12,5
	Rakvere	84	86	+2	2,4	Kokku	40	42	+2	5,0	
	Jõhvi	11	11	—	—	Petseri-maa	Petseri	38	37	-1	2,6
	Kunda	—	—	—	—		Maakond	1	3	+2	200,0
	Maakond	6	14	+8	133,3	Kokku	39	40	+1	2,6	
Kokku	203	213	+10	4,9	Järvamaa	Paide	12	13	+1	8,3	
Pärnumaa	Pärnu	136	138	+2		1,5	Tapa	25	25	—	—
	K.-Nõmme	7	7	—		—	Türi	13	11	-2	15,4
	Mõisaküla	1	1	—		—	Maakond	6	7	+1	16,7
	Sindi	—	1	+1	—	Kokku	56	56	—	—	
Maakond	15	20	+5	33,4	Kokku	Linn	1553	1654	+101	6,5	
Kokku	159	167	+8	5,0		Maa	121	82	-39	32,2	
Viljandimaa	Viljandi	53	56	+3	5,7	Kokku	1674	1736	+62	3,7	
	Põitsamaa	11	10	-1	9,1						
	S.-Jaani	2	3	+1	50,0						
	Mustla	—	—	—	—						
Maakond	7	3	-4	57,2							
Kokku	73	72	-1	1,4							

Tabel nr. 8.

Metallesemete

Kaupluste liik	Harjumaa					Tartumaa					Virumaa					Pärnumaa									
	Tallinn	Nõmme	Paldiski	Keila	Harjumaa Kokku	Tartu	Jõgeva	Kallaste	Elva	Mustvee	Otepää	Tartumaa Kokku	Narva	Rakvere	Jõhvi	Kunda	Virumaa Kokku	Pärnu	K.-Nõmme	Mõisaküla	Sindi	Pärnumaa Kokku			
Elektritarveteärid	33	1	—	1	36	21	—	—	—	1	—	22	6	10	—	—	2	18	6	1	—	—	1	8	
Kella- ja kullasepaärid	34	3	—	1	38	24	3	—	—	1	—	28	5	5	1	—	2	13	8	1	—	—	—	9	
Laskeriistade- ja jahitarvete- kauplused	3	—	—	—	3	5	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	7	1	—	—	—	—	1	
Metallkaupade ja mitmesuguste töö- riistade kauplused	50	2	—	—	52	24	1	—	—	1	—	26	5	9	1	—	15	10	—	—	—	—	—	10	
Masinate ja sõiduriistade ärid	38	2	—	1	42	19	1	—	—	1	—	22	4	11	—	1	16	13	1	—	—	—	1	15	
Optika- ja arstiriistadekauplused	10	—	—	—	10	8	—	—	—	—	—	8	1	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	
Päevapilditarvete-kauplused	16	—	—	—	16	5	—	—	—	—	—	5	1	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	
Sporditarveteärid	4	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	3	1	3	—	1	5	1	—	—	—	—	—	1	
Kokku	188	8	—	3	201	109	5	—	—	2	2	119	23	41	2	—	6	72	42	3	—	—	—	2	47

Tabel nr. 9.

Metallesemetekauplused.

Mkn-d		1937. a.	1938. a.	±	% o	Mkn-d		1937. a.	1938. a.	±	% o	
Harjumaa	Tallinn	200	188	-12	6,0	Valgamaa	Valga	11	12	+ 1	9,1	
	Nõmme	5	8	+ 3	60,0		Tõrva	6	4	- 2	33,3	
	Paldiski	—	—	—	—		Maakond	—	—	—	—	
	Keila	2	3	+ 1	50,0		Kokku	17	16	- 1	5,9	
	Maakond	3	2	- 1	33,3							
Kokku	210	201	- 9	4,3								
Tartumaa	Tartu	102	109	+ 7	6,9	Läänemaa	Haapsalu	8	7	- 1	12,5	
	Jõgeva	5	5	—	—		Kärda	1	—	- 1	—	
	Kallaste	—	—	—	—		Maakond	1	2	+ 1	100,0	
	Elva	—	—	—	—		Kokku	10	9	- 1	10,0	
	Mustvee	1	2	+ 1	100,0							
Otepää	—	2	+ 2	—								
Maakond	2	1	- 1	50,0								
Kokku	110	119	+ 9	8,2								
Virumaa	Narva	22	23	+ 1	4,5	Saaremaa	Kuressaare	10	12	+ 2	20,0	
	Rakvere	32	41	+ 9	28,1		Maakond	—	—	—	—	
	Jõhvi	1	2	+ 1	100,0		Kokku	10	12	+ 2	20,0	
	Kunda	—	—	—	—							
	Maakond	3	6	+ 3	100,0							
Kokku	58	72	+14	24,1								
Pärnumaa	Pärnu	44	42	- 2	4,5	Võrumaa	Võru	18	17	- 1	5,6	
	Kil.-Nõmme	3	3	—	—		Antsla	1	1	—	—	
	Mõisaküla	—	—	—	—		Võõpsu	—	—	—	—	
	Sindi	—	—	—	—		Maakond	1	1	—	—	
	Maakond	1	2	+ 1	100,0		Kokku	20	19	- 1	0,5	
Kokku	48	47	- 1	2,1								
Viljandimaa	Viljandi	27	34	+ 7	25,9	Petserimaa	Petseri	11	11	—	—	
	Põltsamaa	5	6	+ 1	20,0		Maakond	1	—	- 1	—	
	S.-Jaani	2	2	—	—		Kokku	12	11	- 1	8,3	
	Mustla	3	3	+ 1	50,0							
	Maakond	1	2	+ 1	100,0							
Kokku	37	47	+10	27,0								
Järvamaa	Paide	5	5	—	—	Järvamaa	Paide	5	5	—	—	
	Tapa	5	5	—	—		Tapa	5	5	—	—	
	Türi	3	4	+ 1	33,3		Türi	3	4	+ 1	33,3	
	Maakond	2	5	+ 3	150,0		Järva m.	2	5	+ 3	150,0	
	Kokku	15	19	+ 4	26,7		Maakond	2	5	+ 3	150,0	
Kokku	Linn	515	551	+36	7,0	Kokku	Linn	515	551	+36	7,0	
	Maa	32	21	-11	34,4		Maa	32	21	-11	34,4	
	Kokku	547	572	+25	4,6		Kokku	547	572	+25	4,6	

kauplused 1938. a.

Viljandimaa				Valgamaa			Läänemaa			Saaremaa			Võrumaa				Petserimaa			Järvamaa					Linn	Maa	Kokku	
Viljandi	Põltsamaa	S.-Jaani	Mustla	Viljandi m.	Valga	Tõrva	Valga m.	Haapsalu	Kärda	Lääne m.	Kuressaare	Saare m.	Võru	Antsla	Võõpsu	Võru m.	Petseri	Petseri m.	Paide	Tapa	Türi	Järva m.						
3	2	—	1	11	2	2	—	—	—	—	3	—	3	2	1	—	3	—	—	1	2	1	2	6	104	7	111	
6	1	—	1	9	5	1	—	2	—	—	2	—	2	7	—	—	8	3	—	3	1	1	1	3	117	3	120	
1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	13	—	13	
6	—	—	—	6	2	—	—	3	—	1	3	—	3	4	—	—	—	3	—	3	—	—	1	1	124	2	126	
10	3	1	1	16	3	1	—	4	1	1	2	—	3	—	—	—	3	5	—	5	2	2	2	2	125	8	136	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	24	
3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	28	
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	1	14	
34	6	2	3	247	12	4	—	16	7	—	2	9	12	—	12	17	1	—	1	19	5	5	4	5	19	551	21	572

Tabel nr. 10.

Võõrastemajad,

	Harjumaa					Tartumaa					Virumaa					Pärnumaa										
	Tallinn	Nõmme	Paldiski	Keila	Harju m.	Kokku	Tartu	Jõgeva	Kallaste	Elva	Mustvee	Otepää	Tartu m.	Kokku	Narva	Rakvere	Jõhvi	Kunda	Viru m.	Kokku	Pärnu	K.-Nõmme	Mõisaküla	Sindi	Pärnu m.	Kokku
Võõrastemajad	19	1	1	—	6	27	24	—	—	5	1	—	—	30	28	1	—	—	6	35	19	—	1	—	—	20
Einelaudad, tee- ja söögimajad	51	5	—	1	7	64	20	1	—	3	3	2	6	35	16	4	3	—	13	36	16	—	1	1	4	22
Restoranid	35	6	1	—	9	51	26	2	1	3	2	—	4	38	13	9	1	—	3	26	20	1	1	1	6	29
Einelaudad (alkoholsete jookidega)	27	—	—	—	1	28	9	1	—	1	—	1	1	13	3	2	1	—	3	9	4	—	1	2	1	8
Kohvikud	14	2	—	—	2	18	7	—	—	—	—	—	—	7	16	—	1	—	4	21	12	—	—	—	—	12
Kokku	146	14	2	1	25	188	86	4	1	12	6	3	11	123	76	16	6	—	29	127	71	1	4	4	11	91

Tabel nr. 11.

Võõrastemajad, restoranid ja kohvikud.

Mkn-d		1937. a.	1938. a.	±	0/00	Mkn-d		1937. a.	1938. a.	±	0/00
		Harjumaa	Tallinn	148	146			— 2	1,4	Valgamaa	Valga
	Nõmme	10	14	+ 4	40,0		Tõrva	4	5	+ 1	25,0
	Paldiski	2	2	—	—		Maakond	4	5	+ 1	25,0
	Keila	—	1	+ 1	—		Kokku	32	37	+ 5	15,6
	Maakond	23	25	+ 2	8,7	Läänemaa	Haapsalu	32	27	— 5	15,5
	Kokku	183	188	+ 5	2,7		Kärdla	1	1	—	—
Tartumaa	Tartu	93	86	— 7	7,5		Maakond	13	12	— 1	7,7
	Jõgeva	4	4	—	—		Kokku	46	40	— 6	13,0
	Kallaste	1	1	—	—	Saaremaa	Kuressaare	19	17	— 2	10,5
	Elva	16	12	— 4	25,0		Maakond	3	4	+ 1	33,3
	Mustvee	6	6	—	—		Kokku	22	21	— 1	4,5
	Otepää	3	3	—	—	Virumaa	Võru	18	15	— 3	16,7
	Maakond	12	11	— 1	8,3		Antsla	2	3	+ 1	50,0
	Kokku	135	123	— 12	8,9		Võõpsu	1	1	—	—
Virumaa	Narva	83	76	— 7	8,4		Maakond	13	15	+ 2	15,4
	Rakvere	15	16	+ 1	6,6		Kokku	34	34	—	—
	Jõhvi	5	6	+ 1	20,0	Petserinmaa	Petseri	16	19	+ 3	18,8
	Kunda	1	—	— 1	—		Maakond	6	6	—	—
	Maakond	23	29	+ 6	26,1		Kokku	22	25	+ 3	13,7
	Kokku	127	127	—	—	Järvamaa	Paide	10	9	— 1	10,0
Pärnumaa	Pärnu	69	71	+ 2	2,9		Tapa	6	5	— 1	16,6
	K.-Nõmme	1	1	—	—		Türi	6	6	—	—
	Mõisaküla	3	4	+ 1	33,3		Maakond	9	8	— 1	11,1
	Sindi	2	4	+ 2	100,0		Kokku	31	28	— 3	9,7
	Maakond	11	11	—	—	Kokku	Linn	589	626	+ 37	6,3
	Kokku	86	91	+ 5	5,8		Maa	170	130	— 40	23,5
Viljandimaa	Viljandi	25	25	—	—		Kokku	759	756	— 3	0,39
	Põltsamaa	9	10	+ 1	11,1						
	S.-Jaani	3	2	— 1	33,3						
	Mustla	1	2	+ 1	100,0						
	Maakond	3	3	—	—						
	Kokku	41	42	+ 1	2,4						

Diagramm nr. 26 käsitleb iga ettevõtte peale tulevate inimeste arvu maakondades (kaasa arvatud linnad) aastail 1937 ja 1938. Nendest ar-

vudest nähtub, et suuremas osas maakondades ettevõtete arv on jäänud kas endiseks või koguni vähenenud.

restoranid ja kohvikud.

Viljandimaa						Valgamaa				Läänemaa				Saaremaa			Võrumaa				Petserimaa			Järvamaa					Linn	Maa	Kokku	
Viljandi	Põltsamaa	S.-Jaani	Mustla	Viljandi m.	Kokku	Valga	Tõrva	Valga m.	Kokku	Haapsalu	Kärdla	Lääne m.	Kokku	Kuressaare	Saare m.	Kokku	Võru	Antsla	Võõpsu	Võru m.	Kokku	Petseri	Petseri m.	Kokku	Paide	Tapa	Türi	Järva m.				Kokku
5	1	—	—	—	6	6	1	—	7	15	—	6	21	10	1	11	3	—	—	1	4	3	—	3	1	1	—	—	2	146	20	166
6	4	—	—	1	11	7	2	—	9	3	—	4	7	1	—	1	4	—	1	3	8	9	—	9	4	2	1	5	12	170	44	214
7	2	2	2	2	15	9	2	4	15	6	1	2	9	3	3	6	6	3	7	16	4	4	8	3	2	4	1	10	178	45	223	
4	—	—	—	—	4	4	—	1	5	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	3	5	2	2	4	1	—	1	2	4	67	14	81
3	3	—	—	—	6	1	—	—	1	3	—	—	3	2	—	2	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	65	7	72	
25	10	2	2	3	42	27	5	5	37	27	1	12	40	17	4	21	15	3	1	15	34	19	6	25	9	5	6	8	28	626	130	756

Tabel nr. 13.

Raamatu-, paberi-, noodi-, kunstiesemete-, muusikariistade- ja lilleärid.

Mkn-d		1937. a.	1938. a.	±	0/00	Mkn-d		1937. a.	1938. a.	±	0/00	
Harjumaa	Tallinn	198	211	+13	6,6	Valgamaa	Valga	5	8	+3	60,0	
	Nõmme	7	12	+5	71,4		Tõrva	3	3	—	—	
	Paldiski	—	—	—	—		Maakond	—	—	—	—	
	Keila	—	—	—	—		Kokku	8	11	+3	37,5	
	Maakond	2	1	-1	50,0							
	Kokku	207	224	+17	8,2							
Tartumaa	Tartu	100	102	+2	2,0	Lääne- maa	Haapsalu	2	5	+3	150,0	
	Jõgeva	—	—	—	—		Kärdla	—	—	—	—	
	Kallaste	—	—	—	—		Maakond	2	2	—	—	
	Elva	1	1	—	—	Kokku	4	7	+3	75,0		
	Mustvee	—	—	—	—							
Otepää	1	1	—	—	Saare- maa	Kuressaare	6	7	+1	16,7		
Maakond	—	—	—	—		Maakond	—	—	—	—		
	Kokku	102	104	+2	1,9	Kokku	6	7	+1	16,7		
Virumaa	Narva	34	39	+5	14,7	Võrumaa	Võru	5	5	—	—	
	Rakvere	14	14	—	—		Antsla	1	1	—	—	
	Jõhvi	4	3	-1	25,0		Võõpsu	—	—	—	—	
	Kunda	—	—	—	—		Maakond	1	1	—	—	
	Maakond	2	3	+1	50,0	Kokku	7	7	—	—		
	Kokku	54	59	+5	9,3							
Pärnumaa	Pärnu	31	32	+1	3,2	Petseri- maa	Petseri	3	3	—	—	
	K.-Nõmme	3	3	—	—		Maakond	—	—	—	—	
	Mõisaküla	1	1	—	—	Kokku	3	3	—	—		
	Sindi	—	—	—	—							
	Maakond	3	4	+1	33,3							
	Kokku	38	40	+2	52,6							
Viljandimaa	Viljandi	14	16	+2	14,3	Järvamaa	Paide	4	5	+1	25,0	
	Põltsamaa	1	—	-1	—		Tapa	7	6	-1	14,3	
	S.-Jaani	1	1	—	—		Türi	3	4	+1	33,3	
	Mustla	1	1	—	—		Maakond	2	2	—	—	
	Maakond	1	1	—	—	Kokku	16	17	+1	6,3		
	Kokku	18	19	+1	5,6	Kokku	Linn	437	484	+47	10,8	
							Maa	26	14	-12	46,2	
						Kokku	463	498	+35	7,6		

Tabel nr. 12.

Raamatu-, paberi-, noodi-, kunstiesemete-,

	Harjumaa						Tartumaa						Virumaa				Pärnumaa										
	Talinn	Nõmme	Paldiski	Kella	Harju m.	Kokku	Tartu	Jõgeva	Kallaste	Elva	Mustvee	Otepää	Tartu m.	Kokku	Narva	Rakvere	Jõhvi	Kunda	Viru m.	Kokku	Pärnu	K-Nõmme	Mõisaküla	Sindi	Pärnu m.	Kokku	
Raamatu-, paberi- ja kirjutusmaterjali-kauplused	126	9	—	—	1	136	62	—	—	1	—	1	—	64	18	7	3	—	2	30	16	2	1	—	—	2	21
Kirjastusärid	35	2	—	—	—	37	16	—	—	—	—	—	—	16	2	1	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	3
Ajakirjanduse kontorid ja agentuurid	5	—	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Muusikariistadeärid	10	1	—	—	—	11	8	—	—	—	—	—	—	8	3	1	—	—	1	5	5	1	—	—	—	2	8
Lillekauplused ja aiaärid	20	—	—	—	—	20	9	—	—	—	—	—	—	9	8	3	—	—	—	11	5	—	—	—	—	5	
Mänguasjadekauplused	15	—	—	—	—	15	5	—	—	—	—	—	—	5	6	1	—	—	—	7	2	—	—	—	—	2	
Kokku	211	12	—	—	1	224	102	—	—	1	—	1	—	104	39	14	3	—	3	59	32	3	1	—	—	4	40

Diagramm nr. 26.

Iga võõrastemaja, restorani ja kohviku peale tuli inimesi maakondades (kaasa arvatud linnad) aastail 1937 ja 1938

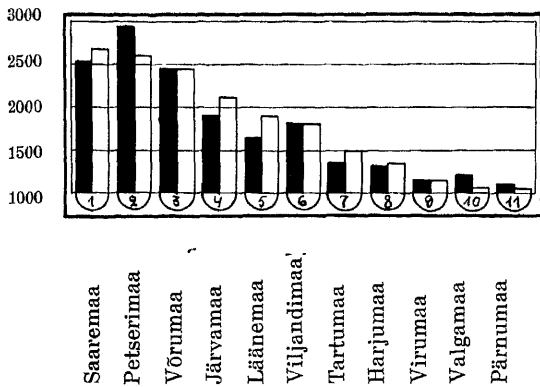
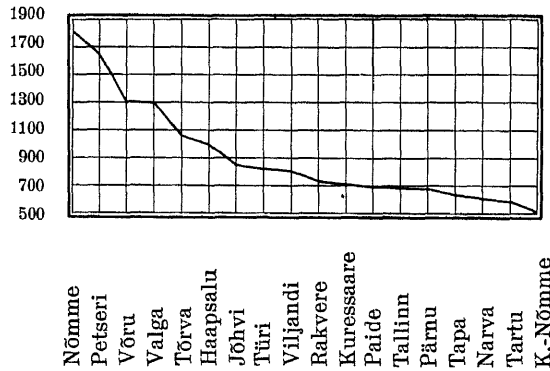

Diagramm nr. 27.

Iga raamatu-, paberi-, noodi- ja muusikariistadekaupluse peale tuli inimesi linnades

Raamatu-, paberi-, noodi-, kunstiesemete- ja muusikariistadekauplused ja lilleärid.

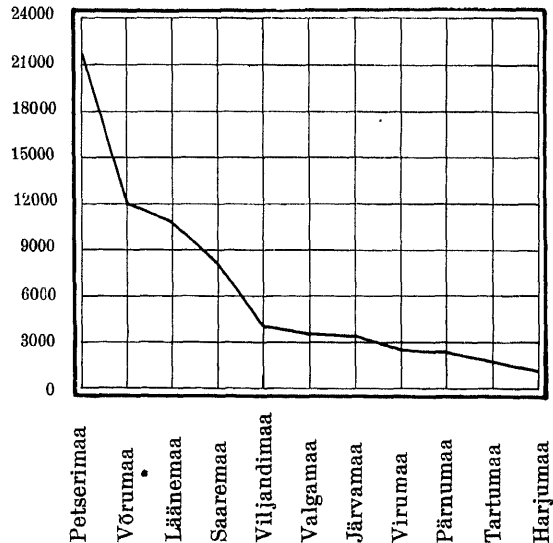
Sellesse gruppi kuuluvad raamatu-, paberi-, tapeedi- ja kirjutusmaterjalikauplused, kirjastusärid ja ajalehekontorid; muusikaärid; aiandus- ja lillekauplused; seemnekauplused; mänguese- metekauplused. Üldse oli neid ettevõtteid 498 (tabel nr. 12), linnades 484 (1937. a. 437) ja maal 14 (26). Linnades asus 97,1% ja maal 2,9% (5,6%).

Kõige harvemini (diagramm nr. 27) oli linnadest sellaseid ettevõtteid Nõmmel, kus iga ettevõtte peale tuli 1812 inimest, sellele järgnes Petseri 1654 inimesega, kuna järgnevates linnades oli see arv alla 1500 inimese. Tihedaim oli ettevõtete võrk Tartus ja Kilingi-Nõmmes, kus vastavad arvud olid 591 ja 518. Reas vähemais linnus puudusid üldse kõnesolevad ärid. Keskmiselt langes linnades igale ettevõttele 769 inimest (1937. a. 743).

Kõige harvemini (diagramm nr. 28) oli maakondadest (kaasa arvatud linnad) ettevõtteid

Diagramm nr. 28.

Iga raamatu-, paberi-, noodi- ja muusikariistadekaupluse peale tuli inimesi maakondades (kaasa arvatud linnad)

muusikariistade- ja lilleärid.

Viljandimaa					Valgamaa				Läänemaa				Saaremaa ¹			Võrumaa				Petserimaa			Järvamaa					Linn	Maa	Kokku	
Viljandi	Põltsamaa	S.-Jaani	Mustla	Viljandi m. Kokku	Valga	Tõrva	Valga m.	Kokku	Haapsalu	Kärdla	Lääne m.	Kokku	Kuressaare	Saare m.	Kokku	Võru	Antsla	Võõpsu	Võru m.	Kokku	Petseri	Petseri m.	Kokku	Paide	Tapa	Türi	Järva m.				Kokku
7	—	1	1	10	4	2	—	6	4	—	2	6	5	—	5	4	1	—	1	6	3	—	3	2	4	2	2	10	286	17	297
2	—	—	—	2	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	66	—	66
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	12	
2	—	—	—	2	1	1	—	2	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	4	38	3	41
3	—	—	—	3	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	52	—	52
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	30	—	30
16	—	1	1	19	8	3	—	11	5	—	2	7	7	—	7	5	1	—	1	7	3	—	3	5	6	4	2	17	484	14	498

Petserimaal, nimelt tuli seal iga 21.800 inimese peale üks sellane kaubanduslik ettevõtte, sellele järgnes Võrumaa 11.990 inimesega, Läänemaa 10.778, kuna teistes maakondades oli see arv juba alla 10.000. Tihedaim oli võrk Tartu- ja Harjumaal, kus iga ettevõtte peale tuli vastavalt 1760 ja 1147 inimest. Keskmiselt tuli maakondades iga ettevõtte peale 2288 inimest (1937. a. 2413).

1937. a. tegutses 463 ettevõtet, 1938. a. aga 498, — seega suurenes ettevõtete arv 35 võrra ehk 7,6%. Linnades suurenes ettevõtete arv 47 võrra, kuna maal vähenes 12 võrra.

Tabel nr. 13 selgitab üksikasjaliselt iga linna ja maakonna kohta, kuipalju ning kus 1938. a. tuli juure või lõpetas tegevuse raamatu-, paberi-, noodi-, kunstiesemete- ja muusikariistadekauplusi ja lilleärisid. Järgnevad diagrammid käsitlevad ülevaateid sellest, kuipalju tuli 1937. a. ja 1938. a. iga säärase ettevõtte peale inimesi. Mus-

tad tulbad on 1937. a. ja valged 1938. a. arvud. Diagramm nr. 29 käsitleb iga ettevõtte peale tulevate inimeste arvu linnades aastail 1937 ja 1938.

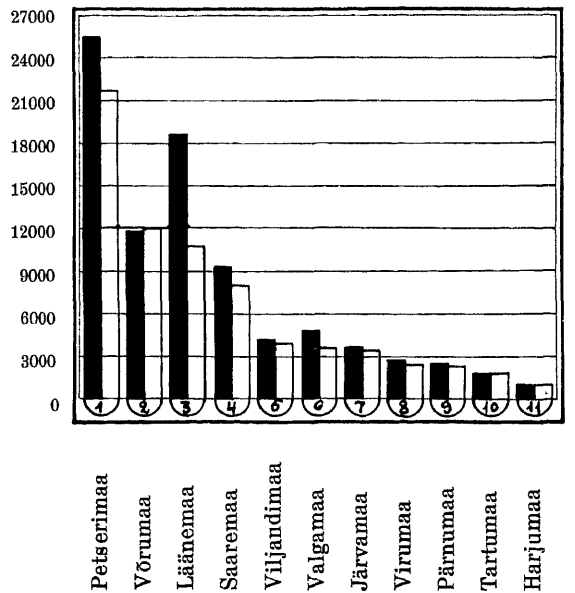
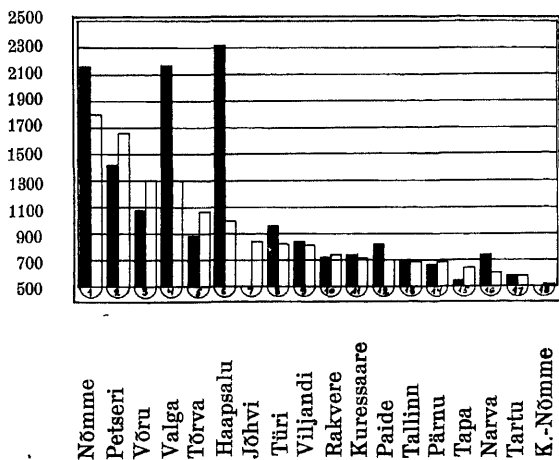
Neist arvudest näeme, et Nõmmel, Valgas, Haapsalus, Tapal, Paides ja Narvas iga ettevõtte peale tulevate inimeste arv vähenes tunduvalt, seega neis linnades ettevõtete arv tihenes.

Diagramm nr. 30 annab ülevaate iga ettevõtte peale tulevate inimeste arvust maakondades (kaasa arvatud linnad) aastail 1937 ja 1938. Neist arvudest nähtub, et Petseri-, Lääne- ja Saaremaal iga ettevõtte peale tulevate inimeste arv vähenes tunduvalt, kuna teistes maakondades iga ettevõtte peale tulevate inimeste arv jäi ligikaudu endiseks.

Diagramm nr. 30.

Iga raamatu-, paberi-, noodi- ja muusikariistadekaupluse peale tuli inimesi maakondades (kaasa arvatud linnad)

Diagramm nr. 29.
Iga raamatu-, paberi-, noodi- ja muusikariistadekaupluse peale tuli inimesi linnades aastail 1937 ja 1938

Erakorralisi seadusi, määrusi ja korraldusi

Või jaotimüügi hinna määrus

(RT 82 — 26. 9. 1939).

Antud Majandusministri poolt 22. septembril 1939.

Alus: Toor- ja tarbeainetega varustamise korraldamise alal Majandusministrile volituse andmise seadus (RT 1939, 77, 614).

I.

§ 1. Või kõrgeimaks hinnaks jaotimüügil määran Kr. 2.05 kg lahtise või eest ja Kr. 2.11 kg pakitud või eest. Nõuda ja võtta või eest üle määratud hinna on keelatud.

II.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Autoõlide, bensiini, mootorpetrooleumi ja diiselnaftha müügi-normide määrus

(RT 83 — 29. 9. 1939.)

Antud Majandusministri poolt 26. septembril 1939.

Alus: Toor- ja tarbeainetega varustamise korraldamise alal Majandusministrile volituse andmise seadus (RT 1939, 77, 614).

I.

§ 1. Varustuskaartide alusel luban müüa bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha (mootornaftat) ja autoõlisid allpool nimetatud mootorsõidukite valdajatele iga kuu järgmisel määral:

1) Bensiini, mootorpetrooleumi või diiselnaftha veoautodele ja eraautobustele:

kandjõuga alla 3 tonni — 250 liitrit, kandjõuga 3—5 tonni — 300 liitrit, kandjõuga üle 5 tonni — 400 liitrit.

2) Bensiini taksoautodele:

mootori kolvikäikude väljasurvega alla 2000 cm³ — 200 liitrit, mootori kolvikäikude väljasurvega 2000—3500 cm³ — 250 liitrit, mootori kolvikäikude väljasurvega üle 3500 cm³ — 300 liitrit.

3) Bensiini mootorratastele:

mootori kolvikäikude väljasurvega alla 200 cm³ — 2,5 liitrit, mootori kolvikäikude väljasurvega 200—750 cm³ — 5 liitrit, mootori kolvikäikude väljasurvega üle 750 cm³ — 10 liitrit.

b) Bensiini erasõiduautodele:

mootori kolvikäikude väljasurvega alla 2000 cm³ — kuni 20 liitrit, mootori kolvikäikude väl-

jasurvega 2000—3500 cm³ — kuni 30 liitrit, mootori kolvikäikude väljasurvega üle 3500 cm³ — kuni 40 liitrit.

Varustuskaardi kupongi alusel võib müüa ainult kupongil märgitud koguses.

Varustuskaardi kupong on kehtiv ainult kupongile märgitud kuu kestel.

Riigi- ja omavalitsusteenistuses olevate isikute isiklikkudele sõiduautodele ja mootorratastele, mida kasutatakse teenistuslikul otstarbel, võidakse vastava asutise ettepanekul Majandusministri loal suurendada käesoleva paragrahvi p. 4 ettenähtud bensiininormi.

§ 2. Liiniautobustele ja liiniveoautodele määrab bensiini, mootorpetrooleumi ja diiselnaftha normi igal üksikul juhul Maanteede Talitus nende ainete ostuloo väljaandmisel.

§ 3. Riigi- ja omavalitsusasutistele — välja arvatud Sõjamineisterium, sõjavägi, kaitseliit, piirivalve ja politsei — kuuluvate mootorsõidukite, mootorpaatide ja muude mootorite vajadusteks, samuti suur- ja kesktööstusettevõtetele, kes oma tegevuses või tootmise alal vajavad bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha ja autoõlisid, — määrab nende ainete ostuloo väljaandmisel normi igal üksikul juhul Majandusministerium.

§ 4. Väiketööstusettevõtetele tööstuslikuks otstarbeks, põllumajanduslike masinate, kalapiüügi-mootorpaatide mootorite ja muude mootorite vajadusteks määrab normi igal üksikul juhul vastav linna- või vallavalitsus, arvestades nende ainete vajadust, tagavarasid ja senist normaalset tarvitust. Ostuload antakse kuni ühe kuu vajaduste rahuldamiseks.

§ 5. Haige- ja surnuveoautodele, tuletõrjeautodele, mootorratastele ja mootorpritsidele ning autokoolide ja -kursuste autodele ja mootorratastele määrab normi vastavalt nende vajadustele nende asukoha linna- või vallavalitsus. Eelnimetatud jõuvankrite valdajad on kohustatud esitama oma asukoha valla- või linnavalitsusele iga kuu 10. päevaks aruande eelmisel kuul tarvitatud bensiini, mootorpetrooleumi või diiselnaftha ja autoõli kohta. Aruandes peab olema näidatud sõidu kuupäev, sõidu otstarve, ärasõidetud kilomeetrite arv ja nende ainete tarvitatud kogus.

§ 6. Autoõli normiks määrab mootorrattaile kuni 10% ja autodele ning muudele mootoritele kuni 5% vastavast bensiini, mootorpetrooleumi või diiselnaftha normist.

§ 7. Autodele ja mootorratastele, mida kasutatakse riigikaitse või üldistes huvides ning

clanikkonna varustamiseks tarbe- ja toiduainetega, võivad jõuvankreid registreerivad asutised suurendada § 1 ettenähtud norme vastavalt Majandusministri korraldustele.

II.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Autoõlide, bensiini, mootorpetrooleumi ja diiselnaftha müügi-normide määrase õiendus

(RT 83 — 29. 9. 1939.)

Autoõlide, bensiini, mootorpetrooleumi ja diiselnaftha müüginormide määramises (RT 1939, 83, 656) lugeda § 1 alljaotuse b) Bensiini erasõiduautodele: asemel:

4) Bensiini erasõiduautodele:

Mootorsõidukite kummide, autoõlide, bensiini, mootorpetrooleumi ja diiselnaftha ostu-müügi korra määrus

(RT 88 — 29. 9. 1939.)

Antud Majandusministri poolt 26. septembril 1939.

Alus: Toor- ja tarbeainetega varustamise korraldamise alal Majandusministrile volituse andmise seadus (RT 1939, 77, 614).

I.

§ 1. Auto- ja mootorrattakummide, autoõlide (mootori-, käigukasti- ja diferentsiaalõli), bensiini, mootorpetrooleumi ja diiselnaftha (mootornafta) ost ja müük toimub käesolevas määramises ettenähtud korras.

§ 2. Auto- ja mootorrattakumme on lubatud müüa ainult ostulubade alusel.

Ostuloa saamiseks tuleb sõiduki valdajal esitada jõuvankreid registreerivale asutisele kirjalik sooviavaldus, milles peab olema märgitud sõiduki registreerimismärk, sõiduki tüüp, mootori kolvikäigu väljasurve cm³, milleks mootorsõidukit kasutatakse ja osta kavatsetavate kummide mõõdet. Jõuvankreid registreeriv asutis esitab pärast ostuvajaduse selgitamist põhjendatud sooviavaldused Maanteede Talitusele seisukoha võtmiseks. Maanteede Talitus kontrollib omalt poolt kummide ostuvajadust ning esitab hädavajalikud ostusoovid Majandusministeeriumile.

Riigi- ja omavalitsusasutised esitavad kirjalikud avaldused oma sõidukeile kummide ostuks loa saamiseks ühes eelnimetatud andmetega otsealt Majandusministeeriumile.

§ 3. Kummide ostulubasid (vorm nr. 1) annab välja Majandusministeerium, silmas pidades igal üksikul juhul olemasolevaid tagavarasid ja ostuvajaduse põhjendatust.

§ 4. Bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha, ja autoõlisid on lubatud müüa ainult varustuskaartide ja ostulubade alusel.

Erandina eelmise löike eeskirjast võib bensiini müük kogustes kuni 200 grammi isiku kohta toimuda ilma varustuskaardita ja ostuloata.

§ 5. Asutistele, ettevõttele ja isikuile, kes oma tegevuse alal vajavad bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha või autoõlisid, annavad nende ainete ostmiseks ostulubasid (vorm nr. 2) välja vastava sooviavalduse alusel:

1) riigi- ja omavalitsusasutistele kuuluvate mootorsõidukite, mootorlaevade, mootorpaatide ja muude mootorite vajadusteks, suur- ja kesktööstusettevõttele tööstuslikuks otstarbeks ja Eestis asuvaile välisriikide ja välismaalaste mootorsõidukite vajadusteks — Majandusministeerium;

2) väiketööstusettevõttele tööstuslikuks otstarbeks, põllumajanduslike masinate, kalapüügi-mootorpaatide mootorite ja põhjendatud vajaduse korral muude mootorite vajadusteks, haige- ja surnuveoautode, tuletõrjeautode, mootorrattaste ja mootorpiitside ning autokoolide ja -kursuste autode ja mootorrattaste vajadusteks, samuti haiglatele, apteekidele, röhukauplustele ja arstidele — nende asukoha linna- või vallavalitsus;

3) liiniautobuste ja liiniveoautode vajadusteks — Maanteede Talitus;

4) mootorlaevade vajadusteks — Veeteede Talitus.

Sooviavalduses peab olema märgitud bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha või autoõli kogus, autoõli liik ja mark, nende ainete senine normaalne aasta-, kuu- või hooajatarvitus ning milles ainet vajatakse.

Käesoleva paragrahvi p. 2 korras väljaantud ostulubade kohta esitavad linna- ja vallavalitsused aruanded Majandusministeeriumile. Aruanne tuleb esitada eelmise kuu kohta iga järgmise kuu 10. päevaks ja selles tuleb tähendada peale eelmises löikes loetletud üksikasjaliste andmete väljaantud koguste kokkuvõte.

Linna- ja vallavalitsused, Maanteede Talitus ja Veeteede Talitus peavad ostulubade väljaandmise kohta registrit, millest selguks ostuloa saaja, tema aadress, aine nimetus ja kogus ning ostuloa number ja väljaandmise aeg.

§ 6. Bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha ja autoõlide ostmiseks § 5 nimetatata autode ja mootorrattaste vajadusteks annavad oma adminis-

Vorm nr. 4.

Lisa § 7 juurde.

(jaotimüügi ettevõtte nimetus ja aadress)

A V A L D U S

(jõuvankreid registreerivale asutisele)

Esitan siinjuures varustuskaartide alusel müüdud bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha ja autoõlide tõenduseks varustuskaartide kupongid, millele vastu palun anda ostuloa alljärgnevalt:

A i n e n i m e t u s	Kupongide arv	Müüdud aine kogus kg, 1	Ostetava aine kogus kg, 1	Allkiri ostuloa kättesaamise üle

Lisa: Varustuskaartide kupongid avalduses näidatud arvul.

Märkus: Kupongid tulevad esitada korraldatud pakkides bensiini ja autoõlide osas eraldi, suurema arvu puhul 25 tk pakis, hiljemalt 2. päeval pärast kupongi maksvuse tähtaaja lõppu.

" "

19

(allkiri)

tratiivpiires asuvate sõidukite valdajatele varustuskaarte (vorm nr. 3) välja jõuvankreid registreerivad asutised.

Varustuskaarti bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha ja autoõlide ostmiseks võivad saada ainult need sõidukite valdajad, kellele sõidukid on tunnistatud liikluskõlbulisteks jõuvankreid registreeriva asutise poolt.

Varustuskaardi saamiseks esitab sõiduki valdaja jõuvankreid registreerivale asutisele jõuvankri registreerimise tunnistuse, kusjuures ta varustuskaardi vastuvõtmise kohta annab allkirja.

Kontrollimisel liikluskõlbulmatuks osunud sõiduki valdajalt võtab kontrollija varustuskaardi ära. Mootorsõiduki tegevusest kõrvaldamise korral on mootorsõiduki valdaja kohustatud ära andma varustuskaardi jõuvankreid registreerivale asutisele.

Sõiduki edasimüümisel on endine valdaja kohustatud varustuskaardi üle andma uuele valdajale.

Jõuvankreid registreerivad asutised peavad varustuskaartide kohta registrit, millest selguks varustuskaartide kättesaamine ja väljaandmine numbrite ja kuupäevade järgi. Varustuskaardi väljaandmise tõendusdokumendiks on sõiduki valdaja allkiri.

§ 7. Varustuskaardi alusel on lubatud müüa bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha ja autoõlisid ainult jaotimüügi-ettevõttele.

Jaotimüügi-ettevõtte on kohustatud ostjalt ära võtma varustuskaardi vastava kupongi. Vastava avalduse (vorm nr. 4) esitamisel jaotimüügi-ettevõtte saab varustuskaardi kupongide vastu jõuvankreid registreerivalt asutiselt ostuloa (vorm nr. 2) ostmiseks ettevõttele, kes neid aineid sisse veavad, toodavad või müüvad hulgi. Ostuluba võidakse välja anda ainult koguse peale, mille ulatuses oli esitatud varustuskaardi kuponge.

Jõuvankreid registreerival asutisel on lubatud, kui see on tarvilik tarvitajate normaalseks varustamiseks, välja anda ostuluba ka suuremale kogusele kui on esitatud varustuskaardi kuponge tingimusel, et suurendatud koguste kohta ostuloa saaja esitab varustuskaardi kupongid hiljemalt kahe nädala kestel.

§ 8. Ettevõttele, kes müüvad bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha ja autoõlisid hulgi, kuid neid ise sisse ei vea või ei tooda, on lubatud jaotimüügi-ettevõttele või teistele ettevõttele ja asutistele müüda eelnimetatud ainet vastu saadud ostulubade alusel osta oma laotagavarade täiendamiseks bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha ja autoõlisid ettevõttele, kes neid aineid sisse veavad või toodavad. Ostuload jäävad ettevõttele, kes bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnaftha ja autoõlisid sisse veavad või toodavad, nende ainete arvestuse alal tõendusdokumentideks.

§ 9. Varustuskaartide ja ostulubade alusel on lubatud müüa pärast jooksvate tagavarade äramüümist ka puutumatud tagavarasid, kui Majandusminister pole teinud teissugust korraldust.

§ 10. Ettevõtted, kes bensiini, mootorpetrooleumi, diiselnafat ja autoõlisid sisse veavad, toodavad või müüvad, on kohustatud hiljemalt 5 päeva kestel, arvates käesoleva määruse jõustumisest, esitama andmed Majandusministeeriumile eelpool nimetatud ainete seisu kohta neis ettevõtteis käesoleva määruse jõustumisel.

§ 11. Käesoleva määruse täitmise järelevalve panen politseile ja jõuvankreid registreerivaile asutistele ja Teedeministri poolt määratud kontrollametnikele, kellel on õigus teostada kontrolli § 1 loetletud ainete laoiseuse, müügikorra, hindade ja tarvitajatele väljaandmise alal kaubanduslike ettevõtteis.

II.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Valgustuspetrooleumi müüginormide ja hinna määrus

(RT 85 — 2. X 1939.)

Antud Majandusministri poolt 29. septembril 1939.

Alus: Toor- ja tarbeainetega varustamise korraldamise alal Majandusministrile volituse andmise seadus (RT 1939, 77, 614).

I.

§ 1. Varustuskaartide alusel müüdava valgustuspetrooleumi normideks oktoobrikuus 1939 määrän:

- 1) kuni 20-hektaarilistele (kaasa arvatud) taludele, maal asuvatele korteritele ja linnas asuvatele 2 toa ning köögiga ja väiksematele korteritele, kui talus või korteris ei ole elektervalgustust, — kolase värvusega varustuskaardi kupongi nr. 1 järgi 6 liitrit petrooleumi;
- 2) üle 20-hektaarilistele taludele ja linnas asuvatele suurematele kui 2 toa ja köögiga korteritele, kui talus või korteris ei ole elektervalgustust, — rohelise värvusega varustuskaardi kupongi nr. 1 järgi 8 liitrit petrooleumi;
- 3) taludele, maal asuvatele korteritele ja linnas 2 toa ja köögiga ning väiksematele korteritele, kui talus või korteris on elektervalgustust, — roosa värvusega varustuskaardi kupongi nr. 1 järgi 2 liitrit petrooleumi.

Käesolevas paragrahvis nimetatud kupong nr. 1 on kehtiv kuni 1. novembrini 1939.

§ 2. Riigi- ja omavalitsusasutistele — välja arvatud Sõjamineisterium, sõjavägi, kaitseliit, piirivalve ja politsei — samuti suur- ja kesktööstusettevõttele, kes oma tegevuses vajavad valgustuspetrooleumi, — määrab valgustuspetrooleumi ostuloo väljaandmisel normi igal üksikul juhul Majandusministeerium.

§ 3. Väiketööstuslikele ja kaubanduslikele ettevõttele, koolidele, rahvamajadele, lugemislauadadele, haiglatele ja muudele asutistele kui ka isikuile, kes oma kutsetöös vajavad valgustuspetrooleumi, määrab normi igal üksikul juhul vastav linna- või vallavalitsus, võttes arvesse valgustuspetrooleumi vajadust, tagavarasid ja senist normaalset tarvitust.

§ 4. Valgustuspetrooleumi hinnaks jaotimüügil määrän Tallinna ja Nõmme linnas kuni 15 senti liiter, mujal kuni 18 senti liiter, vastavalt kohaletoimetamise kuludele.

II.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Valgustuspetrooleumi ostu- ja müügikorra määrus

(RT 85 — 2. X 1939.)

Antud Majandusministri poolt 29. septembril 1939.

Alus: Toor- ja tarbeainetega varustamise korraldamise alal Majandusministrile volituse andmise seadus (RT 1939, 77, 614).

I.

§ 1. Valgustuspetrooleumi ost ja müük on lubatud ainult varustuskaartide ja ostulubade alusel käesolevas määruses ettenähtud korras.

§ 2. Valgustuspetrooleumi ostmiseks Majandusministri poolt määratud normide kohaselt isikliku majapidamise vajadusteks annavad oma administratiivpiires asuvatele korteripidajatele või talude valdajatele varustuskaarte (vorm nr. 1) välja linna- ja vallavalitsused.

Varustuskaartide saamiseks esitab maja või talu valdaja või tema asetäitja — linnades koos majaraamatuga — linna- või vallavalitsusele sellekohase avalduse (vorm nr. 2) 2 eksemplaris.

Pärast andmete kontrollimist majaraamatu või muude andmete järgi annab vastav linna- või vallavalitsus maja või talu valdajale välja vastava arvu varustuskaarte koos avalduse ühe eksemplariga, võttes varustuskaartide väljaandmise kohta maja või talu valdajalt või tema asetäitjalt allkirja avalduse teisel eksemplaril.

Maja või talu valdaja või tema asetäitja täidab varustuskaardid nõutud andmetega ja annab need kätte varustuskaartide saajatele allkirja vastu tema käes oleval avalduse eksemplaril, kuhu ta märgib ühtlasi ka väljaantud varustuskaartide numbrid. Maja või talu valdaja või tema asetäitja on kohustatud tema käes oleva avalduse eksemplari ühe aasta kestel alal hoidma ning selle vastava linna- või vallavalitsuse poolt selleks volitatud isikute nõudmisel ette näitama.

Maja või talu valdajast või tema asetäitjast mitteolenevatel põhjustel välja andmata või kasutamata jäänud varustuskaardid antakse vastavale linna- või vallavalitsusele tagasi hiljemalt 2 nädala kestel, arvates varustuskaartide väljavõtmisest.

Igal korteripidajal või talu valdajal on lubatud välja võtta ainult üks varustuskaart. Selle eeskirja täitmise eest on vastutav korteripidaja või talu valdaja.

§ 3. Linna- ja vallavalitsused peavad varustuskaartide kohta registrit, millest peab selguma varustuskaartide kättesaamine ja väljaandmine numbrite ja kuupäevade järgi. Varustuskaartide väljaandmise tõendusdokumentideks on vastavad avaldused (§ 2 kolmas lõige).

§ 4. Asutistele, ettevõtetele ja isikuile, kes oma tegevuses vajavad valgustuspetrooleumi,

kusjuures selle vajaduse alla ei kuulu mootorite kütteks tarvitav petrooleum, annavad ostulubasid (vorm nr. 3) välja:

- 1) riigi- ja omavalitsusasutistele ning suur- ja kesk-tööstusettevõtetele — Majandusministeerium;
- 2) väiketööstuslikele ja kaubanduslikele ettevõtetele, riigi-, omavalitsus- ja eraasutistele ning isikutele kuuluvatele koolidele, rahvamajadele, lugemislaudadele, haiglatele ja muudele asutistele kui ka isikutele, kes oma kutsetöös vajavad valgustuspetrooleumi, vastavalt nende asukohale, — linna- või vallavalitsused; neid ostulube võidakse anda kuni ühe kuu vajaduste rahuldamiseks.

Ostuloo saamiseks esitatavas sooviavalduses peab olema märgitud valgustuspetrooleumi kogus, senine normaalne aasta-, kuu- või hooajatarvitus ning milleks petrooleumi vajatakse.

Käesoleva paragrahvi p. 2 korras väljaantud ostulubade kohta esitavad linna- ja vallavalitsused aruanded Majandusministeeriumile. Aruanne tuleb esitada eelmise kuu kohta järgmise kuu 10. päevaks ja selles tuleb tähendada peale eelmises lõikes loetletud üksikasjaliste andmete väljaantud koguste kokkuvõte.

§ 5. Linna- ja vallavalitsused peavad ostulubade väljaandmise kohta registrit, millest pea-

(jaotimüügi ettevõtte nimetus ja aadress)

Vorm nr. 4.
Lisa § 6 juurde.

A V A L D U S

linna-
valla- valitsusele

Esitan siinjuures varustuskaartide alusel müüdnud ainete äramüümise tõenduseks varustuskaartide kupongid, millede vastu palun välja anda ostuloo alljärgnevalt:

Jrk. nr.	Aine nimetus	Kupongide arv	Müüdnud aine kogus kg, 1	Ostetava aine kogus kg, 1	Allkiri ostuloo kättesaamise kohta

Lisa: Varustuskaartide kupongid aruandes näidatud arvil.

Märkus: Kupongid tulevad esitada korraldatud pakkides, suurema arvu puhul 25 tk. pakis, hiljemalt 2. päeval pärast kupongi maksuse lõppu.

„

“

19

(allkiri)

vad selguma ostuloo saaja, tema aadress, aine nimetus ja kogus ning ostuloo number ja väljaandmise aeg.

§ 6. Varustuskaartide alusel on lubatud müüa ainult jaotimüügi-ettevõttele.

Jaotimüüja on kohustatud valgustuspetrooleumi müümisel ostjalt ära võtma varustuskaardi vastava kupongi. Vastava avalduse (vorm nr. 4) esitamisel saab ettevõtte varustuskaartide kupongide vastu kohalikult linna- või vallavalitsuselt ostuloo (vorm nr. 3) — ostmiseks ettevõttele, kes valgustuspetrooleumi sisse veavad või müüvad hulgi. Ostuluba võidakse välja anda ainult kogusele, mille ulatuses oli esitatud varustuskaartide kuponge.

Vallavalitsustel on õigus, kui see on tarvilik elanikkonna normaalseks varustamiseks, välja anda ostuluba ka suuremale kogusele kui on esitatud varustuskaartide kuponge — tingimusel, et suurendatud koguste kohta ostuloo saaja esitab varustuskaartide kupongid hiljemalt 14 päeva kestel.

§ 7. Ettevõttele, kes müüvad valgustuspetrooleumi hulgi, kuid seda ise sisse ei vea, on õigus jaotimüügi-ettevõttele või teistele ettevõttele ja asutistele müüdud valgustuspetrooleumi vastu saadud ostulubade alusel osta oma laotagavarade täiendamiseks valgustuspetrooleumi ettevõttele, kes seda sisse veavad. Ostuload jäävad ettevõttele, kes valgustuspetrooleumi sisse veavad, tõendusdokumentideks.

§ 8. Varustuskaartide ja ostulubade alusel on lubatud müüa pärist jooksvate tagavarade äramüümist ka puutumataid tagavarasid kuni Majandusministri teissuguse korralduseni.

§ 9. Ettevõtted, kes valgustuspetrooleumi sisse veavad või müüvad hulgi, on kohustatud hiljemalt 5 päeva kestel, arvates käesoleva määruse jõustumisest, esitama andmeid Majandusministeeriumile valgustuspetrooleumi tagavarade

seisu kohta neis ettevõtteis käesoleva määruse jõustumisel.

Ettevõtted, kes petrooleumi jaoti müüvad, on kohustatud eelnimetatud andmed esitama kohalikele linna- või vallavalitsustele hiljemalt 5 päeva kestel, arvates käesoleva määruse jõustumisest.

§ 10. Käesoleva määruse täitmise järelevalve panen politseile ning linna- ja vallavalitsustele, kellel on õigus teostada kontrolli valgustuspetrooleumi laoseisude, müügikorra, hindade ja elanikele väljaandmise alal vastavalt nende administratiivpiires asuvates kaubanduslikes ettevõtteis ja § 4 p. 2 nimetatud asutistes ja isikute juures.

II.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Maksude Talituse teadaanne

Kaubandus-tööstuskoja märgukirja 21. skp. nr. 40643 kohta Maksude Talitus teatab, et suhkru ostu- ja müügikorra määruses (RT 1939, 79, 633) ettenähtud varustuskaardid (vorm nr. 1), elanike nimelkirjad (vorm nr. 2), ostuload (vorm nr. 3), avaldused (vorm nr. 4) ning sama määruse § 4 alusel esitatavad sooviavaldused tuleb lugeda tempelmaksust vabaks tariifi nr. 1 er. 1 ja er. 2 alusel kui kirjavahetus, milleks eraisikud või -asutised on kohustatud ainult riiklikes huvides.

Samuti kui suhkru ostu- ja müügikorra määruses ettenähtud avaldused tuleb tempelmaksu tariifi nr. 1 er. 1 ja er. 2 tempelmaksust vabaks lugeda ka avaldused ja ostuload, mis esitatakse ja antakse välja muude ainete ostmiseks, mida müüakse varustuskaartide ja ostulubade järgi. Aruanded, mis esitatakse toor- ja tarbainete varustamise korraldamise alal, tuleb tempelmaksust vabaks lugeda tariifi nr. 1 erand 1 alusel.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt

Johannes Krahe kahekordne tähtpäev

30. septembril 1939. a. pühitses pealinna kaupmees Johannes Krahe oma äri 10-a. tegevuse juubelit ja ühtlasi oma isikliku äritegevuse 30. aastapäeva.

Juubilar sündis 6. juulil 1892. a. Virumaal. Ärialale ta asus 1909. a. firma J. Kleini juure õpilasena ja hiljem müüjana. Edaspidi töötas O. Pallase ettevõttes, mille järele siirdus

Moskvasse, kus tegutses P. Kentz'i ja N. T. Küttner'i suuremates rauakaupade-firmades, viimases ärijuhina.

Eestisse tagasipöördumise järele asus äritegevusele firma O. Pallase & Ko juures osanikuna juhtival kohal. 1926. a. moodustati ettevõtte ümber aktsiaseltsiks, kuhu jäi juhatuse liikmena ja asjaajaja-direktorina.

Oma kutselise tegevuse kõrval on J. Krahe aktiivselt töötanud ka seltskondlikul põllul, nii

Moskvas kui ka Eestis. Ta on Tallinna Kaupmeeste Seltsi kauaaegne juhatuse liige ja praegune abiesimees, Üleriikliku Kaupmeeste Seltside Keskliidu abiesimees, Tallinna Kaupmeeste Seltsi rauakaubanduse sektsiooni esimees. Kaupmeeskonna esindajana oli enne ümberkorraldamist Eesti Panga valutakomisjoni ja Majandusministeeriumi impordi reguleerimise komisjoni liige, on pidevalt 10 aastat äri- ja tulumaksukomisjoni kaasistuja ja tegev veel mitmetes teistes seltskondlikes organisatsioonides.

Kaubandus-tööstuskoja üleskütse töösturitele

Erakorralline aeg nõuab meie tööstuselt erakordseid pingutusi selleks, et meie ettevõtted võiksid takistamatult jätkata oma tööd. Tihe koostöö valitsusasutuste ja tööstusettevõtete vahel aitab meid kiiremini raskustest üle saada. Kiire ja täpne informatsioon meie tööstuse seisukorrast ja tema edasiliikumata vajadustest võimaldab valitsusel kiiresti astuda samme erakordsete raskuste kõrvaldamiseks.

Arvesse võttes ülaltoodud palub Kaubandus-tööstuskoda tööstureid Majandusministeeriumile ja Kaubandus-tööstuskojale teatada, kui ettevõttele puudub edasitöötamiseks tarviline tooraine, kui on karta selle tooraine tagavarade lõppemist lähemal ajal või kui ettevõtte tööd ähvardab pidurdada mõni teine erakordsest ajast tingitud asjaolu.

Samuti palub koda teatada Majandusministeeriumi Tööstusosakonnale ja Sotsiaalminsteeriumi Töökaitse ja Sotsiaalkindlustuse Osakonnale, kui erakordse aja tõttu ollakse sunnitud ühendama ettevõttes tööaega. Kui möödapääsmatu vajaduse korral ollakse sunnitud osalist tööliste vallandamist ette võtma, siis palub Kaubandus-tööstuskoda võimalikult tööd kindlustada neile töölisile, kes on ainsad perekonna toitjad.

Sõjaohu kindlustamise nõukogu

Sõjaohu kindlustamise puutuvate küsimuste kohta arvamise avaldamiseks ja majandusministri ettepanekute tegemiseks moodustati Majandusministeeriumi juure Sõjaohu Kindlustamise Nõukogu, kelle liikmeiks määrati majandusministri poolt kindlustusasutuste esindajaina dir. V. Päts ja dir. G. Mirlieb, laevanduse esindajaina dir. Kristenbrun ja dipl. ins. E. Maasik, kaubanduse ja tööstuse esindajaina dir. V. Simsimart ja dir. J. Põdra ning kõik Sõjaohu Kindlustamise Komisjoni liikmed.

Nõukogu esimeheks määrati Sõjaohu Kindlustamise Komisjoni esimees ja ta asetaitjaks — sama komisjoni esimehe asetaitja.

Riigikaitseliste sundkoormatuste seadus

Vabariigi Presidendi dekreediga 20. septembrist 1939. a. on antud ja välja kuulutatud „Riigi Teatajas“ nr. 25 — 1939. a. „Riigikaitseliste sundkoormatuste seadus“. Nimetatud seadus käsitleb riigikaitseliste sundkoormatuse, nimelt varade rekvisitsiooni, sundkorras kasutamist, riigikaitsealast küüdikohustust, töökohustust, evakuitsiooni, vallasvara tagavaraks soetamist ja tagavaraks hoidmist ning laevade ja muude ujuvabinõude sõjalisteks ülesanneteks ettevalmistamist.

Suhkrukaupmeeste nõupidamine

Suhkruimportööride, hulgi- ja jaotimüüjate esindajate ulatuslik nõupidamine toimus 29. septembril s. a. Kaubandus-tööstuskoja ruumes. Nõupidamise avas Kaubandus-tööstuskoja esimees J. Puhk ja juhatas koja direktor V. Simsimart. Nõupidamisel kaaluti lähemalt suhkrumüügiga seoses olevaid küsimusi.

Jaokaupmeestele teeb raskusi asjaolu, et neile müügiks antud 100-kilolistest suhkrukottidest ei saa jaotimüügil kuidagi välja kaaluda 100 kilo, sest paratamatult tekib kaalumise kauba kadu. Samuti väikekaupmehed saavad hulgimüüjalt suhkrukvantumeid, mille kaalu on sisse võetud ka koti raskus. Suhkrukottide raskus kõigub aga 600 gr ja 1 kg vahel. Seega väikekaupmehel väheneb ka sel teel ostetava suhkru kvantum, millele pole kusagilt lisa võtta. Nõupidamisel otsustati pöörduda Majandusministeeriumi poole palvega, et jaotimüüjad saaksid osta lisaks 3% suhkru kaubakaoks, ilma et nad selle arvu peale esitaksid suhkrutšekke.

Keemiatöösturite nõupidamine Kaubandus-tööstuskojas

28. septembril s. a. olid Kaubandus-tööstuskotta kokku kutsutud keemiatöösturid selleks, et ühiselt selgitada keemiatööstuse praegust seisukorda ja nimetatud tööstusalale vajalise tooraine muretsemise võimalusi.

Nagu koosolekul selgus, on peaaegu kõigil keemiatööstuse alajal raskusi tooraine hankimisega. Seni on siiski töötatud normaalselt ning tööliste vallandamisi ei ole olnud.

Toorainete impordi võimaluste selgitamiseks ning tarvisminevate sammude astumiseks valitusasutuste ees valiti 3-liikmeline büroo, kuhu kuuluvad h-rad V. Uudam, o.-ü. „Orto“, J. Loo-rents, a.-s. „Odor“, ja V. Koop, a.-s. „Ephag“.

Suurankeet eraamelnike hulgas

Eraettevõtete Amelnike Kojaja juhatus on otsustanud teostada k. a. oktoobrikuu kestes üleriikliku Eesti eraettevõtete amelnike ankeedi. Selleks saadetakse välja 15.000 ankeetlehte, mis sisaldavad 57 küsimust amelnike majandusliku, haridusliku, sotsiaalse jne. olukorra kohta.

Ankeedi ettevalmistus on kestnud käesoleva aasta kevadest alates pidevalt. Kuna sellane suur kutseankeet on Eestis esmakordne, siis on tulnud kasutada välismaade, peamiselt Rootsi, amelnike ankeetide kogemusi.

Ankeet töötab anda huvitavat ja väärtuslikku materjali meie keskklassi sotsiaalse struktuuri kohta. Vastavateks üksikasjalisteks uurimistö-

deks on pöördutud Riigi Statistika Keskbiuroo poole.

Kaubavahetus USA-ga

Firma Société Générale de Surveillance, S. A., Genève, on saatnud firmale Leopold Joh. Kimberg, Tallinnas, ringkirja, milles leidub mitmesuguseid teateid Ameerika tolliettekirjutuste kohta.

Kuna need teated tohiksid huvi pakkuda Eesti firmadele, kes USA-sse kaupa ekspordivad, siis on firma Leopold Joh. Kimberg kõnesoleva ringkirja ära kirja saatnud Kaubandus-tööstuskojale teadmiseks.

Toitlusnäitus on detsembrikuuni edasi lükatud

A.-s. „Näitus“ poolt Tallinnas 2.—6. novembrini k. a. kavatsatud toitlusnäitus on põlutöömistri looga edasi lükatud ja peetakse 1.—5. detsembrini k. a.

Äride register

Augustikuu teisel poolel

Registreeritud uued firmad:

1. P. Alver, Konguta v., talurahvatarvete-kauplus, ärip. Peeter-Edmund Alver.
2. H. Argus, Tallinn, Pronksi 8, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Helmi Argus.
3. G. Berendson, Tallinn, Kuninga 5, tubaka- ja segakauplus, ärip. Gottlieb Berendson.
4. H. Dieckhoff, Tallinn, Kadaka tee 6, keraamikatööstus, ärip. Helene Dieckhoff.
5. Pudu- ja lastetarvete kauplus „Kaunis laps“ S. Engman, Tallinn, Väike-Karja 1 (enne Pärnu mnt. 32), ärip. Selma-Terese Engman.
6. Jalanõudekauplus „Ilu“ H. Goldberg, Tallinn, Tartu mnt. 34, ärip. alaealine Hanna-Braindel Goldberg, loomulik eestkostja-ema Berta Goldberg.
7. Kudumistööstus „Tarve“ D. Gustel, Tallinn, Siiversi 3—4, ärip. Dagmar Gustel.
8. Kivitööstus A. Jannes & Ko., Liiva, Kalmistu tee 4; usaldusühing, täisosanikud Aleksander Jannes ja Elisabet Süld, osakapital Kr. 6.000.—.
9. Artur Jukkum, Soontaga v., Pikavere k., segakauplus.
10. Ida Järver, Tõrva, Valga 1, toiduainete-kauplus.
11. L. Kaarsoo, Tallinn, Suur-Patarei 9, toiduainete kauplus, ärip. Leena Kaarsoo.

ESTONIA TEATER-RESTORAN

VALGE SAAL

*Alati huvitav ja vaheldusrikas
Kabaree eeskava*

* Mängib Kurt Strobeli orkester

VEINIBAAR

RESTORANISAAL

Igal õhtul muusika k. ½9—½1

Lõunad kella 1—5

Pühapäevadel

lõunamuusika kella 2—4

Baar „FRIGIDAIRE“

12. R. Kaasik, Tallinn, Imanta 63-8, trikoopesutööstus, ärip. Roman-Leonhard Kaasik.
13. J. Kaljura, Tallinn, Tehnika 14, toiduainetekauplus, ärip. Johannes Kaljura.
14. Hugo Kallastu leivatööstus „Uku“, Tartu, Võru 54.
15. Aarne Kasari, Tallinn, Tartu mnt. 81—4, pudukauba en-gros müük autolt.
16. Aku-remont A. Kopvillem, Tallinn, Aia-tilja 4, akumulaatorite parandused, laadimised, ärip. Aleksander Kopvillem.
17. Neontööstus Karl Kraan ja Ko., Tallinn, Pronksi 1, neonreklamiseadeldise tööstus: täisühing, täisosanikud olid Karl Kraan ja Rudolf Pahlberg. Karl Kraan'i ühingust lahkudes astus täisosanikuks Emilie Pahlberg. Osakap. Kr. 2.000.—
18. A. Kuningas, Tallinn, Vabriku 59, jalanoudekauplus, ärip. Aleksander Kuningas.
19. A. Liideman, Nõmme, Pärnu mnt. 5, kosmeetika- ja värvikauplus, ärip. Anatol Liideman.
20. Ed. Naarits, Tallinn, Niguliste 14, kivienduskraavide kaevamise tööd ja metsamaterjali ost-müük, ärip. Eduard Naarits.
21. Alide Nugis, Tartu, Riia 19, kirjutusmaterjalikauplus.
22. I. Nurm, Viljandi, Tallinna 44, toiduainetekauplus, ärip. Ilse Nurm.
23. Erich Ojasalu, Pärnu, Muuga 11, pruugitud asjade kauplus.
24. L. Olesk, Väimastvere v., Pedja, segakauplus, ärip. Leo Olesk.
25. Karl Pudel, Mahu v., Unukse, villatööstus ja jahuveski.
26. K. Pullisaar, Nõmme, Põllu 11, toiduainetekauplus, ärip. Kiira Pullisaar.
27. Aleksander Randberg, Rakvere v., Päide k., jahuveski.
28. Gustav Raud, Tartu, Näituse 20, lukusepatöökoda.
29. Maks Reedi, Tartu, Kalevi 126, toiduainete-, piima- ja õllekauplus ühes napsimüügiga.
30. Nahaladu „Baltonia“ A. Roo, Tallinn, Reimani 28—2, nahakauplus, ärip. Anton Roo.
31. Kirjastus „Leksikon“ Roots ja Leesik, Tallinn, Kunderi 30—4; täisühing, täisosanikud August Roots ja Uno Leesik, osakap. Kr. 500.—
32. E. Räst, Tartu, Kesk-Kaar 49, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Elmar-Ernst Räst.
33. L. Saar, Tallinn, Uus-Kalamaja 39, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Leida Saar.
34. P. Teder, Nõo v., Luke as., töövõte, ärip. Paul Teder.
35. E. Tegovskoi, Nõmme, Pärnu mnt. 98/100, söögisaal, ärip. Eudokie Tegovskoi.
36. Olga Tullus, Tartu, Kalevi 122-a, pudukauplus.

Registreeritud muudatused:

1. Balti Päästeselts, Tallinn, Hollandi 48, lahkunud juhatuse liige Alfred Horst, juhatusse valitud Holger Thörn.
2. Arnold Berg lõpetanud kella- ja kullasepaäri Tartus, Võidu 15; samas kui ka Tallinnas, Nunne 18, asuvaid tööstusi peab edasi firma all „H. Berg“.
3. Aktsiaselts Eesti Tulitikumonopol, Tallinn, Vabaduse väljak 7, põhikiri muudetud, põhikapitaliks on Kr. 3.000.000.— (RTLisa Nr. 58—1939).
4. Esimene Eesti Mehaaniline Suletööstus O.-Ü., Tallinn, Vene 27, juhatusest lahkunud Helmi Koll ja Herbert Hofer, juhatuse liikmeteks valitud Albert Milert ja Julius Kermann.
5. Nööbitööstus „Ent“ G. Genss ja D. Pasternak asub Tartus, Kalevi 46/48 (enne Kalevi 53).
6. Aktsiaselts A. Gluchovski asukohaks on Tallinn, Narva mnt. 30—3 (enne Narva mnt. 10).
7. Erhard Heyduck jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Telliskivi 33, papist lampide pimentajate müügi firma all „Erhard Heyduck“.
8. Eduard Horn'i jalanõudetöökoda asub Tallinnas, Dunkri 3—3 (enne Harju 32).
9. Elviine Ibrus jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Pärnu mnt. 94, värvi- ja tapeedikaupluse firma all „E. Ibrus“.
10. Osühing „Ilutruk“, Tartu, Võidu 30, põhikapital suurendatud põhikirja muudatusega Kr. 150.000-ni (RTL 56—1939).
11. Karl Johanson jätkab äritegevust, avades Antslas, Tuletõrje 14, jahu-kruubiveski firma all „Karl Johanson“.

Uus saadefis

Dur-asbest (eterniit)

lainjaid katuseplaate

on jõudnud kohale

A. & P. Miefens

Tallinn, Merepuiestee 15
Telef. 305-00, 306-46

12. Johannes Järve Tallinnas, Kaupmehe 15—1 asuva raamatute kirjastamise äri firmaks on „Kultuuriline kirjastus J. Järv“.
13. Aleksander Jürgenson jätkab äritegevust, avades Jõhvi v., Somp jaama juures segakaupluse firma all „Aleksander Jürgenson“.
14. Kauba Pank A.-S., Tartu, Suurturg 12, põhikiri muudetud (RTL 36 — 1939).
15. Alma Krievinš lõpetas põletispuude müügi Pärnus, Muuga ja Aida tn. nurgal; peab edasi suvepansioni Pärnus, Kaarli 10, firma all „Alma Krievinš“.
16. Wilhelmine Krupp on lõpetanud söögisaali Nõmmel, Pärnu mnt. 98/100, ja avanud Nõmmel, Pärnu mnt. 138, einelaua firma all „W. Krupp“.
17. Karl Kubbel, Tallinn, Rataskaevu 24—2, import ja agentuur, prokuura antud Helga Haaren'ile.
18. Heinrich Kubu kirjutusmaterjali- ja manguasjadekauplus asub Pärnus, Kalevi 51 (enne Kalevi 14).
19. Albert Kuulre avanud valmisriieteäri Tallinnas, Laadaplats 37; peab edasi valmisriietekauplusi Tallinnas, Laadaplats 42, ja Nõmmel, Pärnu mnt. 94, ning rätsepatöökoda Tallinnas, Tartu mnt. 74—1.
20. Eduard Kuusik jätkab äritegevust, avades Tartus, Raekoja 10, pruugitud raamatute äri firma all „Ed. Kuusik, raamatuäri SÖBER“.
21. Heinrich Lillepi vesivarustuse sisseseadmise tööstuse asukohaks on Tallinn, Kotsebue 7 (enne Estonia pst. 25).
22. Usaldusühing „Askania“ E. Lorenzsonn, H. Ziehr & Ko. kaubanduskontori asukohaks on Tallinn, Raekoja pl. 5—3 (enne Mundi 3—2).
23. Eugen Lorenzsonn'i agentuurkontor asub Tallinnas, Raekoja pl. 5—3 (enne Mundi 3—2).
24. Elfriede Luens'i Tallinnas, Pärnu 27 asuva kaupluse firmaks on „Radio- ja elektritarveteäri MERKUR E. Luens“.
25. Ida Lukk jätkab äritegevust, avades Tartus, Tähe 124, toiduainete- ja piimakaupluse firma all „Ida Lukk“.
26. Aleksander Meho toiduainete- ja piimakauplus asub Tartus, Raekoja 27 (enne Kalmistu 48).
27. Leonhard Ment'i puuhoov asub Tallinnas, Liivalaia 16 (enne Toompuiestee 32).
28. Laevasõidu aktsiaselts Merilaid ja Co., Tallinn, Aia 5-a, lahkunud juhatuse liige Paul Tever, kelle asemele valitud Mardo Jaldre (end. nimi Maksim Jakobson).
29. Eduard Muuga kullasepäiri asub Tallinnas, Vana-Posti 2 (enne Vana-Posti 3).
30. Leida Parts'i toiduainetekauplus asub Elvas, Pikk 2 (enne Tartu, Kastani 55).
31. Johannes Pedari rätsepatöökoda asukohaks on Rakvere, Seminari 5 (enne Pikk 20); samas peab toiduainetekauplust.
32. Axel Pisa toiduainetekauplus asub Tallinnas, Küti 13 (enne Graniidi 25).
33. Alfred-Osvald Poobus avanud nõöri- ja sadulsepatarveteäri Tallinnas, Heeringa 4; samas peab edasi traatvõrgu- ja mööblivedrutööstust firma all „A. Poobus“.
34. Jaan Raudsepp jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Liivalaia 61, toiduainete- ja piimakaupluse firma all „Jaan P. Raudsepp“.
35. Anna Selks jätkab äritegevust, avades Rae v., Vaida k., segakaupluse firma all „Anna Selks“.
36. Hermine Sibul lõpetanud einelauapidamise Nõmmel, Pärnu mnt. 138; peab edasi söögisaali Tallinnas, Kopli 18, firma all „H. Sibul“.
37. Osäühisus Silikat, Tallinn, Pärnu mnt. 6, põhikiri muudetud (RTL 50—1939).
38. Oskar Stambergi talurahvatarvetekauplus asub Mustvees, Tartu 33 (enne Ranna v.).
39. Osäühisus Tallinna Külmoone, Tallinn, Uus-Sadama 2, põhikiri muudetud (RTL 48 — 1939).
40. Theodor Tiilmann'i keemiatööstus asub Tallinnas, Ülase 12 (enne Tulika tn.).
41. Rudolf Timusk'i nahakauplus asub Tartus, Raekoja 7 (enne Kalaturu 3).
42. Maria Toots lõpetanud jahu- ja viljakaupluse Tartus, Fortuna 1, ja avanud samas pruugitud asjade ostu-müügiäri firma all „M. Toots“.
43. Paul Võru jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Pikk 29-a, puuvilja- ja maiustustekaupluse firma all „Paul Võru“.
44. Eesti trükitööstuse ja kirjastuse aktsiaselts „Ühiselu“, Tallinn, Pikk 42, põhikiri muudetud (RTL 40 — 1939).

Tsinkograafia

K. Romm & Ko

VALMISTAN ÜHE JA MITME VARVI

K L I Š E I D

Telefon 457-05.

Tallinn, Pikk 36

Firma tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Karl Anton, Vaimastvere v., toiduainetekauplus.
2. Linda Astrem, Pärnu, Supeluse 17, antikvariaat ja juhuslike asjade kauplus.
3. E. H. Baumann, Tallinn, Tartu mnt. 81, saapapealsete tööstus.
4. Pudu- ja lastetarvetekauplus „Kaunis laps“ A. Engmaa, Tallinn, Pärnu mnt. 32.
5. E. Ermann, Tallinn, Küti 13, toiduainetekauplus.
6. L. Hamburg, Tallinn, Tehnika 14, toiduainetekauplus.
7. Richard Jaama kampsunikudumistööstus „Union“, Tartu, Raekoja 42.
8. August Kadanik, Tallinn, Soo 22, tiseritöökoda.
9. Kask ja Kuusik. Raamatuäri „Söber“, Tartu, Raekoja 10.
10. Kunstsarve ümbertöötamine „Aldne“ Volde- mar Kelt, Tallinn, Endla 52, kunstsarvest esemete ja daamide vööde tööstus.
11. „H. Koppel“, Tartu, Riia 19, kirjutusmaterjaliäri.
12. Anton Lill, Tallinn, Liivalaia 61, toiduainetekauplus.
13. Ekaterina Lill, Tallinn, Liivalaia 61, toiduainetekauplus.
14. J. Lond, Rae v., Vaida k., segakauplus.
15. A. Metua, Alavere v., Alavere as., talu- rahvatarvetekauplus.
16. Oskar Mihkelson, Tallinn, Vene 1, pudu- ja kootud kaupade äri.
17. Anita Muru, Tallinn, Suur-Patarei 9, toiduainetekauplus.
18. Johan Mägi, Ropka v., toiduainetekauplus.
19. Linda Männik, Elva, pagariäri.
20. A. Ojasoo, Nõmme, Põllu 11, toiduainetekauplus.
21. S. Pärn, Pärnu, Kalevi 38, pudu- ja moe- äri.
22. August Raadik, Pärnu lahes, kalapiük.
23. Ivar Sander, Nõmme, Pärnu mnt. 5, värvi- ja kosmeetikakauplus.
24. Marie Tanev, Pärnu, Karja 11, toiduainetekauplus.
25. M. Tombak, Tallinn, Uus-Kalamaja 39, toiduainetekauplus.
26. J. Treier, Põlva v., Alaküla, jahuveski.
27. Bruno Vahtrik, Rakvere v., Päide k., jahuveski.
28. Rätsepaäri A. Wengerfeldt, Tallinn, Niguliste 14—3.
29. A. Viks, Tartu, Kesk-Kaar 49, toiduainete- ja piimakauplus.
30. J. Viro, Tartu, Raekoja 38, toiduainete- kauplus.

Septembrikuu esimesel poolel

Registreeritud uued firmad:

1. Evald Aav, Rakvere, Tallinna 9, spordi- ja elektritarveteäri.
2. J. Ambos, Haapsalu, Sadama 6, toiduainetekauplus, ärip. Jaan Ambos.
3. Maria Andrejev, Tallinn, Liivalaia 37, pudu- ja pesukauplus.
4. A. Ernits, Valga, Tartu mnt. 28, toiduainetekauplus, ärip. Anna Ernits.
5. J. Helbre, Viljandi, Tartu 67, toiduainetekauplus, ärip. Jaan Helbre.
6. E. Härmatis, Nõmme, Leina 11, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Eduard-Martin Härmatis.
7. G. Ingelmann, Tallinn, Jakobsoni 65, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Gerda Ingelmann.
8. Reinh. E. Jacobson, Tallinn, Pärnu mnt. 6—30, esindaja tekstiilkaupade, muusikariis- tade, majandustarvete j. t. alal, ärip. Reinhold-Evald Jakobson.
9. Laverna Tehased A. Kaljo & Ko., Tallinn, Narva mnt. 15, kassakappide, masinate ja gaasikaitsevarustuse valmistamine ja turus- tamine; usaldusühing, täisosanik Ants Kaljo, ühingu osakap. Kr. 5.000.—. Piiratud kollektiiv-prokuura antud August Kaal'ile ja Enn Kaljo'le.
10. L. Kanstein, Tallinn, Laadaplats 164, saapakauplus, ärip. Linda-Elmerise Kanstein.
11. Kudumistööstus K. Karuks, Tallinn, Tulika 32, kunstiid- ja puuvillase riide kudumine, ärip. Karl Karuks.
12. J. Keskküla, Tallinn, Sireli 2, põletis- puudemüük, ärip. Johannes Keskküla.
13. Voldemar Klaamas, Jõeletme v., Rammu saarel, toiduainete- ja piimakauplus.
14. Hilda Küüsiger, Tallinn, Narva mnt. 39, toiduainetekauplus.

RÄTSEPAÄRI

JUL. KULL

S.-KARJA 6—3. TEL. 468-37

Kohale jõudnud

**sügis- ja talvehooaja
uudiskaubad**

Välisbörsid

	L O N D O N								
	14. IX	15. IX	16. IX	18. IX	19. IX	20. IX	21. IX	22. IX	25. IX
Dollar . . .	4.02—4.04	—	4.02—4.04	4.02—4.04	4.02—4.04	4.02—4.04	4.02—4.04	4.02—4.04	4.02—4.04
Saksa mrk. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soome mrk. . .	210	—	200	—	205	—	—	—	202.50
Rootsi kr. . .	16.70—16.90	—	16.80—17.00	16.80—17.00	16.70—16.90	16.70—16.90	16.70—16.90	16.70—16.90	16.70—16.90
Daani kr. . .	—	—	—	—	21.25	—	—	—	21.25
Norra kr. . .	17.55—17.75	—	17.55—17.75	17.55—17.75	17.55—17.75	17.50—17.70	17.50—17.70	17.50—17.70	17.50—17.70
Latt . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litt . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Floriin . . .	7.55—7.62	—	7.55—7.62	7.55—7.62	7.55—7.62	7.47—7.57	7.47—7.57	7.45—7.55	7.50—7.60
Frank . . .	176—177	—	176—177	176—177	176—177	176—177	—	176—177	176—177
Helveetsia fr. . .	17.65—17.85	—	17.65—17.85	17.65—17.85	17.65—17.85	17.55—17.75	17.55—17.75	17.55—17.75	17.60—17.80
Belga . . .	23.30—23.60	—	23.30—23.60	23.30—23.60	23.30—23.60	23.30—23.60	23.30—23.60	23.35—23.6	23.50—23.80
Liira . . .	—	74 75	73.—	75.—	75.—	76.25	76.50	77.—	78.—
Slott . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tšehhi kr. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pengö . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eesti kroon . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tšerv. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Peseeta . . .	—	—	42	42.500	42.—	42.00	42.00	42.90	—
Kuld p. u. . .	168	168 sh.	—	—	168 sh.	168 sh	168 sh.	—	168 sh.
Höbe " " . . .	—	—	—	22 ⁹ / ₁₆	—	23 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂	—	23 ¹ / ₂
Plaat. " " . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	B E R L I I N										
	12. IX	13. IX	14. IX	16. IX	19. IX	20. IX	21. IX	22. IX	23. IX	25. IX	26. IX
Naelsterling . . .	10.000	10.000	9.95	—	9.85	9.85	9.85	9.85	9.85	9.85	9.85
Dollar . . .	2.493	2.493	2.493	—	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493
Soome mk. . .	5.050	5.050	5.050	—	5.050	5.050	5.050	5.050	5.050	5.050	5.050
Rootsi kr. . .	59.35	59.35	59.35	—	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35
Daani kr. . .	48.10	48.10	48.10	—	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10
Norra kr. . .	56.65	56.65	56.65	—	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65
Latt . . .	48.80	48.80	48.80	—	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80
Litt . . .	41.98	41.98	41.98	—	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98
Floriin . . .	132.30	132.30	132.30	—	132.40	132.48	132.65	132.90	132.60	132.60	132.60
Frank . . .	57.00	57.00	56.50	—	56.—	56.—	56.—	56.—	56.—	56.—	56.—
Helveetsia fr. . .	56.35	56.35	56.20	56.25	56.35	56.45	56.45	56.50	56.40	56.35	56.35
Belga . . .	42.80	42.80	42.72	42.68	42.68	42.68	42.64	42.56	42.48	42.40	42.40
Liira . . .	13.10	13.10	13.10	—	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Tšehhi kr. . .	8.600	8.600	8.600	—	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600
Eesti kr. . .	62.50	62.50	62.50	—	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50
Peseeta . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused

27. IX 1939. a.

	Kroonid		Kroonid
Nisupütl (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):		Poolsõre	100 kg 42.—
„Sampo“	100 kg	Sõre	„ 43.—
„Kungla“	„	Manna	„ 43.—
„Kalev“	„	Rukkijahu	„ 18.00—19.50
„Eesti parem“	„	Rukkipütl	„ 26.00—27.00
„Granular“	„	Nisu pehme — sõre	„ 26.00—43.00
		Kaerahelbed	„ 32.—

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni pooli koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 27. IX 1939. a.

J. Puhk ja Pojad suurveski:		Kroonid.			Kroonid
Jahud: rukki	100 kg	18.00—19.50	Raud, sordi	100 kg	23.00
" püül	"	26.00—27.00	Raudvits	"	28.00—35.—
nisu, pehme—sõre	"	26.00—43.00	Raudplekk	"	30.00—45.—
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg	—32	tsingitud	"	—
A/S. Rotermanni teh.:			Raudtalad	"	19.50—21.—
Jahud: rukki	100 kg	18.50	Teras, talla, ree	"	25.00—27.00
" püül	"	27.—	" vedru	"	30.00—32.00
" nisu, pehme — sõre	"	25.50—42.00	" valu	"	—
Nisu	"	22.00—23.00	Malm nr. 2	"	—
Rukis	"	16.00—17.00	Inglitina	"	5 00—5.25
Kaerad, sõõda	"	12.00—13.00	Seatina	"	42.00—46.00
Odrad, toidu	"	13.00—16.00	Vaskplekk, punane	"	180.00—240.—
Seemned: ristikehina, pun., hil.	"	—	Vaskplekk, valge	"	160.00—200.—
" timuti	"	—	Tsinkplekk	"	75.00—80.—
Herned, toidu, rohelist	"	20.00—29.00	Masinaõli,	"	22.00—23.—
Riis, Burmah II	"	45.00—46.00	" Ameerika	"	—
Kartulitärklis „Supérieur“	"	30.—	Mootoriõli, Ameerika	"	38.00—70.—
Siirup, kartuli, 42 ^o /o	"	31.00—33.00	" Poola	"	—
Glütsoos	"	31.00—33.00	Autoõli, Ameerika ja Daani	"	42.00—135.—
Margariin, kodumaa	"	69.00—77.50	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-		
Kakao, Hollandi	1 kg	1.80—3.00	teõli, tsistern	1000 kg	65.00—70.—
" Eesti	"	1.00—2.30	Tsilindriõli, Ameerika	100 "	35.00—50.—
Kohv, Rio, Santos jne.	"	2.65—3.30	Nafta, Vene	"	12.00—12.50
" Kesk-Ameerika sordid	"	4.75—5.75	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	"	14.00—15.00
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	"	5.60—6.00	" Ameerika	"	—
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	"	5.00—5.50	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi-		
Sidrunid	kast	—	tööst. segabensiin. fr. Kohtla, netto ltr.	"	—55
Apelsinid	"	—	Autobensiin fr. Tallinn	"	—55
Suhkur, peenike, Inglise	100 kg	48.50—48.75	A/Ü. Eesti Kiviõli bensin „Estolin“,		
" " Saksa	"	48.00—48.25	tsistern. fr. Tall. ühes teedemaks.	"	—57
" " Ameerika	"	48.00—48.25	Bensiin, I s., välisbensiin	"	—59
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"	—	Pesusooda, kodumaa	100 kg	8.50—9.00
" " Irboska ja Narva	"	2.70—2.90	Seebikivi	"	32.00—34.00
" " Saksa, fr. Tallinn	"	—	Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg	"	6.50
" " Vene	"	3.20—3.40	tsinkvalge, välism.	100 "	—
Heeringad: Šoti „Matties“, I sort, tünn	"	55.00—70.00	" tinavalge,	"	73.00—77.50
" " „Matfulls“	"	62.00—75.00	" ooker,	"	16.00—23.—
Liha, sea, I sort	1 kg	00.90—00.98	Kunstväetised: fr. Tallinn ja Pärnu		
Liha, looma, I sort	"	00.28—00.53	Superfosfaat 18/20 ^o /o, inglise	100 kg	—
Õhkoogid, linaseemne	100 kg	—	" " rootsi	"	—
Sojatangud	"	—	" " hollandi	"	—
Nisukliid	"	—	" " vene	"	—
Maapähklikoogijahu	"	—	" " lahti-	"	—
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg	—	selt, fr. piir	"	—
Kivisüsi, auru, fr. Tallinn	"	—	Toomasjahu 15 ¹ / ₂ ^o /o	"	—
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr.	1000 kg	50.—	Segafosfaat 22/23 ^o /o	"	—
Kütteturvas (A/s. „Eesti Turbat.“)	"	10.—	Eesti fosforiit 25/27 ^o /o	"	—
Turbabrikett fr. vagun Tootsi jaam	"	13.50	Kaalisool 40 ^o /o	"	—
Põlevkivi, netto	"	9.—	Kainiit 14 ^o /o	"	—
Kütteõli, netto	"	58.—	Lubisalpeeter 15 ¹ / ₂ ^o /o	"	—
Raskeõli A. B. C.	100 kg	7.25	Tšiilisalpeet. 16 ^o /o (terakujuline)	"	—
Estobituumen A. B. C. D. E. F.			Lubiammoonsalpeeter 20,5 ^o /o	"	—
tünnid br.	"	9.75	Väavelhapuammoonium 20,6 ^o /o	"	—
Asfaltemulsioon	netto	10.25	Nitrofoska (14 : 14 : 18 ^o /o)	"	—
Asfaltmastiks	"	5.75	Põllukips, jahvatatud, fr. Irboska	"	—
Katuselakk, vaatides,	br.	10.25	Tsement		
Fenolaat,	netto	5.25	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	5.85	
Karbolilineum „Estokarbolineum“			paberikottides	5.15	
A. B. C. netto	"	8.75—11.75	Kriit, pestud	100 kg	4.20
Ranalakk, netto	100 kg	16.75	Kivitõrv	"	14.00—22.50
Immutusõli D. C., netto	"	6.75—7.75	Puutõrv	"	20.—
Maanteeõli	"	5.80	Lubi, Tallinn,	1000 kg	33.—
Viljapuu-karbolilineum, netto	ltr.	0.25	fr. Tamsalu	"	22.—
Mootorpetrooleum,	kg	0.12,5	Kips, krohvimise, fr. v. Irboska	"	30.—
Mootornafta	"	0.11,5	" krohvimise, fr. v. Tallinn	"	42.—
Diiselnafata	"	0.11,5	Telliskivi, I s., fr. Tallinn	1000 tk.	42.—
Putukamürk „Puttox“	"	1.50	Silikaat, I s., fr. vabrik	"	38.—

		Kroonid	
Tulitikud, originaalkast (5000 toosi)	kast	125.—	
Tallanahk, Eesti nahast	1 kg	2.30—2.70	
Tallanahk, Ameerika, 1 s.	"	2.60—2.90	
Linaseemneõli	100 kg	—	
Värnits	100 kg	—	
Piirit., puh., eksp. (ekskl.v.) fob Tall.hl/alk.	42.00—44.00		
Paber, rotatsiooni	100 kg	23.20	
Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.52—0.62	
" " Mitkal "	"	0.40—0.53,5	

Lambavill 15. VIII 1936. a.		Kroonid	
" I sort	1 kg Kr.	3.55	
" II "	" "	2.80	
" III "	" "	2.05	

Või. 25. IX 1939. a. Tendents: püsiv.
 1. sort 1 kg Kr. 1.89, mis on tulnud sisse 18. IX—24. IX
 Kaseiin. 4. IX 1939. a.

Toorkaseiin I s.	1 kg fr. piimatalitus.	Kr. —.10
" II "	" "	" —.08

Tendents: "vaikne."

Lambaliha 25. IX 1939. a.
 Eksporditava värskelambaliha hind Tallinna tapamajades headuse järgi 95—100 senti kg.

Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas 22. IX 1939.
 Peekonsigade tapakaal: 22. IX — 1. X 1939. a.

	I sort	II sort	III sort	IV sort	
60—72 kg	98	93	87		
55,5—59 "				83	Siseturu-
72,5—75 "	93	89			hinnad
75,5—80 "	89	85	82		

Elussigade hindadeks noteeriti:
 90—120 kg raskused 67 s. eluskaalu kg.
 120—160 " " " 74 " " "
 161 ja raskemad 67 " " " "

Kanamunad. Tendents: ekspordimunadel kindel.
 22. IX 1939. a.

1 kg ekspordimune fr. kogumispunkt	Kr. 1.06
1 " siseturumune "	Kr. —.80

Piim. 11. IX 1939. a.
 Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:

I valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	13 s. ltr.
I valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	12 " "
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	11 " "
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	10 " "

Juust. 25. IX 1939. a. Tendents: kindel.
 Juustu hinnaks noteeriti ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn:

Sissetuln. juustu vanadus peab olema vähem 120 päeva		Eksportjuust:		Siseturujuust	
Sveitsi juust kuni 80-kg ratas	ja üle				
sort 12 A	120 senti kg	110 s. kg	Šveitsi 1.10—1.25		
" 12 B	117 " "	107 " "	Edami 0.95—1.05		
" 11 A	118 " "	108 " "	Backst. 0.95—1.05		
" 11 B	115 " "	105 " "	Tilsiti 1.09—1.15		
" 10A, B, C	106 " "	106 " "			
		Konserv.	35% rasva 100—110		
			45% " 130—160		
			50% " 170		

Lina d. 22. IX 1939. a. Tendents: äraootav.
 Lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusministeeriumi lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):

		Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
Lina, ristna R		130	128
hoffsdreiband HD		121	119
dreiband D		112	110
ordinäardreiband OD		103	101
liivi ordinäardreiband LOD		94	92
takupraak H		85	83

Takud		Kroonid	
I	1 kg	83	
II	"	73	
III	"	63	
ehituse	"	15—20	

Kartulid: 25. IX 1939. a. Tendents: kindel.

- Söögikartul:
 - Virurannal
 - Läänerannal
 - raudteejaamades kv. Kr. 2.40—2.60
- Seemnekartul:
 - "Varajane kollane" " " 4.30—4.70
 - "Bintje" " " —
 - "Jorgi hertsog" " " 5.70
 - Seemnekartuli hind 100% ekspordikõlvulise valiku eest vastavalt tunnustamise klassile.
- Tööstuskartul:
 - tärklisevabrikuis 12—13 kg
 - piiritusevabrikuis —

Kalad. Ekspordikõlvulised fr. rannik.

Lõhe marjaga, värskel, kaal alat. 6 kg.	kg sent.	2.00
Lõhe niisaga, värskel, kaal alat. 6 kg.	" "	1.50
Tendents: rahulik		
Angerjas, elus, rändangerjas, kaal alates 400 g	kg sent.	1.55
—do— elus paigangerjas	kg sent.	1.25
Tendents: kindel		
Koha, värskel, alates 38 cm	Tend.: püsiv.	" " 60
Koha, kaal 1—3 kg	" "	" " 75
Haug, mere, värskel, valik 1—3	" rahulik	" " 35
Haug, järve, " " " "	" "	" " 20
Latik, värskel, alat. 800 gr.	" "	" " 20

Alasaadused. 22. IX 1939. a.

Õunad: ekspordikõlvulised, fr. Tallinn, pakkimiskuludeta fr. kokkuostupunkt: sügis- ja suvesordid —.24

Tendents: selguseta
 talvesordilised: Tartu roos, sibul —
 Tendents: —
 Tööstusõunad, antonovka-sordilised õunad —
 Tendents: —

Jõhvikad: ekspordikõlvulised, franko Tallinn, pakkimiskuludeta —.15
 Tendents: äraootav.

Kurgid: konservitud, plekktoosid 5 kg netto fr. ladu Tallinn 2.80 toos
 Tendents: —

Pohlad: ekspordikõlvulised, fr. kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta —.15
 Sibulad: ekspordikõlvulised, fr. kokkuostup. —.15
 Tendents: kindel.

Toornahad 22. IX 1939. a.

Hinnad on maksavad vastuvõutupunkt 26. IX — 1. X 1939. a.
 Hobusenahad: soolatud, 17 kg ja üle; värsked 20 kg ja üle Kr. 10.— tükk
 soolatud, alla 17 kg; värsked, alla 20 kg " 6.50 "
 praak " 3.50 "
 Tendents: kindel.

Veisenahead:

värsked I	Kr.	—,73	kg
„ II	„	—,65	„
„ praak	„	—,50	„
soolatud I	„	—,85	„
„ II	„	—,77	„
„ praak	„	—,60	„

Tendents: kindel.

Vasikanahad: kerged, värskelt kuni

3½ kg ja kuivad	„	4.—	tükk
rasked, värskelt kuni 3½ kg ja üle	„	1.20	kg
praak	„	2.—	tükk

Tendents: kindel.

Lambanahad:

I OJ	Kr.	3.85	tükk
II J	„	3.50	„
III L	„	2.75	„
IV K	„	2.25	„
V praak	„	—,80	„

Tendents: kindel.

Karusnahad

fr. vastuvõtupunkt.

I. Kasvanduse karusnahad	Kr.	—	tk.
II. Jahi karusnahad:			
metsjänes, täisväärtuslik (1/1)	„	—	„
punane rebane (1/1)	„	—	„
tuhkur (1/1)	„	—	„
nirk (1/1)	„	—	„
naarits (1/1)	„	—	„

Tendents: püsiv.

III. Hõberebasenahad:

1) mustad ja tumedad, täisväärt. (1/1)	Kr.	—	tk.
2) ¼ hõbe	„	(1/1)	„ — „
3) ½ „	„	(1/1)	„ — „
4) ¾ „	„	(1/1)	„ — „
5) täishõbe, täisväärtuslik (1/1)	„	—	„ — „
6) vigastatud „	„	—	„ — „

Tendents: —

Metsamaterj. hinn. fr. laduplats Tallinn.

Palgid: kuusk ja mänd	thm.	kr.	—
Plokk-palgid	„	„	—
Paberipuud — sulfiit	r.-m.	„	—

Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra

laduplats, 75% kooritud	r.-m.	kr.	—
Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra			
laduplats, 30% kooritud	„	„	—

Prussid „ „ —

Saetud materjal: plangud +
25% laudu: alus 7'':

„ kuusk u/s	„	„	—
„ „ IV sort.	„	„	—
„ mänd u/s	„	„	—
„ „ IV sort.	„	„	—

Kastilauad „ „ —

Krohviistud „ „ —

Liiprid 25 cm × 25 cm × 272 cm „ „ —

Tendents: püsiv.

P r a h i d.

Lina

Tallinn — Stettin	1000 kg	Rmk.	14.25
„ — Gent	1016	„	sh. —
„ — Dundee	„	„	—

Puumaterjalid.

Standard

Tallinn — London	„	sh.	—
„ — Hull	„	„	—
„ — Manchester	„	„	—
„ — Grangemouth	„	„	—
„ — Belfast	„	„	—
„ — Dundee	„	„	—
„ — Antwerpen	„	„	—
„ — Gent	„	„	—
„ — Rotterdam	„	„	—
„ — Amsterdam	„	„	—

Segakaup.

Tallinn — Stettin	1000 kg	Rmk.	18.00—30.—
„ — London	1016 kg	sh.	—
„ — Stokholm	1000 kg	Rkr	—
„ — Stettin, või	tünn	Rmk.	1.50
„ — London	„	sh.	—

Kartulid.

Tallinn—Stokholm	1000 kg	—
----------------------------	---------	---

Toiduainete turg

London.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela.

Iiri	sh.	—
Daani	„	—
Hollandi	„	—
Eesti	„	—
Rootsi	„	—
Poola	„	—

Nisu, kaal — 496 Ingl. n. = 225 kg.

Northern Manitoba	sh.	—
Rosario Santa Fe	„	—

Jahu, kaal — 440 Ingl. n. = 63,5 kg

Good Canadian	sh.	—
-------------------------	-----	---

Odrad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg „

Kaerad, „ „ „ = 50 kg „

Linad, cif per tn.

Livonian, Basis Risten	£	—
----------------------------------	---	---

Manchester.

Või.

Eesti	sh.	123/-
Läti	„	123/-

Soome sh. 126/-

Rootsi „ 126/-

Daani „ 136/-

Uus-Meremaa, finest „ —

„ „ first „ —

H a m b u r g.

Nisu.

Sisemaa, 50 kg eest. \$ —

Manitoba I, cif 100 kg eest term. „ —

Hard Atlantic „ 2,97

Rukis, 1000 kg eest.

La Plata, Hamburgis sh. —

„ „ Amsterdams „ —

Suhkur.

Toores sh. —

Belgia „ —

Poola „ —

Hollandi „ —

Riis, Burmah II Rmk. --

Väärtpaberite kursid Tallinna börsil 31. VIII 1939. a.

Väärtpaberid	Nomin. väärt.	Vimane divid.	Tehtud	Ostjad	Muudajad
1927. a. 7% E. V. välisl. \$	1000	—	—	3950	—
Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maksm. s. A. B. C (55 a.) 2.66%	100	—	—	1690	—
Majandusmin. rahandusosakonna pantkirjad: seeria D. (20 a.) 2.66%	100	—	—	68	—
„ E. (20 a.) 2.66%	100	—	—	53	—
„ F. (9 a.) 2.66%	100	—	—	57	—
Pikal. P.: pantl. (20 a.) 6%	5000	—	—	31	—
„ „ „ 6%	1000	—	—	—	—
võlakirjad (20 a.) 5%	5000	—	—	—	—
„ (5 a.) 5%	5000	—	—	—	—
„ (5 a.) 4 1/2%	5000	—	—	—	—
„ (5 a.) 4%	5000	—	—	—	—
4% Asunduskapit. võlakirj.	100	—	—	90	—
4% Asundusk. võlakirj., mis antud E. Maap. poolt krediitasutust. nende nõudm. ümberlaenust.	100	—	—	—	—
6% E. Hüpot.-p. pantlehed	100	—	89	89	90
5% E. Maakrediits. riigi poolt garanteerit. pantl.	100	—	95	95	96
5% E. Maakrediits. pantl.	100	—	—	—	—
5% T. Immoibiilp. pantl. rbl.	100	—	—	—	—
4 1/2% E. Maap. pantl. (7 s.)	100	—	—	—	—
4 1/2% „ „ „ (8 s.)	100	—	—	—	—
4 1/2% „ „ „ (9 s.)	100	—	—	—	—
A k t s i a d: Eesti Pank.	50	9%	—	65	—
Krediit Pank	50	7 1/2%	—	—	—
Pärnu Krediit Pank	50	4%	—	—	—
Tartu Tööstuse Pank, a/s.	50	5%	—	—	—
Balti Puuvilla ketr. ja kud. vabr. a/s	50	3%	—	—	—
Eesti elektrimasin. ehituse a.-s., end. „Volta“	100	8%	—	—	—
„Eesti Union“ kindl. a/s.	50	6%	—	—	—
„Ephag“ Eestim. rohu- ja apteegikaub. ühing	100	9%	—	—	—
Eestimaa trükikoda a/s.	50	—	—	—	—
„Ilmarine“ a/s.	100	—	—	—	—
„Fr. Krull“ a/s.	50	8%	—	—	—
„Hansa“ kindl. a/s.	50	10%	—	—	—
„Kinnisvara“ o/üh.	50	6%	—	—	—
„Kütte Jõud“ a/s.	100	—	—	—	—
„Majaomanik“ kinnisvarade kasut. o/ü.	50	7%	—	—	—
„Massoprodukt“ a/s.	50	—	—	—	—
„Mooror“ o/ü.	1000	8%	—	—	—
Narva Kirjastustühisus	50	5%	—	—	—
Piirit. puhast. vabr. o/üh.	500	3%	—	—	—
„Polaris“ Eesti kindl. a/s.	50	12%	—	—	—
„Port-Kunda“ a/s.	50	6%	—	—	—
Põhja kindlustuse a/s.	50	—	—	—	—
Saku õlletehase a/s.	50	—	—	—	—
C. Siegel a/s.	50	5%	—	—	—
Sindi Tekstiilvabrikute Üh.	50	—	—	—	—
Türi Pab. ja Puup.-v. a/s.	50	—	—	—	—
„Ühiselu“ a/s.	50	—	—	—	—
O/ü. „Tarlon“	50	—	—	—	—
Kreenh. Puuvillas. Man. o/ü.	5000	1 1/2%	—	—	—
„Eesti Kiviõli“ a/ü.	50	—	—	—	—
O/ü. Raadio-Elektrotehn. Tehas „Ret“	100	10%	—	—	—
A/S. Tall. Laevatühisus	50	12%	—	—	—
O/ü. „Elamu“	50	7%	—	—	—
A/S. A. Rosenwald & Co.	250	—	—	—	—
Ko. ü. „Loodus“ põhiosat. eelisosatäh.	50	7%	—	—	—
O/ü. „Ilutrükk“ põhiosatäh. eelisosatäh.	50	10%	—	—	—
„ „ „ eelisosatäh.	50	8%	—	—	—
„ „ „ eelisosatäh.	50	8%	—	—	—

Kroonides

Tallinna fondibörsi

kursisedel

		21. IX 1939	22. IX 1939	23. IX 1939	25. IX 1939	26. IX 1939	27. IX 1939
New York dollar	T. — O. 4.17 M. 4.23	— 4.17 4.23	— 4.17 4.23	— 4.17 4.23	— 4.17 4.23	— 4.17 4.23	— 4.17 4.23
London 1 naelsterl.	T. — O. — M. 17.25	— — 17.25	— — 17.25	— — 17.25	— — 17.25	— — 17.25	— — 17.25
Berliin	T. — O. 167.00 M. 170.00	— 167.00 170.00	— 167.00 170.00	— 167.00 170.00	— 167.00 170.00	— 167.00 170.00	— 167.00 170.00
Berlin (clearing) 100 s. riigim.		160.—	160.—	160.—	160.—	160.—	160.—
Helsingi 100 soom. m.	T. — O. 8.47 M. 8.57	— 8.47 8.57	— 8.47 8.57	— 8.47 8.57	— 8.47 8.57	— 8.47 8.57	— 8.47 8.57
Stokholm 100 rootsi kr.	T. — O. 99.50 M. 100.50	— 99.50 100.50	— 99.50 100.50	— 99.50 100.50	— 99.50 100.50	— 99.50 100.50	— 99.50 100.50
Kopenh. 100 daani kr.	T. — O. 80.75 M. 81.75	— 80.75 81.75	— 80.75 81.75	— 80.75 81.75	— 80.75 81.75	— 80.75 81.75	— 80.75 81.75
Oslo 100 norra kr.	T. — O. 95.50 M. 96.50	— 95.50 96.50	— 95.50 96.50	— 95.50 96.50	— 95.50 96.50	— 95.50 96.50	— 95.50 96.50
Pariis 100 prants. fr.	T. — O. — M. 9.75	— — 9.75	— — 9.75	— — 9.75	— — 9.75	— — 9.75	— — 9.75
Amsterd. 100 floriini	T. — O. 223.00 M. 227.00	— 223.00 227.00	— 223.50 227.50	— 223.50 227.50	— 223.00 227.00	— 222.75 226.75	— 222.75 226.75
Riia 100 latti	T. — O. 77.00 M. 78.50	— 77.00 78.50	— 77.00 78.50	— 77.00 78.50	— 77.00 78.50	— 77.00 78.50	— 77.00 78.50
Zürich 100 helv. fr.	T. — O. 95.00 M. 97.00	— 95.00 97.00	— 95.00 97.00	— 95.00 97.00	— 95.00 97.00	— 95.00 97.00	— 95.00 97.00
Brüssel 100 belgat	T. — O. 72.25 M. 73.75	— 72.25 73.75	— 72.25 73.75	— 72.25 73.75	— 71.75 73.25	— 71.75 73.25	— 71.75 73.25
Milaano 100 liirat	T. — O. 22.25 M. 22.75	— 22.25 22.75	— 22.25 22.75	— 22.25 22.75	— 22.25 22.75	— 22.25 22.75	— 22.25 22.75
Milano (clearing) keskm. kurs.		21.75	21.75	21.75	21.75	21.75	21.75
Praha 100 tšehh. kr.	T. — O. — M. —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
Varssav 100 slotti	T. — O. — M. —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
Kaunas 100 litti	T. — O. 66.75 M. 68.25	— 66.75 68.25	— 66.75 68.25	— 66.25 68.25	— 66.75 68.25	— 66.75 68.25	— 66.75 68.25
Danzig 100 guld-nat	T. — O. — M. —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —
Kuldpuhas üks gr.		—	—	—	—	—	—

Teatame lugupeetud ärisõpradele, et meie kontor

asub

Narva mnt. 30-20, trepp B

Telefonid 324 67, 324-66

O.-ü. Eugen Bewer ja Ko

Elektri-armatuurid

„REX“

J. Landmann
Müügikoht

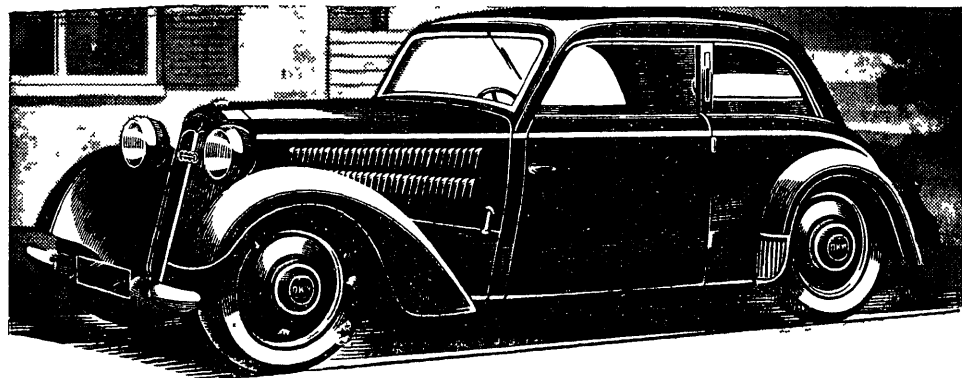
Vene 11-a. Tel. 483-94

Rikkalik valik igasugu armatuure

Raadioaparaatide parandus

Hinnad mõõdukad

Tulge ja veenduge!

D 1504A/130

**DKW-autoga sõita – tähendab
kokkufoidu**

*Ta on odavam sõiduk oma klassis, kuid sealjuures
kiire ja mugav*

Uus saadefis kohale jõudnud

Eesti A/S. C. Siegel

Tallinn, Uus tän. 2. Telefonid 450-68 ja 479-35

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda

Vastutav toimetaja H. ANTO.

Tall. E. Kirj.-Üh. tr. Pikk 2. 1939